

WARSZAWA W MIĘDZYNARODOWYCH RANKINGACH

ADAM PŁOSZAJ*, KLAUDIA PESZAT**

* Centrum Europejskich Studiów Regionalnych i Lokalnych (EUROREG), Uniwersytet Warszawski

** Wydział Geografii i Studiów Regionalnych, Uniwersytet Warszawski

Opracowanie wykonane na zlecenie Miasta Stołecznego Warszawy

WARSZAWA 2013

SPIS TREŚCI

1.	Wprowadzenie	3
2.	Warszawa w europejskiej sieci metropolii	4
3.	Przegląd rankingów.....	5
3.1.	Global Liveability Survey.....	5
3.2.	Mercer Quality of Living Survey	8
3.3.	Worldwide Cost of Living Survey.....	12
3.4.	Quality of Life in Cities	14
3.5.	European Green City Index.....	29
3.6.	TomTom European Traffic Index.....	31
3.7.	European Cities Monitor	32
3.8.	Global Financial Centres Index	46
3.9.	Hot Spots 2025. Benchmarking the Future Competitiveness of Cities.....	48
3.10.	The Globe Shopper City Index – Europe.....	49
3.11.	European Cities and Regions of the Future.....	51
3.12.	Europe Metropolitan Area Investment Prospects.....	53
3.13.	European Regional Economic Growth Index E-REGI	55
3.14.	City Prosperity Index.....	56
4.	Wnioski	58

1. WPROWADZENIE

Opracowanie jest zbiorem podstawowych informacji z wybranych międzynarodowych rankingów miast, w których uwzględniana jest Warszawa. Powstało ono w celu syntetycznego pokazania miejsca stolicy Polski w skali międzynarodowej. Patrzenie na Warszawę przez pryzmat rankingów nie tylko pozwala na porównanie jej stanu z innymi miastami, ale także pokazuje jak jest ona postrzegana zarówno przez ekspertów przygotowujących rankingi, jak i przez odbiorców tych rankingów. Przez swoją prostotę i atrakcyjną formę mają one bowiem dużą siłę oddziaływania na wyobrażenia na temat miasta.

W raporcie wykorzystano zarówno klasyczne rankingi, jak i zestawienia, które *de facto* rankingami nie są, takie jak wyniki badania Komisji Europejskiej „Quality of life in cities”. Takie podejście umotywowane jest tym, że po pierwsze te dodatkowe zestawienia nie są oparte na danych statystyki publicznej (np. „Quality of life in cities” jest sondażem społecznym), po drugie stanowią dobre uzupełnienie rankingów, dopełniając wyłaniający się obraz o nowe wymiary.

W badaniu uwzględniono 14 międzynarodowych rankingów miast. Wybór ten nie jest wyczerpujący. W obszernym przeglądzie rankingów miast opracowanym przez Tima Moonena, Grega Clarka i Rosemary Feenan¹ wylistowano ich 150. Na tę zawrotną liczbę składają się zarówno rankingi o zasięgu światowym, jak i regionalnym (kontynentalnym) oraz krajowym (USA, Chiny, Indie, itd.). Jedynie część z nich uwzględnia Warszawę. Ponadto w przypadku niektórych rankingów nie można jednoznacznie ustalić jakie miasta zostały uwzględnione lub jakie pozycje zajmują, wynika to z tego, że dostęp do tych rankingów (lub ich pełnych wersji) jest płatny lub wyniki publikowane są jedynie dla miast zajmujących najwyższe miejsca (tak jest w przypadku „Copenhagenize Index” – rankingu miast pod względem rozwoju transportu rowerowego). Wybór rankingów w tym opracowaniu wynika z (1) uwzględniania w nim Warszawy, (2) dostępności wyników rankingu, a także (3) subiektywnej oceny wartości dodanej związanej z uwzględnieniem danego rankingu w opracowaniu (np. wydaje się, że rankingi podające jedynie pozycję miasta mają małą moc informacyjną).

Opisy poszczególnych rankingów składają się z (1) ogólnych informacji o danym rankingu, ze szczególnym uwzględnieniem podstawowych informacji o metodologii; (2) wyników rankingu kluczowych z punktu widzenia Warszawy. Ze względu na specyfikę poszczególnych rankingów poświęcono im więcej lub mniej uwagi. Szczególne miejsce zajmują dwa rankingi: Quality of life in cities oraz European Cities Monitor. Wynika to z tego, że pokazują one nie tylko wynik ogólny, ale także dostarczają danych porównawczych w różnych specyficznych obszarach istotnych dla funkcjonowania miasta. Raport zakończony jest wnioskami odnośnie możliwych kierunków wykorzystania międzynarodowych rankingów miast w ramach szeroko pojmowanego zarządzania miastem.

Porównując Warszawę z innymi miastami należy pamiętać o jej specyfice jako stolicy kraju oraz jedynej pełnoprawnej polskiej metropolii. Wobec tego najczęstszym punktem odniesienia są inne metropolie, szczególnie stolicy krajów europejskich. Ponadto ważnym kontekstem są miasta zlokalizowane w Europie Środkowej i Wschodniej, które wydają się być naturalnymi obiektami porównawczymi dla Warszawy.

Należy podkreślić, że celem postawionym przed raportem nie było przedstawienie pełnej diagnozy miejsca Warszawy w międzynarodowej sieci miast. Takie opracowanie musiałoby być wielokrotnie szerzej zakrojone, i w większym stopniu oparte na analizach danych statystycznych.

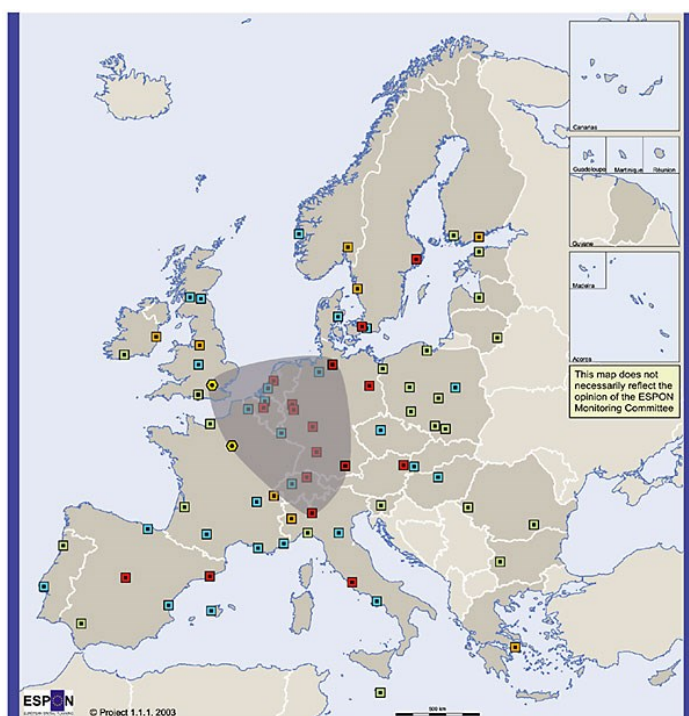
---

¹ Moonen T., Clark G., Feenan R. (2013) The Business of Cities 2013. What do 150 city indexes and benchmarking studies tell us about the urban world in 2013? JONES LANG LASALLE IP, INC.

2. WARSZAWA W EUROPEJSKIEJ SIECI METROPOLII

Wśród polskich miast Warszawa jest relatywnie najlepiej przygotowana do odgrywania zauważalnej roli w sieci metropolii europejskich. Wynika to z jej wielkości (liczba mieszkańców) oraz pełnionych funkcji (stolica, główny ośrodek administracyjny, gospodarczy, naukowy, kulturalny) kraju. Niemniej pozycja Warszawy w sieci metropolii europejskich nie jest bardzo silna. W znanej i często wykorzystywanej klasyfikacji miast europejskich MEGAs opracowanej w ramach programu ESPON, Warszawa została uznana za metropolię trzeciego rzędu, na równi z Budapesztem czy Pragą, ale poniżej większości stolic państw Europy Zachodniej, a także kilku miast nie będących stolicami (por. Mapa 1).

Mapa 1. Typologia metropolitalnych obszarów wzrostu (MEGAs)

- Global node
- Category 1 MEGA
- Category 2 MEGA
- Category 3 MEGA
- Category 4 MEGA

© EuroGeographics Association for the administrative boundaries
Origin of data: Eurostat, National Statistical Offices, National Experts
Source: ESPON Database

Źródło: ESPON.

Klasyfikacja MEGAs opracowana została w 2003 roku, czyli ma już ponad dekadę. Czy w przypadku aktualizacji tej klasyfikacji Warszawa ma szansę na przejście do wyższej kategorii? Taką zmianę kategorii odnotowała Warszawa w rankingu miast światowych opracowywanym przez GaWC (Globalization and World Cities Research Network: <http://www.lboro.ac.uk/gawc/>) na podstawie lokalizacji i powiązań największych światowych firm. W 2000 r. w tym rankingu stolica Polski klasyfikowana była jako metropolia klasy Beta+, natomiast w rankingu z 2010 r. przesunęła się do klasy Alfa- (Ranking GaWC wyznacza 12 klas: Alpha++, Alpha+, Alpha, Alpha-, Beta+, Beta, Beta-, Gamma+, Gamma, Gamma-, High sufficiency, Sufficiency; miasta klasa Alpha++ to Londyn i Nowy Jork).

3. PRZEGLĄD RANKINGÓW

3.1. GLOBAL LIVEABILITY SURVEY

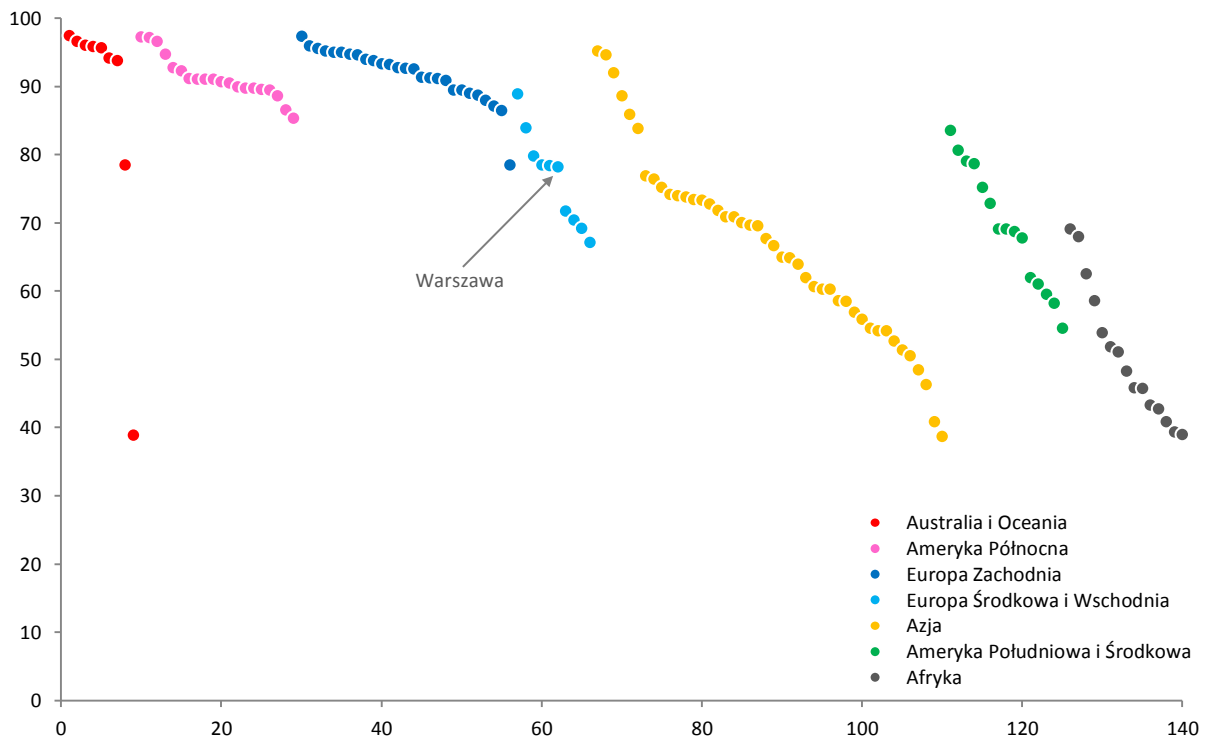
METODOLOGIA

Ranking „Global Liveability Survey” tworzony jest przez Economist Intelligence Unit (część The Economist Group, m.in. wydawcy tygodnia The Economist). Ranking powstaje na podstawie analiz zmiennych ilościowych i jakościowych w kilku obszarach: stabilność polityczna i społeczna, jakość opieki zdrowotnej, standard i zróżnicowanie oferty kulturalnej, stan środowiska przyrodniczego, edukacja na wszystkich poziomach oraz stan infrastruktury technicznej, w tym transportu publicznego. W rankingu łączone są dane statystyczne oraz oceny ekspertów, zarówno pracowników Economist Intelligence Unit, jak i ekspertów z ocenianych miast. Ostateczny wynik oceny przedstawiany jest na skali 1-100, gdzie 1 oznacza nieakceptowalne warunki do życia, a 100 warunki idealne. Ranking obejmuje 140 miast z całego świata. Pełna wersja rankingu, wraz z ocenami w poszczególnych obszarach i wartościami wskaźników dostępna jest odpłatnie. Nieodpłatnie dostępne są jedynie podstawowe informacje.

WARSZAWA W RANKINGU

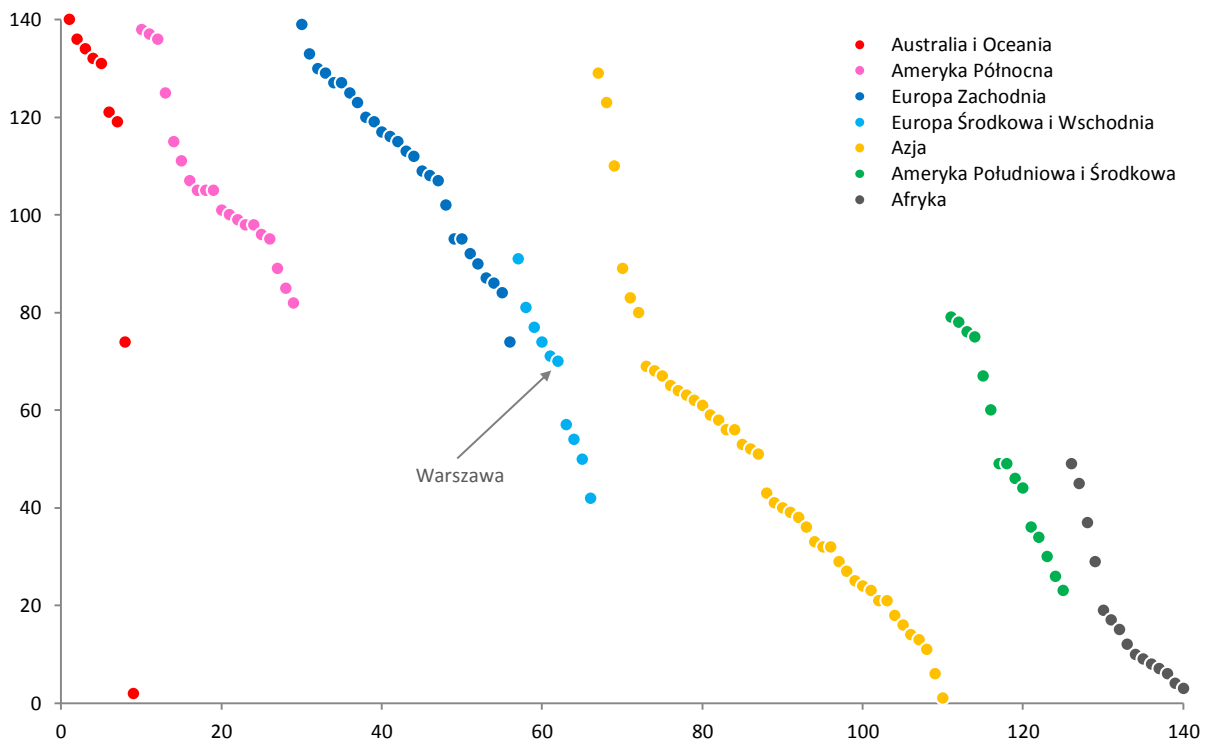
W rankingu najwyższe pozycje zajęły miasta z trzech regionów świata: Australii i Oceanii, Ameryki Północnej oraz Europy Zachodniej (Wykres 1, Wykres 2). Miasta z Europy Środkowej i Wschodniej odnotowują niższe wartości wskaźnika dotyczącego warunków życia, na poziomie zbliżonym do części miast azjatyckich oraz miast Ameryki Południowej i Środkowej. W edycji rankingu z 2012 r. Warszawa znalazła się na 71 miejscu (bez zmian w stosunku do 2011 r.). Stolica Polski w zestawieniu miast europejskich zajmuje 33 miejsce z wynikiem 78,2, który jest znacznie gorszy od pierwszego w rankingu Wiednia (97,4). Wśród porównywanych miast Europy Środkowej i Wschodniej Warszawa zajmuje 6 pozycję, z wynikiem wyraźnie niższym od Budapesztu i Pragi, jedynie nieznacznie niższym (porównywalnym) do Bratysławy, Petersburga i Moskwy, ale wyraźnie wyprzedzając cztery miasta tego regionu: Bukareszt, Sofię, Kijów i Belgrad (Wykres 3).

Wykres 1. Wartość Global Liveability Survey 2012 (Overall Rating)

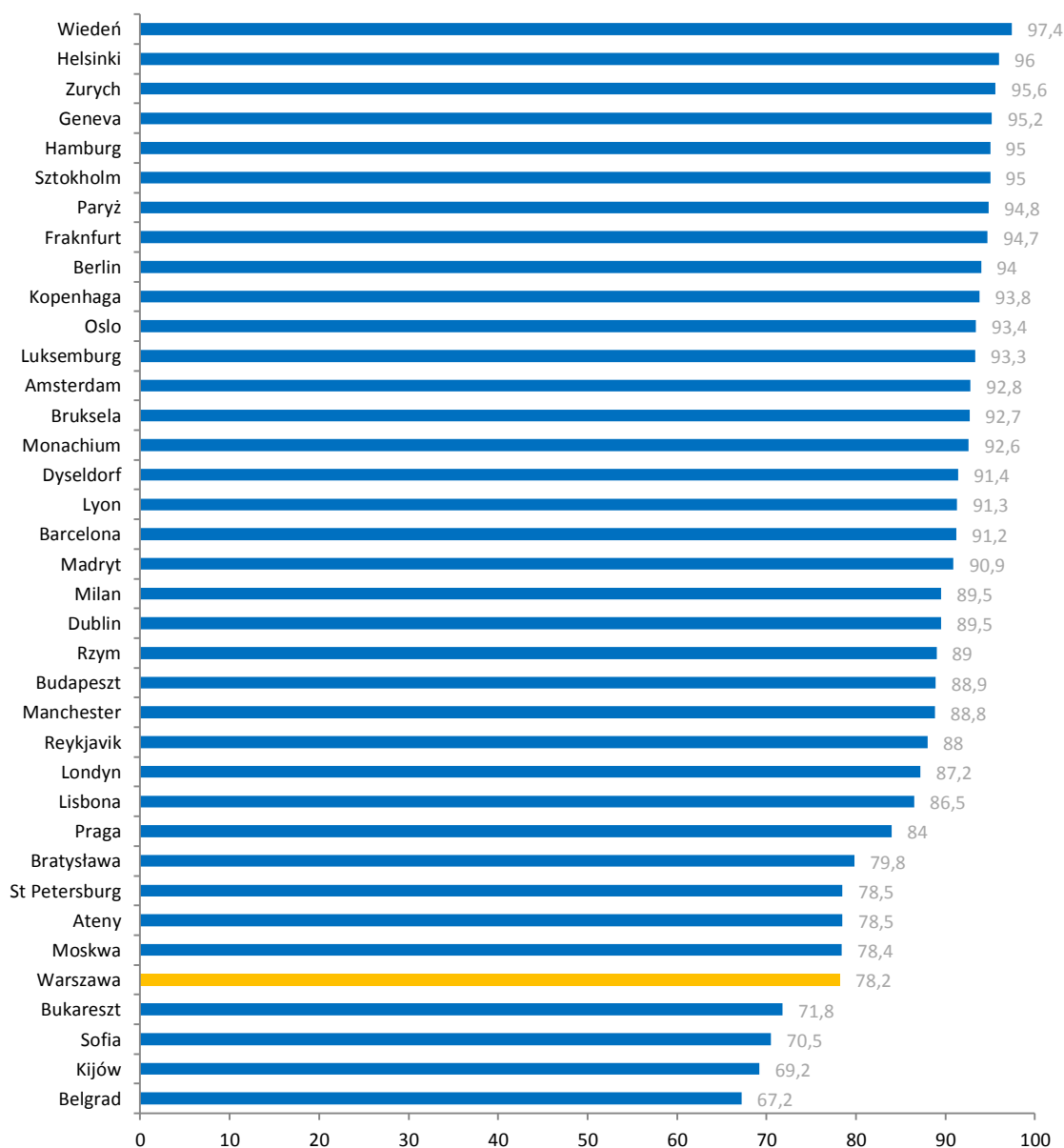
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Economist Intelligence Unit.

Wykres 2. Pozycja w Global Liveability Survey 2012 (140 = najlepsza pozycja w rankingu)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Economist Intelligence Unit.

Wykres 3. Wartość Global Liveability Survey 2012, wykres przedstawia tylko miasta europejskie

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Economist Intelligence Unit.

PODSUMOWANIE

Pozycja Warszawy w globalnym rankingu Economist Intelligence Unit nie napawa optymizmem. Stolica Polski klasyfikowana jest zdecydowanie poniżej ujętych w rankingu miast Ameryki Północnej, Australii, Europy Zachodniej oraz najlepiej rozwiniętych krajów azjatyckich (przede wszystkim Japonii). Dobra pozycja względem miast Ameryki Południowej, Afryki i dużej grupy miast azjatyckich jest zgodna z oczekiwaniami, ale nie minimalizuje raczej negatywnego wydźwięku wyników tego rankingu.

3.2. MERCER QUALITY OF LIVING SURVEY

METODOLOGIA

W badaniu jakości życia przeprowadzonym przez firmę doradczą Mercer w 2012 roku (Mercer Quality of Living Survey) uczestniczyło około 460 miast z całego świata. Analiza prowadzona była przy wykorzystaniu 39 wskaźników, zgrupowanych w 10 kategorii: środowisko polityczne i społeczne, środowisko gospodarcze, środowisko społeczno-kulturowe, opieka zdrowotna, edukacja, usługi publiczne i transport, rekreacja, dobra konsumpcyjne, mieszkalnictwo oraz środowisko naturalne.

Ranking dostępny jest na stronie: <http://www.mercer.com/press-releases/quality-of-living-report-2012#City-Rankings>

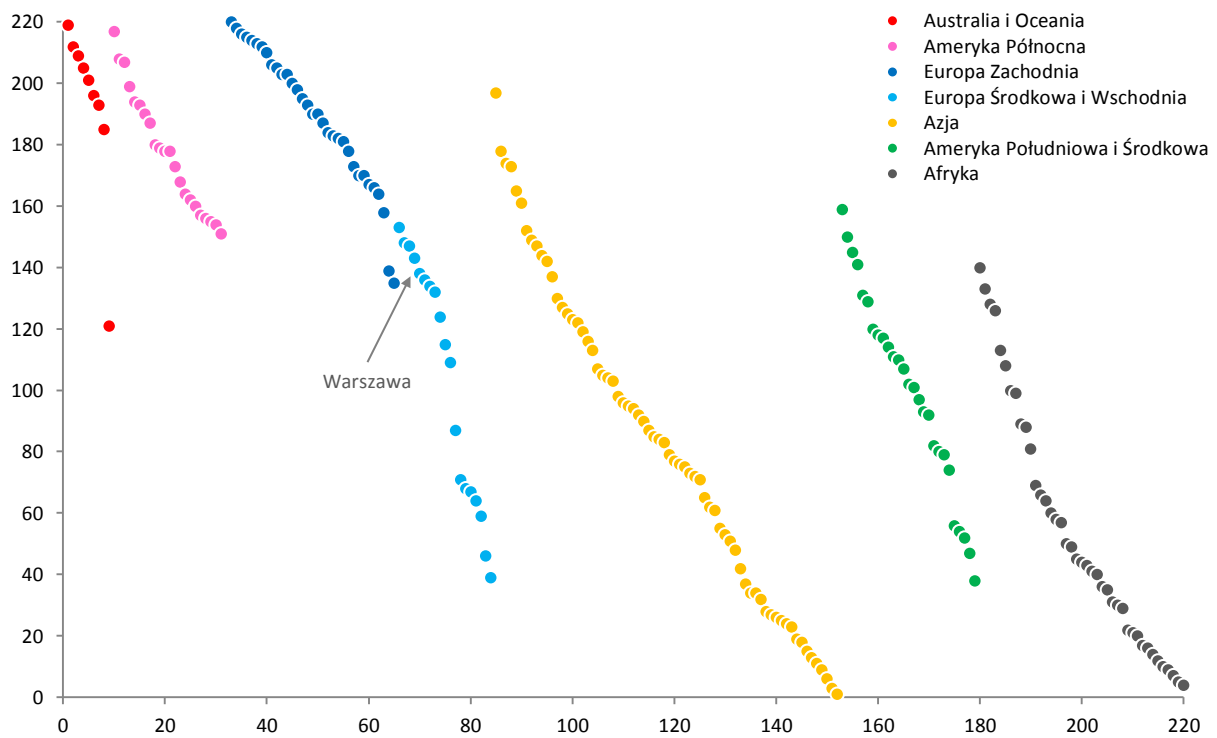
WARSZAWA W RANKINGU

Warszawa w Mercer Quality of Living Survey 2012 zajmuje 84 pozycję (bez zmian w stosunku do 2011 r.). Wyprzedzają ją miasta Australii i Oceanii, Europy Zachodniej, część miast Europy Środkowo-Wschodniej, a także nieliczne miasta z Azji i z Ameryki Łacińskiej (Wykres 4). W zestawieniu ogólnoświatowym najniższe miejsca notują miasta afrykańskie, Ameryki Południowej i Środkowej oraz większość miast azjatyckich. Pozycja Warszawy w częściowym Mercer City Infrastructure Ranking 2012 jest podobna (88 miejsce), chociaż dystans do miast Europy Zachodniej jest w tym przypadku mniejszy (Wykres 5).

W rankingu jakości życia obejmującym 53 miasta europejskie Warszawa ulokowana została w dolnej części stawki, zajmując 38 miejsce w sąsiedztwie Aten i Bratysławy (Wykres 6). Plasuje się natomiast stosunkowo wysoko na tle miast z Europy Środkowo-Wschodniej, chociaż ustępuje Pradze, Budapesztowi, Lublanie i Wilnu. Podobnie wypada również pod względem stanu infrastruktury (Mercer City Infrastructure Ranking) – 39 miejsce. Tym razem wyprzedzają ją, poza Pragę, Budapesztem i Wilnem, również Bratysława, Tallin i Ryga, czyli większość najlepiej rozwiniętych stolic tego regionu Europy Środkowo-Wschodniej (Wykres 7).

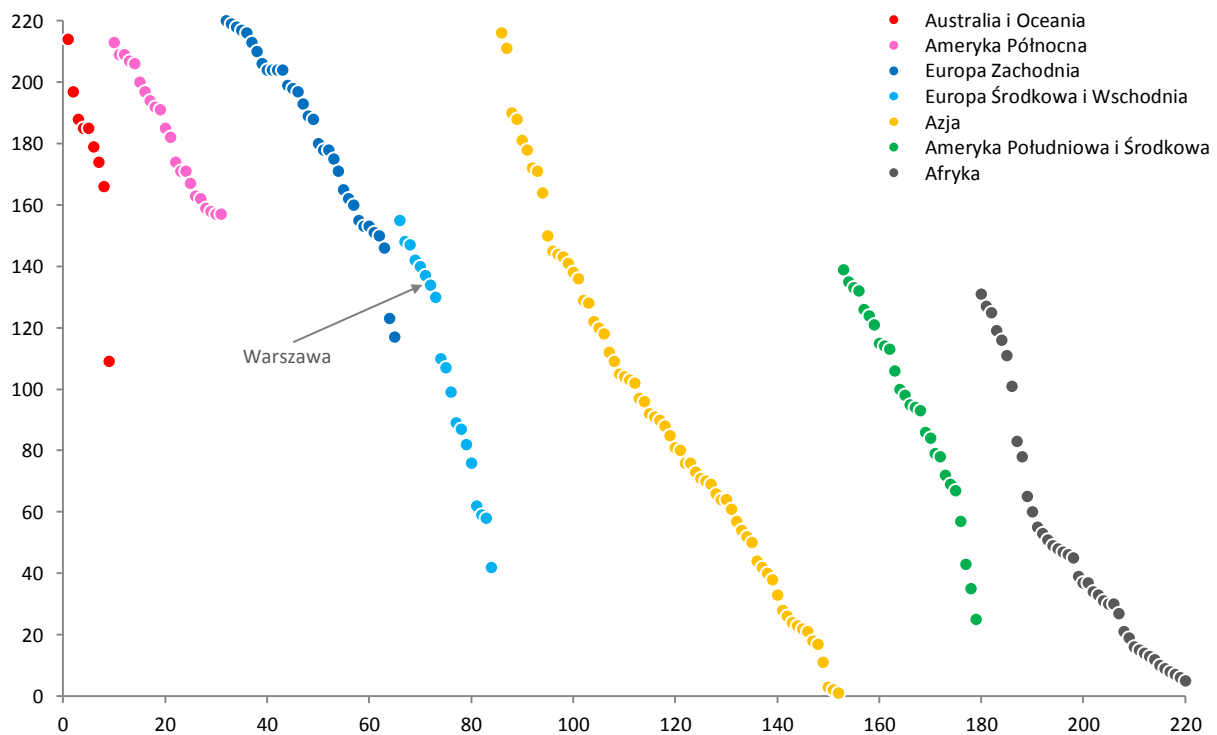

Wykres 4. Pozycja w Mercer Quality of Living Survey 2012 (odwrócona skala: 222 = najlepsza pozycja)

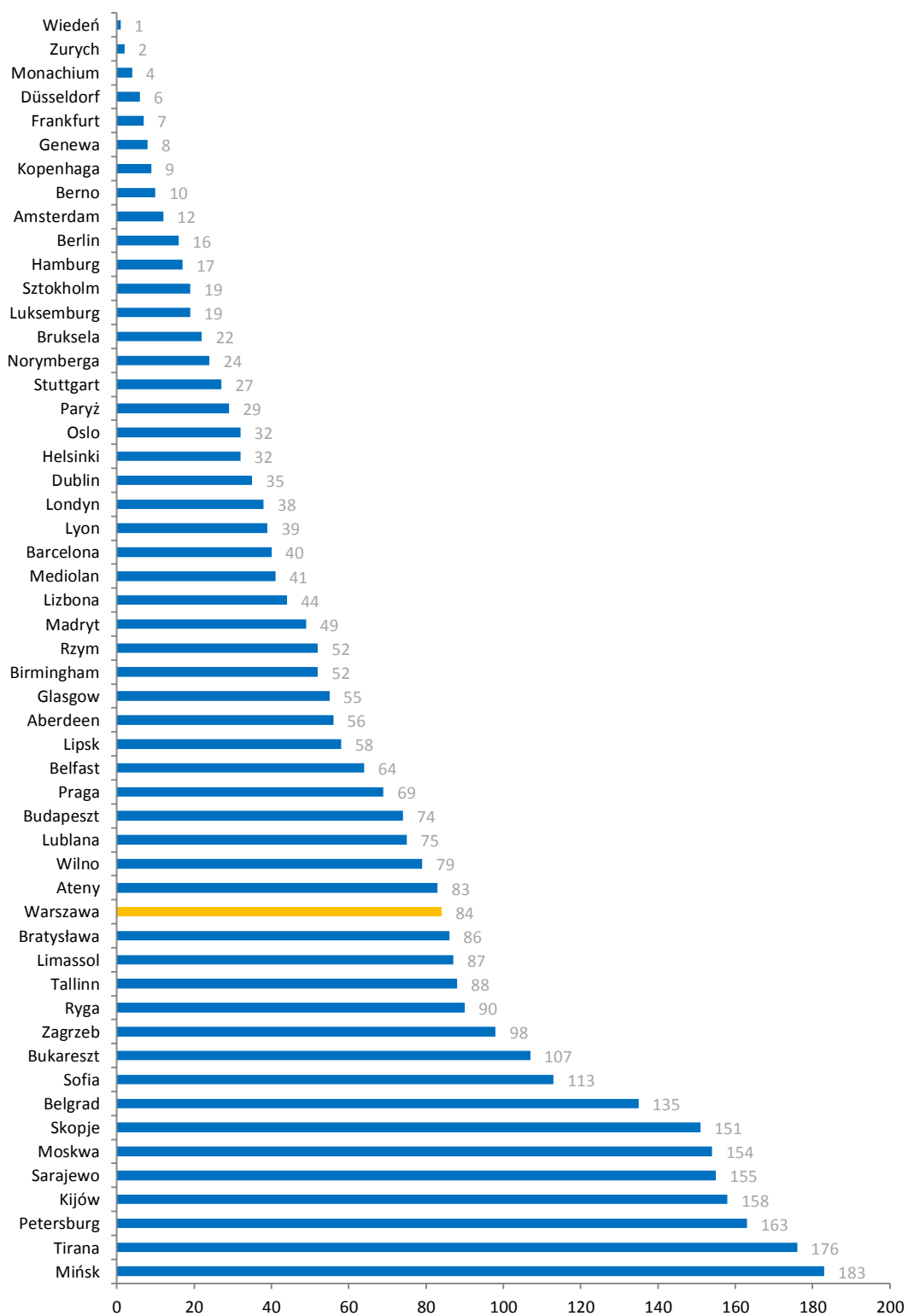
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Mercer Quality of Living Survey.

Wykres 5. Pozycja w Mercer City Infrastructure Ranking 2012 (odwrócona skala: 222 = najlepsza pozycja)

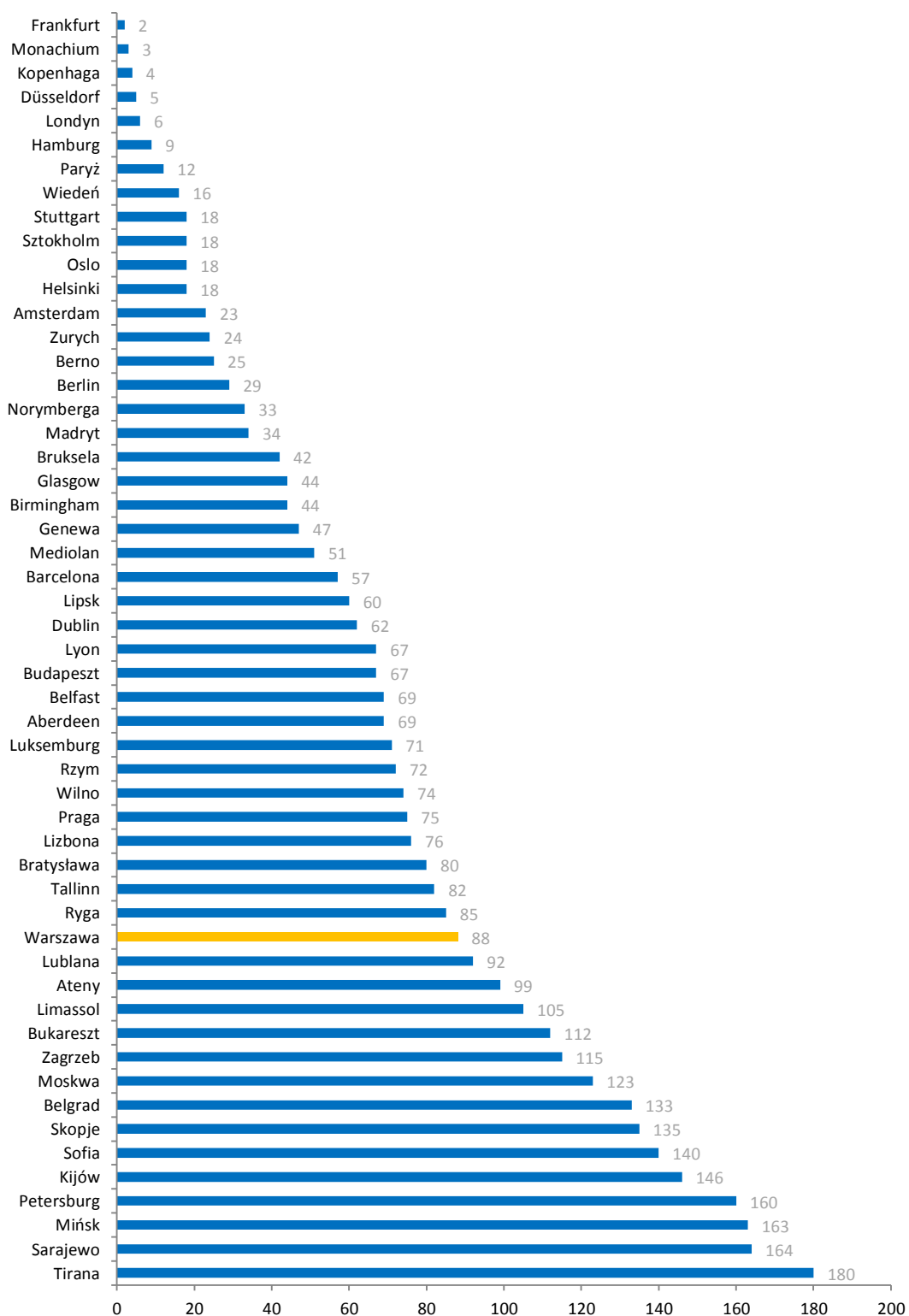
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Mercer Quality of Living Survey.

Wykres 6. Pozycja w Mercer Quality of Living Survey 2012 (miasta europejskie)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Mercer Quality of Living Survey.

Wykres 7. Pozycja w Mercer City Infrastructure Ranking 2012 (miasta europejskie)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Mercer Quality of Living Survey.

3.3. WORLDWIDE COST OF LIVING SURVEY

METODOLOGIA

Badanie zróżnicowania kosztów życia w 214 miastach z całego świata prowadzone jest cyklicznie od 2003 roku przez firmę doradczą Mercer. Polega ona na porównaniu średnich cen ponad dwustu produktów spożywczych, odzieży, artykułów gospodarstwa domowego i rozrywki, transportu oraz mieszkań. Miastem bazowym jest Nowy York, a walutą bazową – dolar amerykański. Ranking jest bardzo często wykorzystywany przez korporacje międzynarodowe i rządy różnych państw do określania wielkości diet i wynagrodzeń dla swoich pracowników żyjących na terenie innych miast.

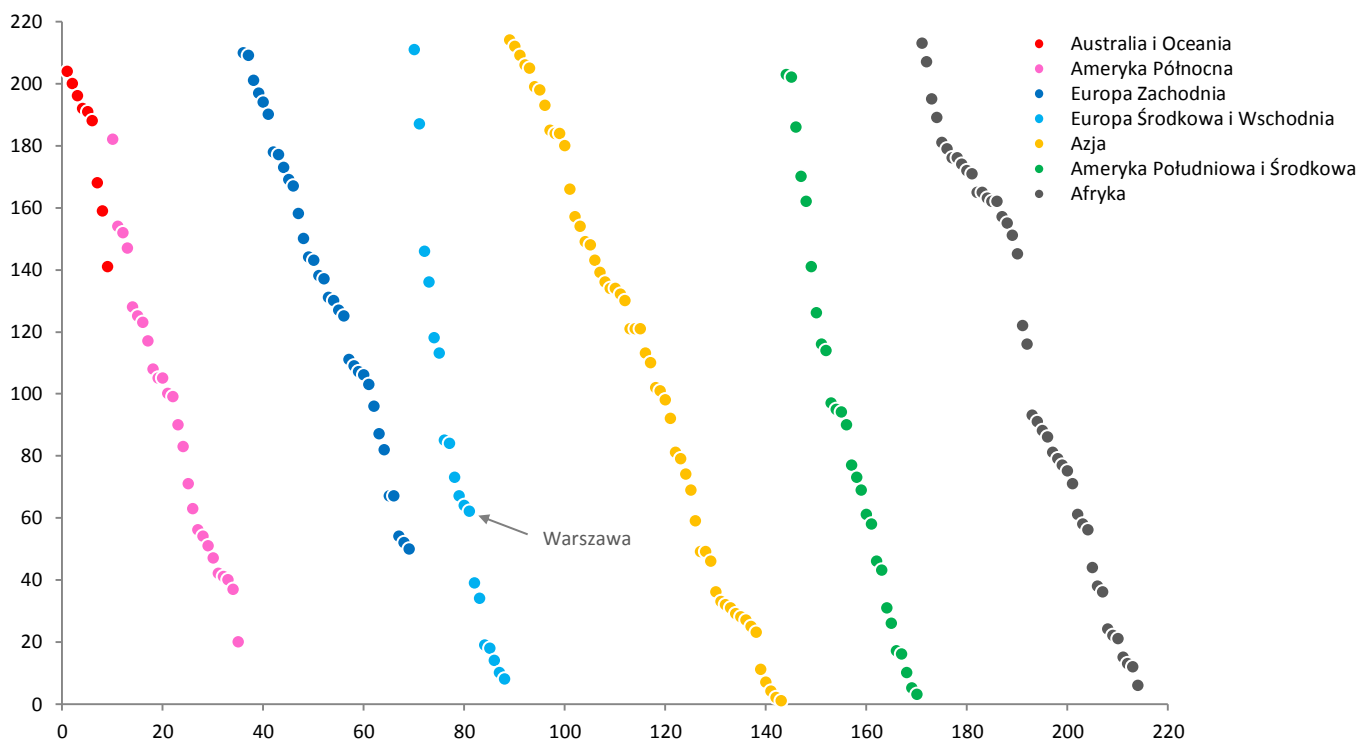
Ranking dostępny jest na stronie: <http://www.mercer.com/press-releases/cost-of-living-rankings>

WARSZAWA W RANKINGU

Badanie kosztów życia w miastach całego świata (Mercer Cost of Living Survey) pokazuje, że nie występuje tradycyjny podział na bogate miasta Północy i biedne Południa (Wykres 8). Zróżnicowanie kosztów życia w miastach wszystkich kontynentów jest bardzo duże, o czym świadczy chociażby 2 miejsce Luandy (stolica Angoli), a jednocześnie dopiero 165 miejsce Belfastu leżącego w Europie Zachodniej.

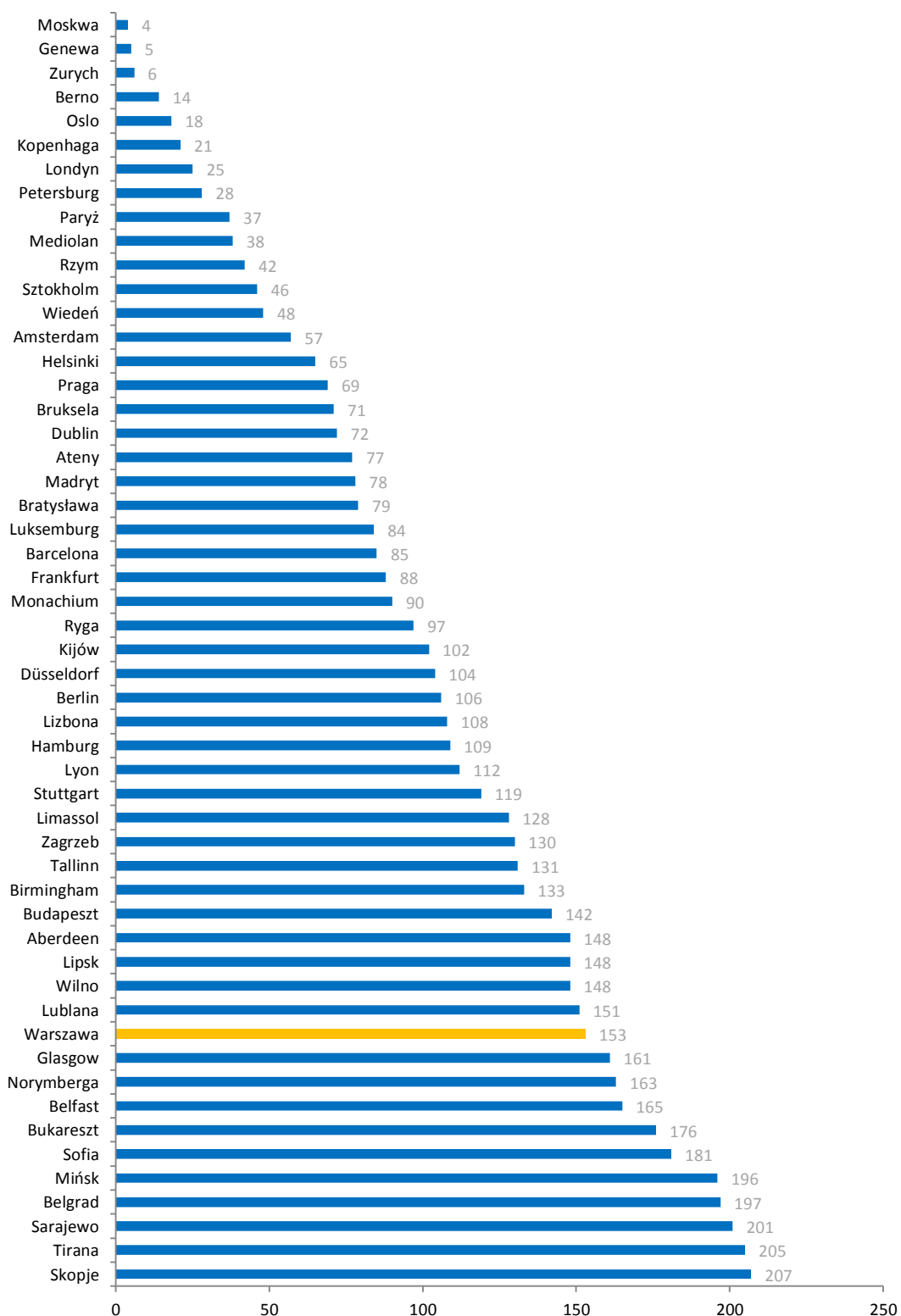
Warszawa w Worldwide Cost of Living Survey zajmuje 153 miejsce na 214 miast z całego świata (2012 r.), a 43 na 53 miasta europejskie (Wykres 9). Jej pozycja w stosunku do roku poprzedniego spadła aż o 51 miejsc (w porównaniu globalnym). Podobne wahania notowań wystąpiły m.in. w Paryżu (spadek z 27 na 37 miejsce), Rzymie (z 34 na 42 miejsce) czy Budapeszcie (ze 113 miejsca na 142). Brak informacji o wartości indeksów (nieodpłatnie udostępniane są informacje jedynie o pozycji w rankingu) uniemożliwia wyciąganie bardziej szczegółowych wniosków z tego rankingu.

Wykres 8. Pozycja w Worldwide Cost of Living Survey 2012 (215 = najwyższa pozycja = najwyższe koszty życia)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Mercer Cost of Living Survey.

Wykres 9. Pozycja w Worldwide Cost of Living Survey 2012 (miasta europejskie)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Mercer Cost of Living Survey.

3.4. QUALITY OF LIFE IN CITIES

METODOLOGIA

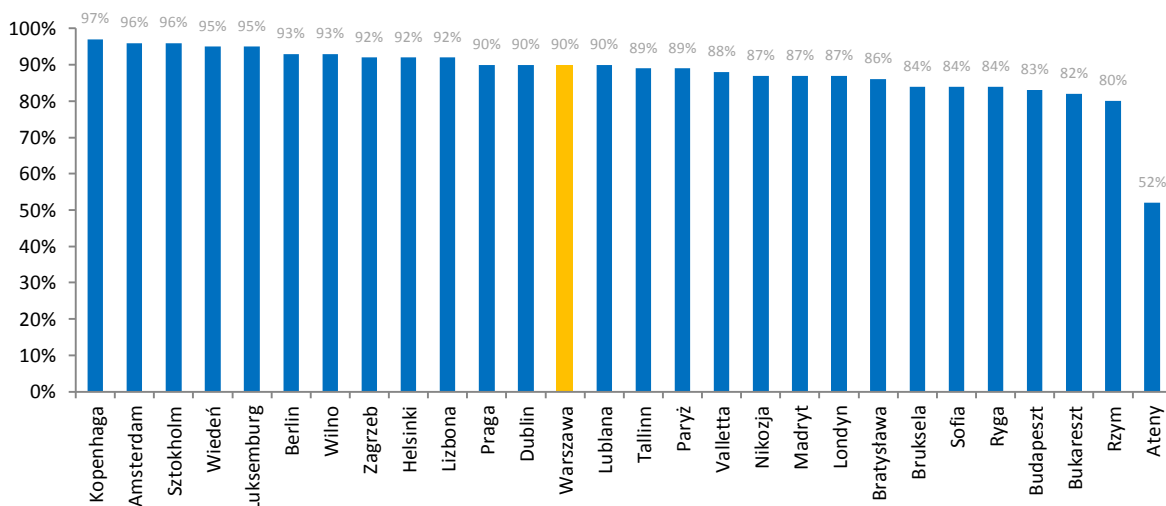
Ranking jakości życia w miastach (Quality of Life in Cities) przeprowadzany jest przez Komisję Europejską (DG Regional and Urban Policy). W ostatniej edycji uwzględniał 79 miast (miasta stołeczne oraz od jednego do sześciu pozostałych największych miast krajów członkowskich UE, Chorwacji, Islandii, Norwegii, Szwajcarii i Turcji) oraz 4 aglomeracje (Ateny, Lizbona, Manchester i Paryż). Ranking oparty jest na danych z badania opinii na temat jakości życia w miejscach zamieszkania ankietowanych (łącznie 41 tys. respondentów w 2012 r.). Dotychczas przeprowadzone zostały cztery edycje badania: w 2004, 2006 i 2009 i 2012 r. Niżej prezentowane zestawienia obejmują dane z 2012 r. oraz tam gdzie jest to możliwe dane z lat 2006 i 2009 (nie wszystkie kwestie uwzględnione w 2012 r. były obecne we wcześniejszych edycjach). Badanie obejmuje cztery bloki: zadowolenie z życia oraz różnych usług publicznych w danym mieście, postrzeganie miasta w kwestiach związanych m.in. z zatrudnieniem, sytuacją gospodarstw domowych czy bezpieczeństwem, ocena jakości środowiska oraz zadowolenie z osobistej sytuacji życiowej ankietowanych.

Ranking dostępny jest na stronie: http://ec.europa.eu/regional_policy/activity/urban/audit/index_en.cfm

WARSZAWA W RANKINGU

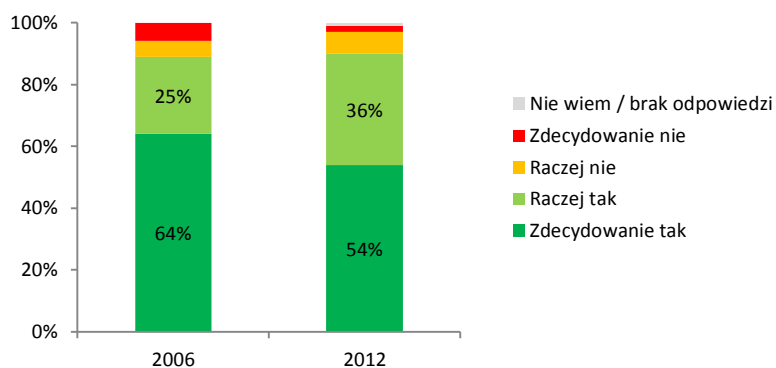
W zestawieniu ogólnego zadowolenia z życia w stolicach krajów Unii Europejskiej występuje stosunkowo niewielkie zróżnicowanie ocen (Wykres 10). Spośród 28 miast jedynie w Atenach odsetek mieszkańców zadowolonych z życia w tym mieście nie przekraczał 80% (w 2012 r. wyniósł 52%). Największy odsetek występował natomiast w Kopenhadze (97%), Amsterdamie i Sztokholmie (po 96%). Warszawa w tym rankingu zajęła 13 miejsce z 90% mieszkańców zadowolonych z miasta w 2012 r. Dynamika zmian wśród wszystkich badanych miast w latach 2006-2012 jest niewielka. W przeważającej części badanych miast wystąpił niewielki i nieistotny spadek zadowolenia (zazwyczaj o 1-3 pkt proc). Jedynie w niektórych przypadkach można mówić o istotnej zmianie, szczególnie duży spadek zadowolenia odnotowano w Rzymie i Atenach (w obu przypadkach spadek wyniósł więcej niż 10 punktów procentowych). Dlatego też stabilna pozycja Warszawy pod względem odsetka osób zadowolonych z życia w stolicy Polski (89% w 2006, 90% w 2012), przy jednoczesnej poprawie pozycji w rankingu – z 18 miejsca w 2006 r. na 13 w 2012 r.) (Wykres 11) powinna być oceniana w sposób jednoznacznie pozytywny.

Wykres 10. Ogólne zadowolenie mieszkańców z życia w miastach (% zadowolonych mieszkańców) (2012)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania Quality of Life in Cities.

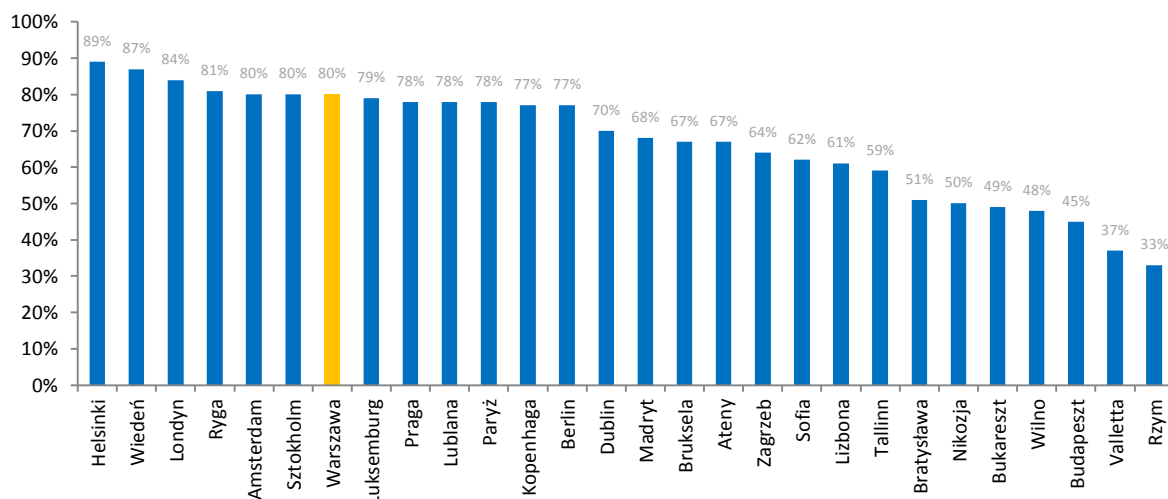
Wykres 11. Ogólne zadowolenie mieszkańców z życia w miastach – Warszawa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania Quality of Life in Cities.

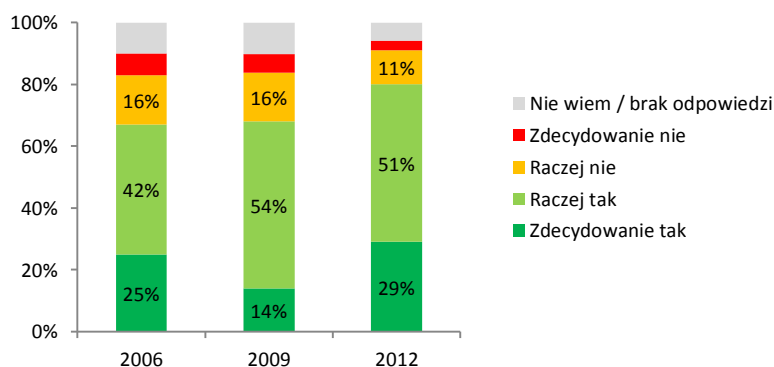
Ocena poszczególnych aspektów jakości życia w stolicach europejskich jest bardzo zróżnicowana. Transport publiczny w Warszawie oceniany jest pozytywnie przez 80% ankietowanych mieszkańców, co plasuje stolicę Polski na 7 miejscu wśród 28 badanych miast (Wykres 12). W stosunku do badania z 2009 r. nastąpiła wyraźna poprawa oceny. Wzrost odsetka osób zadowolonych z transportu publicznego wyniósł 12 pkt proc. (Wykres 13), co przełożyło się na awans o 8 pozycji w rankingu (z miejsca 15 na 7). Warto też zauważyć, że Warszawa odnotowała bardzo wysoką dynamikę rozwoju w ostatnich trzech latach na tle wszystkich miast biorących udział w badaniu (większy wzrost osiągnęły tylko: Nikozja (33 pkt proc.), Sofia (19 pkt proc.) i Ryga (16 pkt proc.), przy czym dwa pierwsze miasta startowały z bardzo niskiego poziomu w 2009 r.

Wykres 12. Zadowolenie mieszkańców z transportu publicznego (% zadowolonych mieszkańców) (2012)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania Quality of Life in Cities.

Wykres 13. Zadowolenie mieszkańców z transportu publicznego – Warszawa

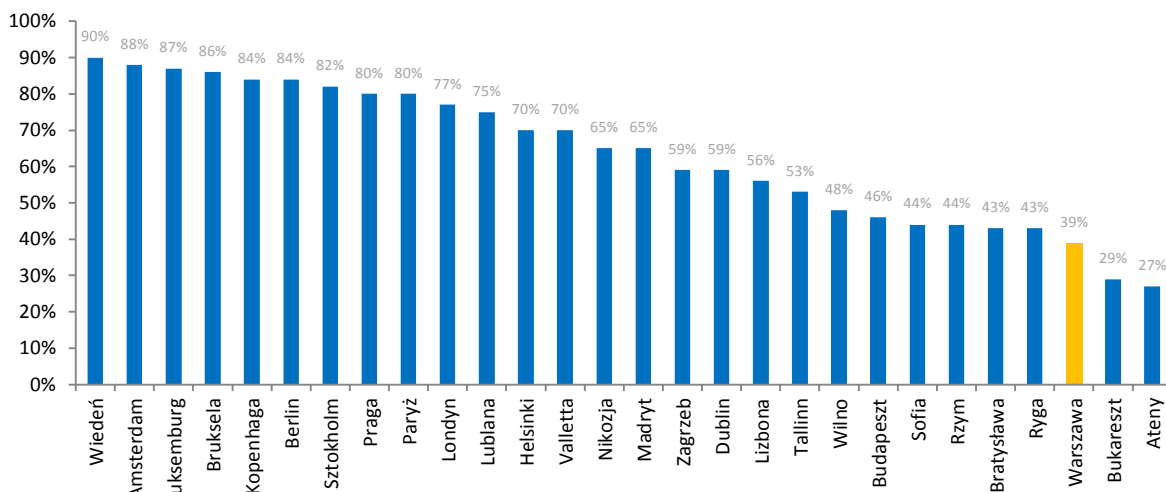

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania Quality of Life in Cities.

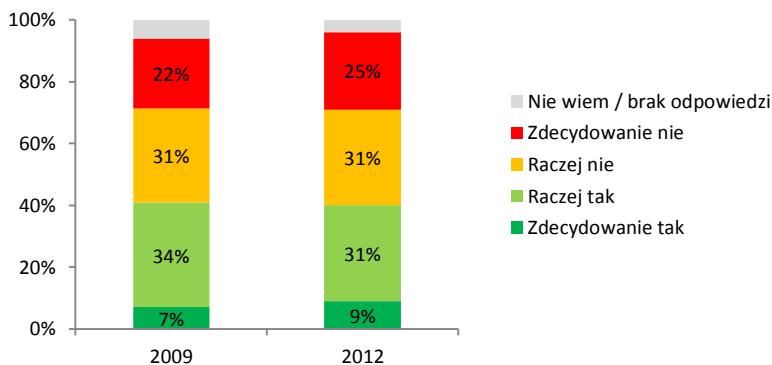
Z drugiej strony, są aspekty jakości życia, które mieszkańcy Warszawy, na tle innych stolic europejskich, oceniają bardzo słabo. Należy do nich przede wszystkim opieka zdrowotna. Warszawa w latach 2009-2012 zajmowała w rankingu 2 miejsce od końca, wyprzedzając jedynie Bukareszt i Ateny (Wykres 14). W 2012 r. zadowolonych z opieki zdrowotnej było 39% warszawiaków, czyli o 2 punkty procentowe mniej niż w 2009 r. Jednocześnie ponad połowa ankietowanych mieszkańców źle oceniała istniejący system ochrony zdrowia (Wykres 15).

Wykres 14. Zadowolenie mieszkańców z opieki zdrowotnej (% zadowolonych mieszkańców) (2012)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania Quality of Life in Cities.

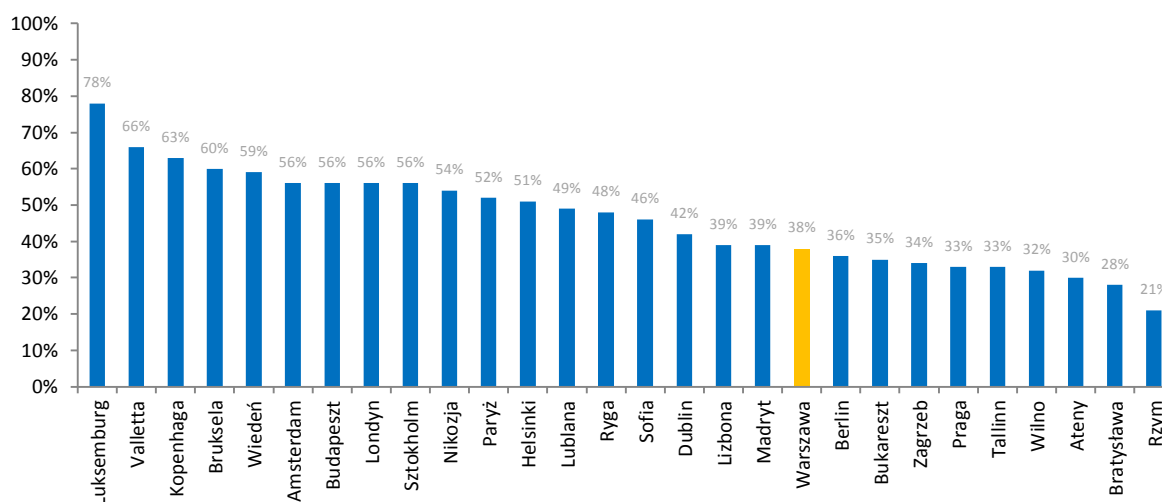
Wykres 15. Zadowolenie mieszkańców z opieki zdrowotnej – Warszawa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania Quality of Life in Cities.

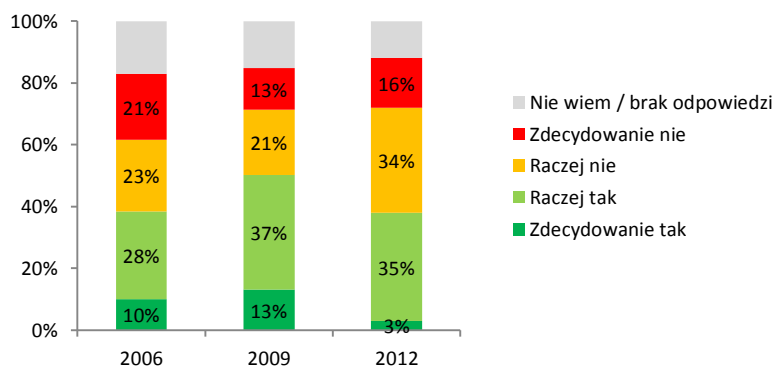
Mieszkańcy Warszawy na tle mieszkańców innych miast europejskich są generalnie mało zadowoleni z usług administracji publicznej (38% zadowolonych mieszkańców w 2012 r., 19 miejsce w rankingu) (Wykres 16). Bardziej zadowoleni z tego rodzaju usług są przede wszystkim mieszkańcy stolic krajów Europy Zachodniej. Wartość tego wskaźnika dla miast z regionu Europy Środkowo-Wschodniej jest wyraźnie niższa. Należy przy tym zwrócić uwagę na to, że w kolejnych edycjach badania wyraźnie zmniejszył się odsetek mieszkańców Warszawy zdecydowanie zadowolonych z usług administracji (z 10% w 2006 r. i 13% w 2009 r. na 3% w 2012 r.) (Wykres 17).

Wykres 16. Zadowolenie mieszkańców z usług administracji (% zadowolonych mieszkańców) (2012)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania Quality of Life in Cities.

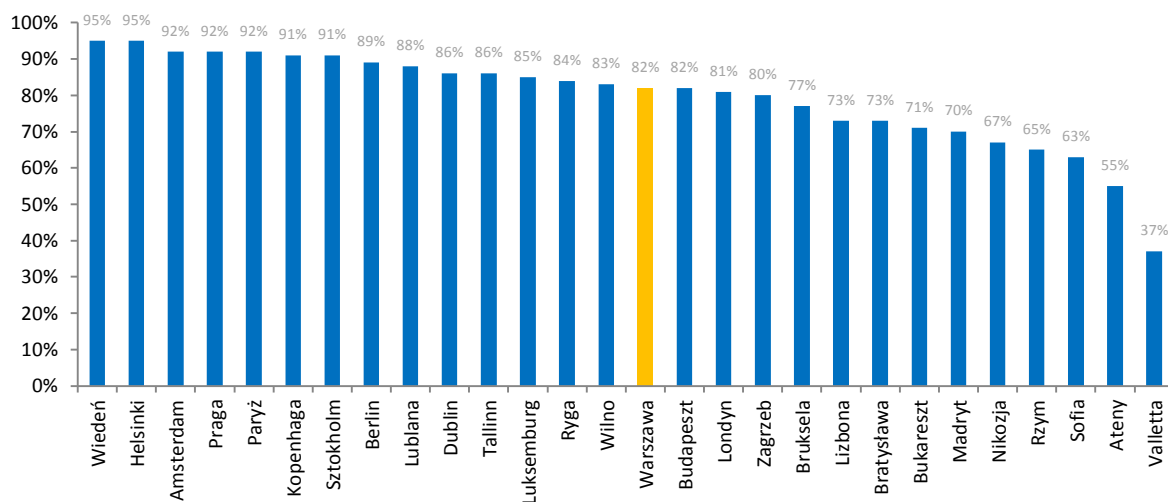
Wykres 17. Zadowolenie mieszkańców z usług administracji – Warszawa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania Quality of Life in Cities.

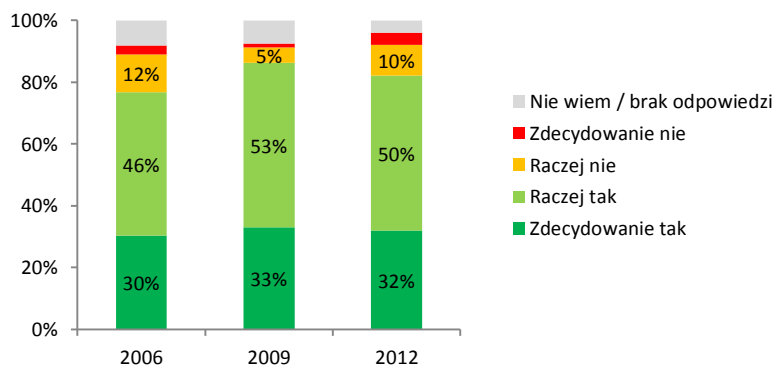
Wskaźnik zadowolenia mieszkańców z oferty kulturalnej Warszawy w 2012 r. wyniósł 82%, plasując stolicę Polski w środku stawki miast europejskich (15 miejsce w 2012 r.) (Wykres 18). Pozycja Warszawy w tym zestawieniu jest stabilna (14 miejsce wśród 28 jednostek w 2009 r. i stały około 80% udział osób zadowolonych z jakości tych usług) (Wykres 19). Oferta kulturalna, podobnie jak i opieka zdrowotna, najlepiej oceniana jest w Wiedniu (95% zadowolonych mieszkańców). Wysoką pozycję w tym względzie odnotowują również inne miasta Europy Zachodniej: Helsinki, Amsterdam i Paryż, ale także wyróżnia się jedno miasto z Europy Środkowo-Wschodniej – Praga (92% zadowolonych mieszkańców w 2012 r.).

Wykres 18. Zadowolenie mieszkańców z oferty kulturalnej (% zadowolonych mieszkańców) (2012)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania Quality of Life in Cities.

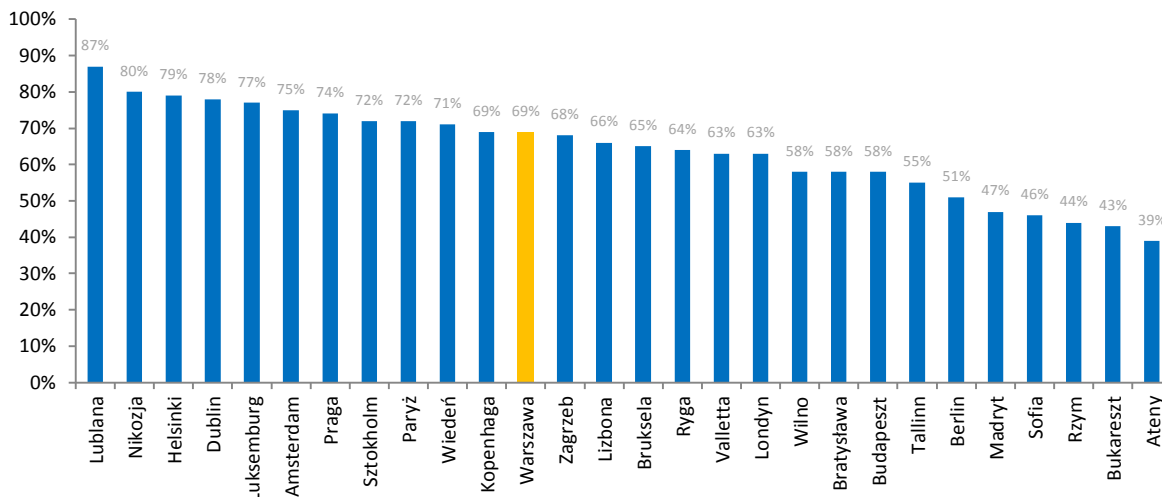
Wykres 19. Zadowolenie mieszkańców z oferty kulturalnej – Warszawa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych European Union 2013.

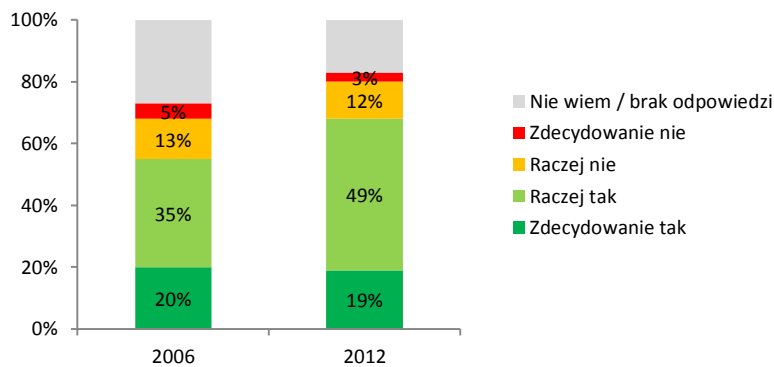
Podobnie sytuacja wygląda pod względem oferty edukacyjnej. W 2012 r. w Warszawie 69% osób było zadowolonych z oferty edukacyjnej. Na tle innych miast europejskich był to wynik stosunkowo dobry (12 miejsce) (Wykres 20). Pierwsze miejsce zajęła Lizbona, w której z oferty edukacyjnej zadowolonych było 87% ankietowanych mieszkańców. Z kolei najgorzej ten aspekt jakości życia oceniają mieszkańcy Aten (39% zadowolonych). Co ważniejsze jednak Warszawa notuje stały wzrost pozytywnych ocen (13 p. proc. w porównaniu do 2006 r.) (Wykres 21).

Wykres 20. Zadowolenie mieszkańców z oferty edukacyjnej (% zadowolonych mieszkańców) (2012)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania Quality of Life in Cities.

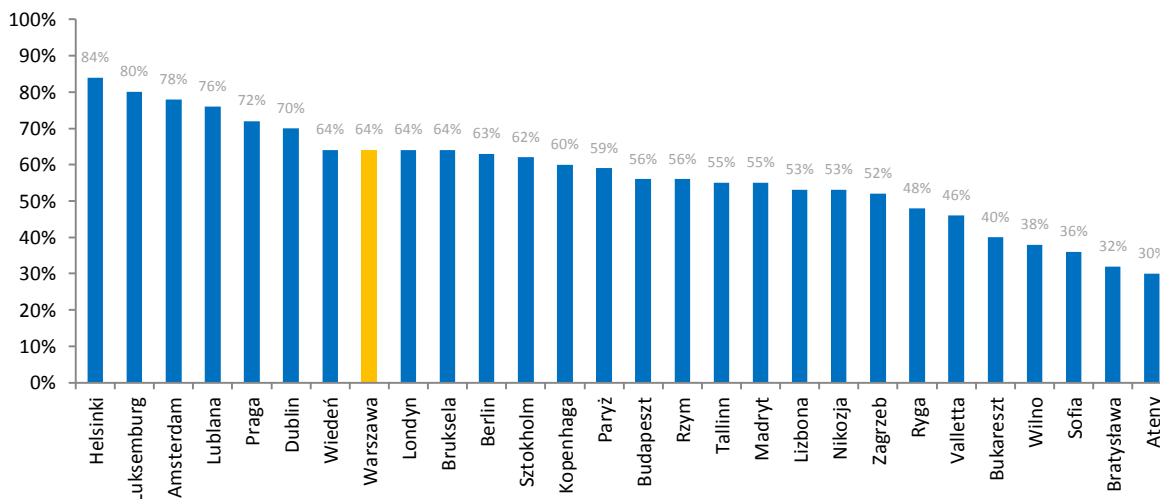
Wykres 21. Zadowolenie mieszkańców z oferty edukacyjnej – Warszawa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania Quality of Life in Cities.

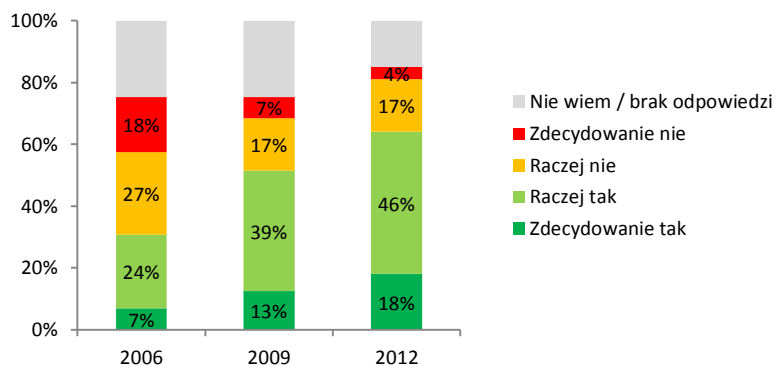
Dość dobra sytuacja występuje w przypadku oferty sportowej. W 2012 r. 64% warszawiaków było zadowolonych z usług sportowych, co plasowało stolicę Polski na 8 miejscu (*ex aequo* z Wiedniem, Londynem i Brukselą) (Wykres 22). Również z tego rodzaju usług coraz więcej mieszkańców Warszawy jest zadowolonych (ponad dwukrotny wzrost odsetka osób zadowolonych w stosunku do 2006 r.) (Wykres 23).

Wykres 22. Zadowolenie mieszkańców z oferty sportowej (% zadowolonych mieszkańców) (2012)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania Quality of Life in Cities.

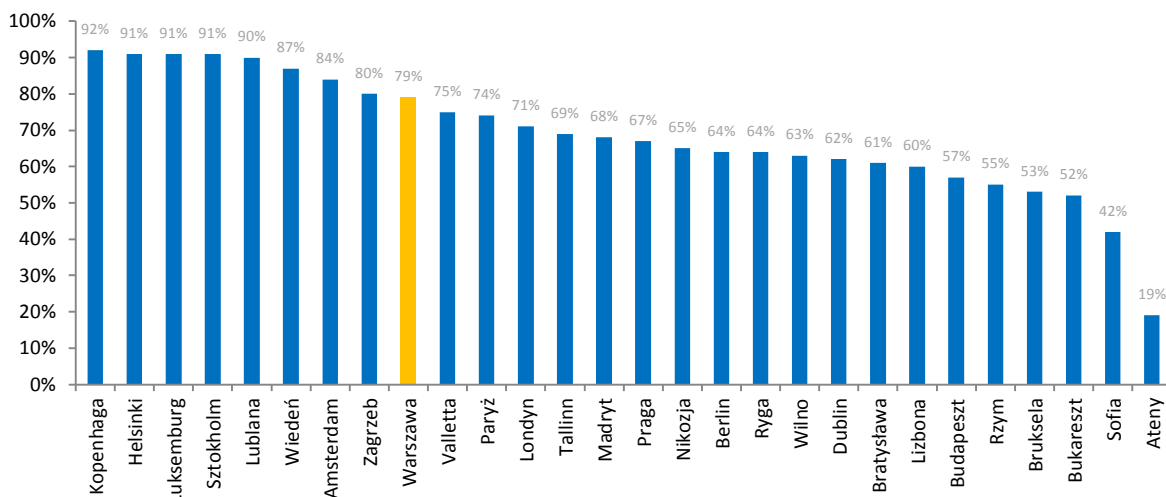
Wykres 23. Zadowolenie mieszkańców z oferty sportowej – Warszawa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania Quality of Life in Cities.

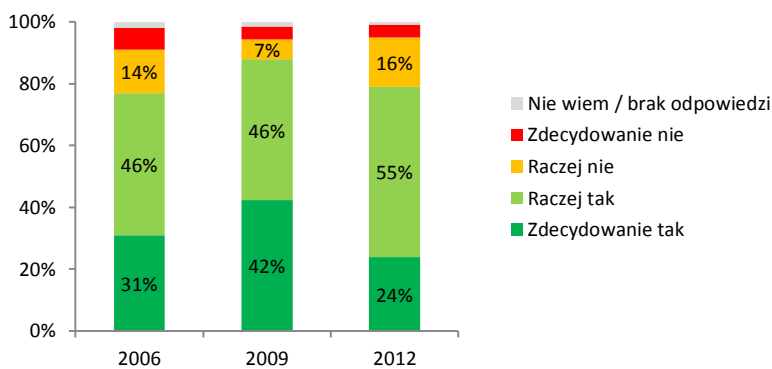
Zdecydowana większość ankietowanych warszawiaków czuje się bezpiecznie w swoim mieście (79% w 2012 r. i 9 miejsce w rankingu) (Wykres 24). Biorąc pod uwagę znacznie niższe wartości tego wskaźnika zarówno w miastach Europy Środkowo-Wschodniej np. (Sofia), ale także w wielu miastach Europy Zachodniej (np. Berlin, Londyn) należy pozytywnie zinterpretować ocenę tego aspektu jakości życia przez mieszkańców, która co więcej charakteryzuje się dość dużą stabilnością (Wykres 25).

Wykres 24. Poczucie bezpieczeństwa w mieście (% mieszkańców zgadzających się ze stwierdzeniem) (2012)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania Quality of Life in Cities.

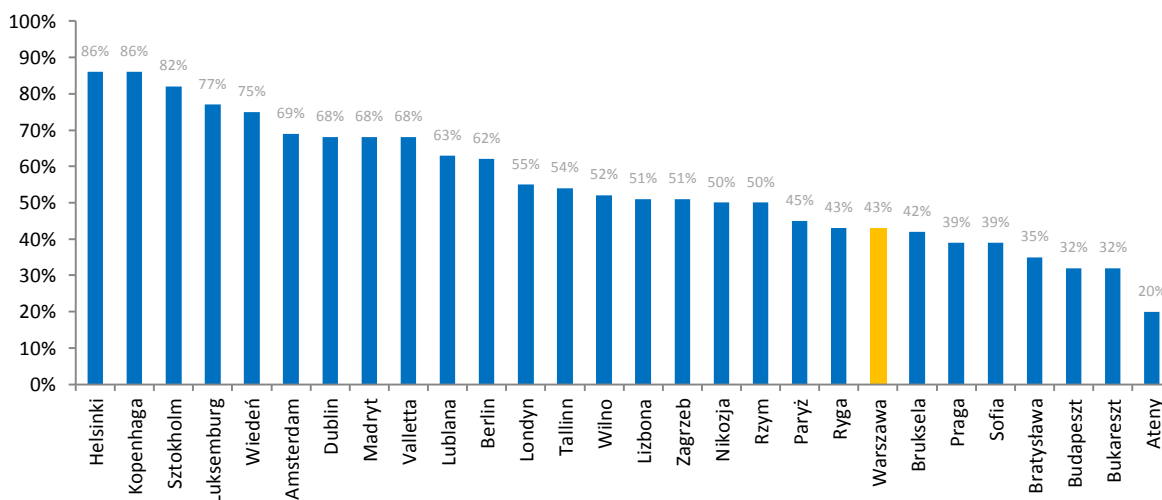
Wykres 25. Poczucie bezpieczeństwa w mieście – Warszawa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania Quality of Life in Cities.

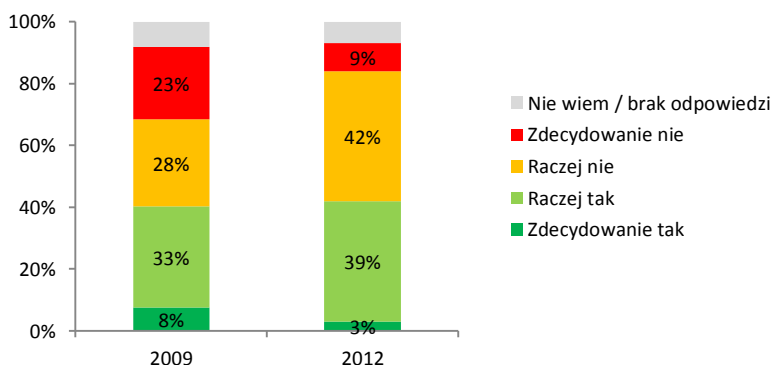
Niemniej jednak gdy w pytaniach pojawiają się kwestie związane z zaufaniem do innych ludzi (jest to jeden z wymiarów poczucia bezpieczeństwa) sytuacja nie jest już tak jednoznaczna. Tylko 43% mieszkańców odpowiedziało, że większości ludzi w mieście można zaufać, podczas gdy w Helsinkach i Kopenhadze było to aż 86%. Warszawa w tym zestawieniu zajęła 21 miejsce (*ex aequo* z Rygą). Niskim poziomem ufności do innych ludzi cechują się mieszkańcy wielu miast z Europy Środkowo-Wschodniej (m.in. Bukaresztu, Budapesztu, Bratysławy, Sofii i Pragi) (Wykres 26). W latach 2009-2012 sytuacja pod tym względem nie uległa znaczącej zmianie, choć należy podkreślić, że wyraźnie zmniejszył się odsetek osób zdecydowanie twierdzących, że większości ludzi nie można ufać (Wykres 27).

Wykres 26. Większości ludzi w mieście można zaufać (% mieszkańców zgadzających się ze stwierdzeniem) (2012)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania Quality of Life in Cities.

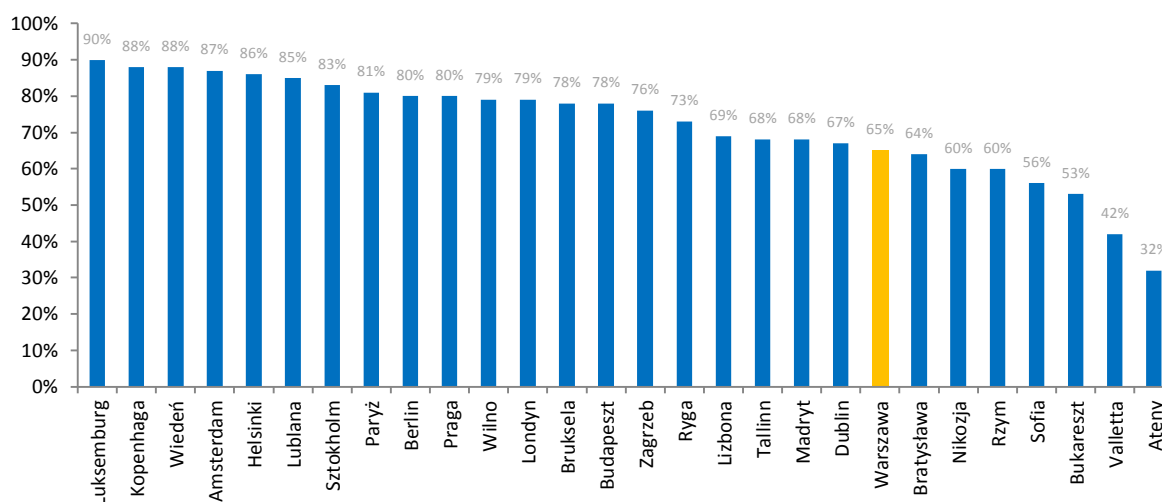
Wykres 27. Większości ludzi w mieście można zaufać – Warszawa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania Quality of Life in Cities.

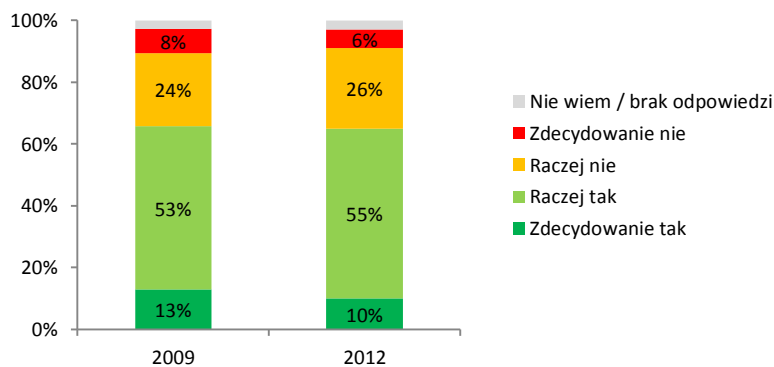
Mieszkańcy Warszawy na tle mieszkańców innych miast europejskich są raczej mało zadowoleni z jakości przestrzeni publicznej. W 2012 r. 65% ankieterów deklaruowało, że jest zadowolonych ze stanu placów, przestrzeni pieszych i innych miejsc publicznych (21 miejsc) (Wykres 28). Oceny te charakteryzują się bardzo dużą stabilnością (w 2009 r. na takie samo pytanie pozytywnie odpowiedziało 66% mieszkańców) (Wykres 29). Warto też zaznaczyć, że zdecydowana większość z tych osób jest raczej zadowolonych a nie bardzo zadowolonych.

Wykres 28. Zadowolenie mieszkańców ze stanu przestrzeni publicznych (placów, przestrzeni pieszych) (% zadowolonych mieszkańców) (2012)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania Quality of Life in Cities.

Wykres 29. Zadowolenie mieszkańców ze stanu przestrzeni publicznych (placów, przestrzeni pieszych) – Warszawa

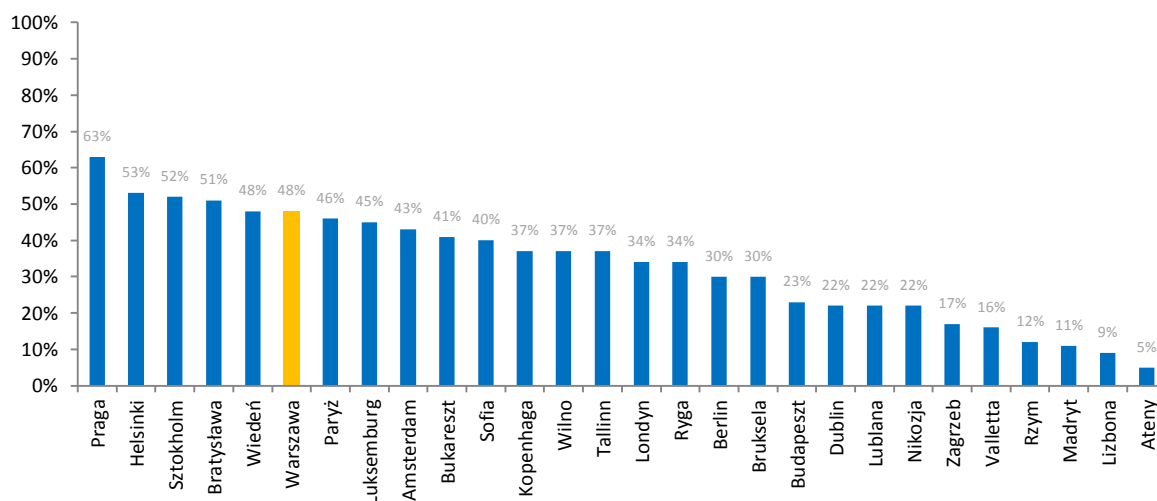

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania Quality of Life in Cities.

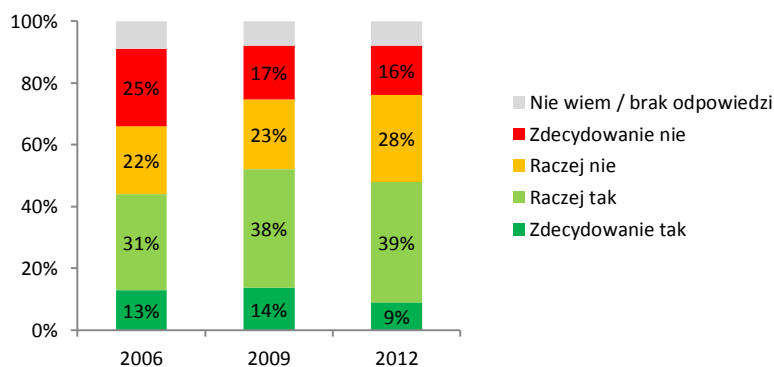
Jednym z ważniejszych aspektów jakości życia jest możliwość podjęcia satysfakcjonującej pracy. W omawianym badaniu pytano mieszkańców o to czy łatwo znaleźć pracę w ich mieście. Wskaźnik ten osiągał niższe wartości w porównaniu do innych aspektów jakości życia we wszystkich miastach europejskich, jak również charakteryzował się znaczną zmiennością w latach 2009-2012. W 2012 r. najwięcej osób uważających, że w ich miejscu zamieszkania nie ma problemów ze znalezieniem pracy pochodziło z Pragi (63% ankietowanych), Helsinek (53%) i Sztokholmu (52%) (Wykres 30). Warszawa w tym zestawieniu zajęła wysokie 6 miejsce (*ex aequo* z Wiedniem) z wynikiem 48%. Należy również podkreślić, że pozycja Warszawy jest stabilna. W 2009 r. odsetek warszawiaków uważających, że w Warszawie łatwo znaleźć pracę był zbliżony do 2012 r. (wynosił 52%, plasując miasto na 5 miejscu wśród 28 miast biorących udział w badaniu) (Wykres 31). W trzyletnim okresie przypadającym na czas globalnego kryzysu gospodarczego część jednostek odnotowała znaczący spadek liczby osób pozytywnie oceniających lokalny rynek pracy. Szczególnie widoczny był on w Nikozji (spadek o 29 pkt proc.) i Atenach (21 pkt proc.), ale również w Amsterdamie (18 pkt proc.). Z kolei najwyższy wzrost zadowolenia z funkcjonowania rynku pracy notowany był w stolicach krajów bałtyckich: Rydze (wzrost o 26 pkt proc.), Wilnie i Tallinie (w obu przypadkach 24 pkt. proc.). Warto również podkreślić utrzymującą się wysoką pozycję kilku miast Europy Środkowo-Wschodniej, w szczególności Pragi i Warszawy, ale też Bratysławy i Sofii (wszystkie miasta uplasowały się w okolicach pierwszej dziesiątki rankingu).

Wykres 30. Łatwość znalezienia pracy (% mieszkańców zgadzających się ze stwierdzeniem) (2012)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania Quality of Life in Cities.

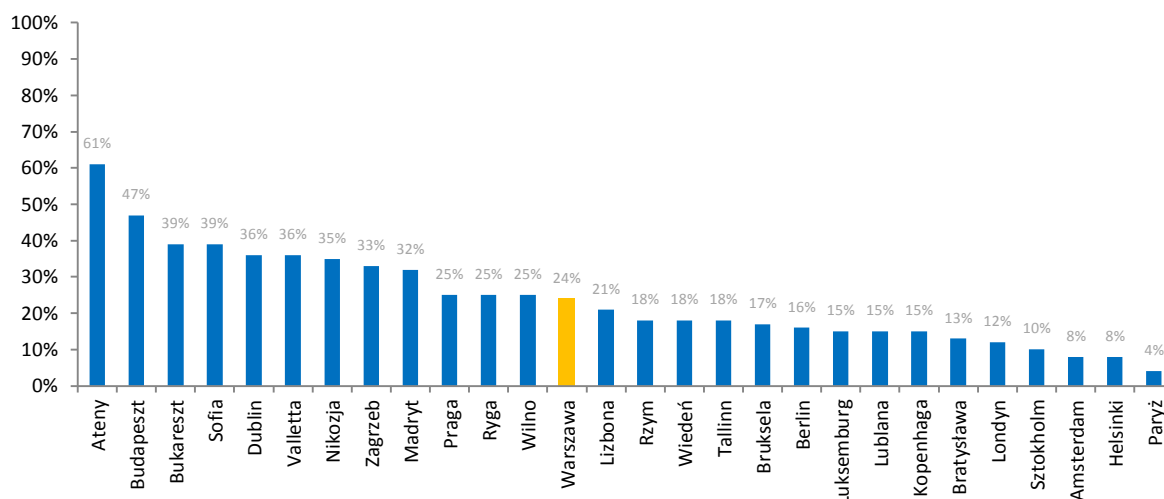
Wykres 31. Łatwość znalezienia pracy – Warszawa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania Quality of Life in Cities.

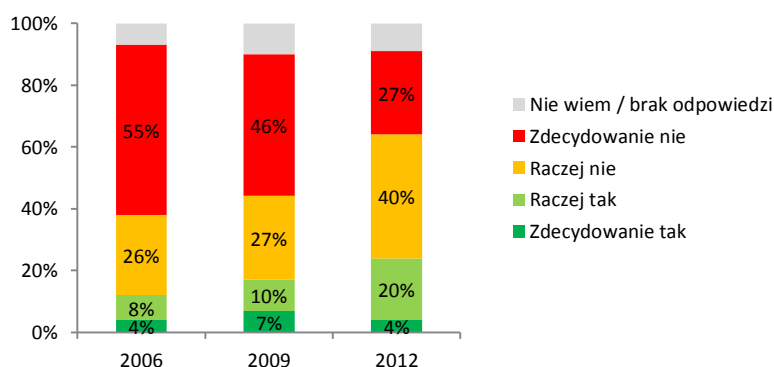
Mieszkańcy Warszawy gorzej niż możliwość znalezienia pracy oceniają możliwość znalezienia mieszkania za rozsądną cenę. Zaledwie 24% ankietowanych mieszkańców twierdzi, że w Warszawie łatwo znaleźć mieszkanie za rozsądną cenę. Plasuje to stolicę Polski na 13 miejscu w tym zestawieniu (Wykres 32). Największy odsetek osób zadowolonych z rynku mieszkaniowego był w Atenach (61%), z kolei najniższy w Paryżu (tylko 4% ankietowanych). Rośnie natomiast, chociaż w wolnym tempie, odsetek warszawiaków uważających, że w Warszawie można łatwo znaleźć mieszkanie za rozsądną cenę (w okresie 2006-2012 dwukrotnie wzrost) (Wykres 33).

Wykres 32. Łatwość znalezienia mieszkania za rozsądną cenę (% mieszkańców zgadzających się ze stwierdzeniem)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania Quality of Life in Cities.

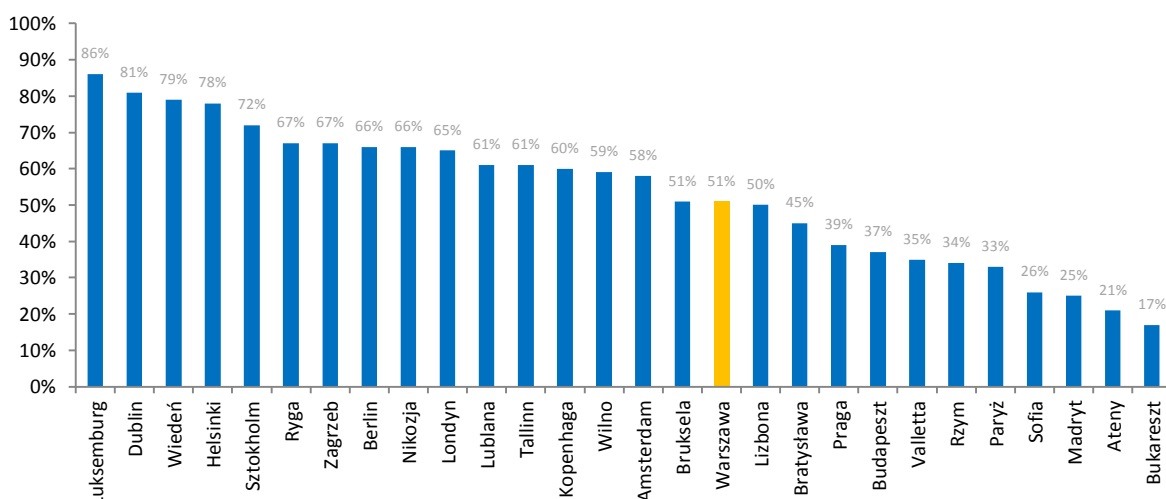
Wykres 33. Łatwość znalezienia mieszkania za rozsądną cenę – Warszawa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania Quality of Life in Cities.

Pod względem zadowolenia z czystości powietrza warszawiacy plasują się na 17 miejscu wśród 28 miast europejskich (Wykres 34). W 2012 r. 51% ankietowanych mieszkańców Warszawy było zadowolonych z tego aspektu, w tym 8% bardzo zadowolonych i 44% raczej zadowolonych. W innych aspektach jakości środowiska wyniki są zróżnicowane. Przykładowo, z poziomu hałasu bardzo zadowolonych jest 9% mieszkańców a kolejne 37% jest raczej zadowolonych (daje to Warszawie 23 miejsce w rankingu), z kolei z ogólnej czystości miasta bardzo zadowolonych jest 7% mieszkańców, a raczej zadowolonych 57% (11 miejsce w rankingu).

Wykres 34. Zadowolenie mieszkańców z czystości powietrza (% zadowolonych mieszkańców) (2012)

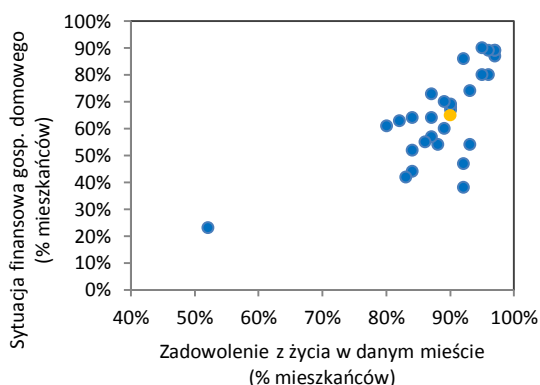

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania Quality of Life in Cities.

PODSUMOWANIE

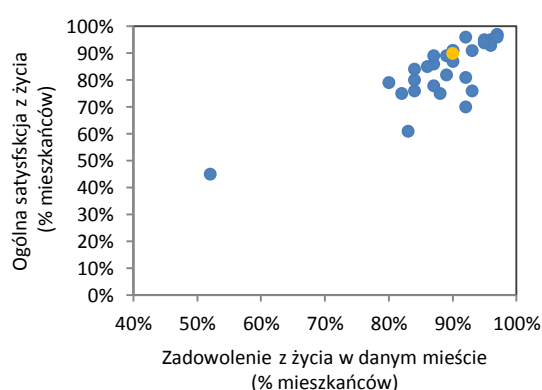
Ocena jakości życia w miastach powiązana jest z osobistą sytuacją życiową, w tym w szczególności sytuacją finansową gospodarstw domowych respondentów (Wykres 35 i 36). Im lepsza jest kondycja domowego budżetu, tym również większa jest skłonność do wystawiania pozytywnych ocen miastu, w którym respondenci mieszkają. Z drugiej strony, można się zastanawiać, czy to nie obiektywne pogorszenie warunków życia w mieście wpływa na gorszą sytuację finansową gospodarstw domowych. Niemniej jednak należy stwierdzić, że obie zmienne wykazują istotny statystycznie wysoki poziom korelacji (0,717). Podobnie sytuacja przedstawia się w przypadku oceny jakości życia w mieście i ogólnej satysfakcji z życia (korelacja silna i istotna statystycznie, równa 0,821) (obie korelacje są istotne na poziomie 0,01).

Wykres 35. Zadowolenie z życia w danym mieście a satysfakcja z sytuacji finansowej gosp. domowego

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania Quality of Life in Cities.

Wykres 36. Zadowolenie z życia w danym mieście a ogólna satysfakcja z życia

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania Quality of Life in Cities.

Na podstawie omawianego badania można stwierdzić, że wysoka ocena jakości życia występuje przede wszystkim w miastach skandynawskich oraz Europy Zachodniej. Na przeciwnym biegunie znajdują się głównie miasta Europy Południowej. Widoczny jest związek ocen jakości życia w miastach europejskich z sytuacją materialną ich mieszkańców. Pogorszenie sytuacji finansowej gospodarstw domowych w okresie kryzysu gospodarczego wywołało również wzrost odsetka mieszkańców niezadowolonych z warunków życia w miastach (szczególnie w Atenach i Rzymie). Świadczy to przede wszystkim o istotnej roli bezpieczeństwa finansowego jako składowej jakości życia. W tych trudnych uwarunkowaniach gospodarczych Warszawa utrzymuje, a w niektórych aspektach nawet poprawia swoją pozycję względem innych miast europejskich. Z jednej strony można przypuszczać, że jest to efekt niewielkiego oddziaływania ogólnoswiatowego kryzysu gospodarczego na gospodarkę stolicy Polski, w tym lokalny rynek pracy, niemniej jednak istotna jest również jakość usług publicznych, które są generalnie dobrze oceniane przez respondentów (z wyjątkiem ochrony zdrowia).

3.5. EUROPEAN GREEN CITY INDEX

METODOLOGIA

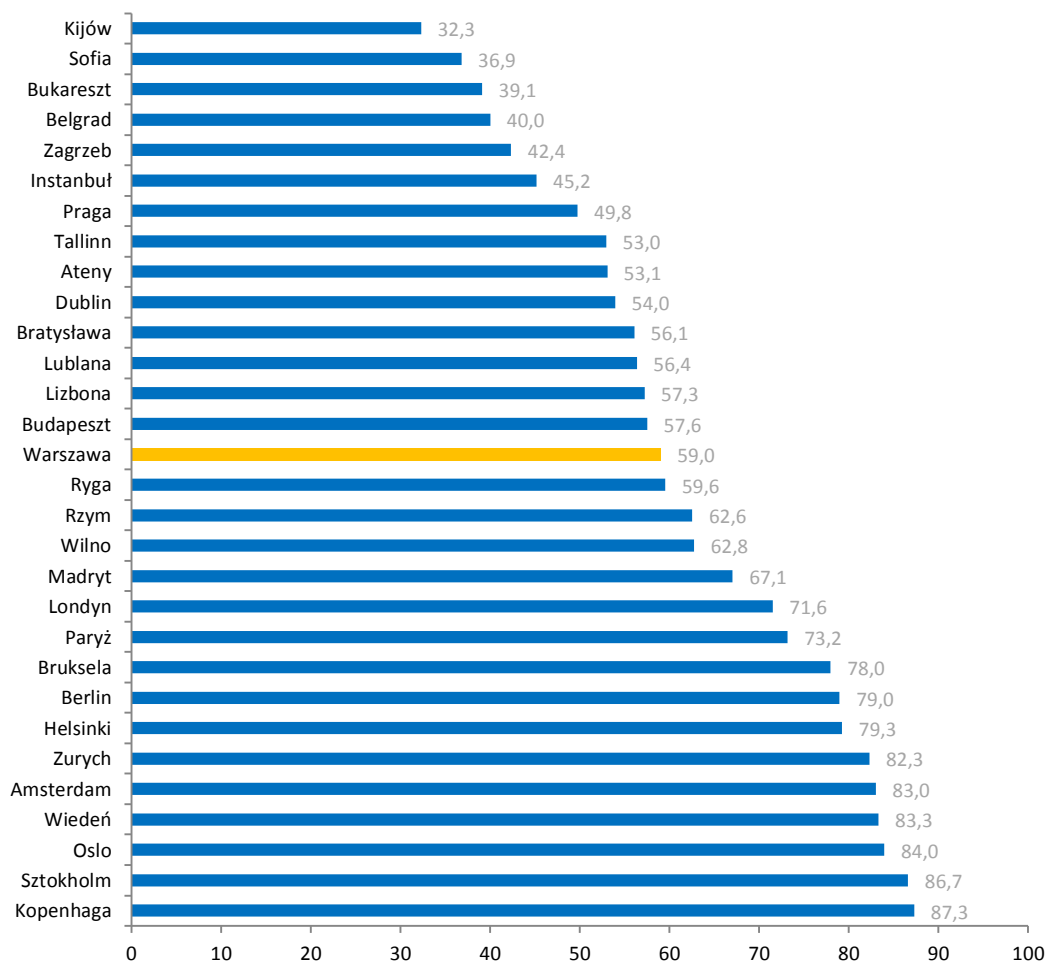
Ranking skonstruowany jest na podstawie indeksu określającego wpływ na środowisko 30 miast europejskich, przede wszystkim stolic (uwzględniono także dwa miasta niestołeczne: Zurich i Sztambuł). Na indeks składa się 30 wskaźników pogrupowanych w 8 kategorii dotyczących różnych aspektów środowiskowych, począwszy od emisji gazów cieplarnianych, przez zużycie wody, gospodarkę odpadami aż po zarządzanie i ochronę środowiska. Całościowa ocena wyrażona jest na skali 1-100 (im wyższa wartość tym lepsza ocena miasta). Badanie zostało przeprowadzone w 2009 r. przez Economist Intelligence Unit przy wsparciu firmy Siemens.

Ranking dostępny jest na stronie: <http://www.siemens.com/entry/cc/en/greencityindex.htm>

WARSZAWA W RANKINGU

W ogólnym rankingu Warszawa plasuje się w środku stawki (16 miejsce, wartość wskaźnika wynosi 59,04). Najmniejszym negatywnym wpływem na środowisko charakteryzują się miasta skandynawskie: Kopenhaga, Sztokholm i Oslo oraz miasta Europy Zachodniej (Wykres 37). Na przeciwnym biegunie plasują się przede wszystkim miasta Europy Środkowo-Wschodniej. Dlatego też na tle tej grupy Warszawa wypada bardzo dobrze, jedynie nieznacznie ustępując miejsca Rydze. W subrankingach skonstruowanych dla poszczególnych kategorii pozycja Warszawy waha się od miejsca 5 w przypadku zarządzania środowiskiem (*environmental governance*), co w raporcie uzasadniane jest posiadaniem Komisji Ochrony Środowiska Rady Miasta Stołecznego Warszawy, po miejsce 25 w kategorii woda (zużycie wody na 1 mieszkańca, jakość wody pitnej, oczyszczanie ścieków). Za autorami raportu należy jednak podkreślić, że niska ocena w tej kategorii wynika ze słabych wyników zawartych w danych historycznych, a realizowane w ostatnich latach duże inwestycje w infrastrukturę wodociągową, kanalizację i oczyszczanie ścieków na pewno dość szybko przełożą się na poprawę sytuacji w tym obszarze. Niskie oceny dotyczą również kategorii transport i odpady – w obu tych aspektach Warszawa została sklasyfikowana na 24 pozycji. Niska ocena w kategorii transport uzasadniona jest w raporcie słabym zaangażowaniem miasta we wspieranie przyjaznych środowisku rozwiązań transportowych. Z kolei w przypadku zagospodarowania odpadów problemem jest niski poziom recyklingu. Dość niska ocena dotyczy też kategorii emisje CO₂ – wynika ona z tego, że duża część energii zużywanej przez miasto pochodzi ze spalania węgla. W dwóch kategoriach stolica Polski zajmuje miejsce w środku stawki, są to kategorie: zużycie energii (14 miejsce) i zabudowa (16 miejsce). Dobra pozycja w pierwszym obszarze wynika z relatywnie niskiego zużycia energii *per capita*. Natomiast w przypadku kategorii „budynki” uzasadnieniem jakie znajdujemy w raporcie jest wskazanie na działania w zakresie termomodernizacji.

Wykres 37. Wartość European Green City Index 2009

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Economist Intelligence Unit.

PODSUMOWANIE

Stan środowiska naturalnego jest ważnym czynnikiem warunkującym jakość życia w miastach. Zaletą przedstawionego powyżej indeksu jest całościowe ujęcie kwestii środowiskowych. Jednakże jednorazowość omawianego rankingu – do tej pory została zrealizowana jedna edycja – znacznie ogranicza jego zastosowanie. Można np. przypuszczać, że zrealizowane w ostatnich latach w Warszawie inwestycje środowiskowe (szczególnie w obszarze zaopatrzenia w wodę i oczyszczania ścieków) mogłyby przełożyć się na poprawę pozycji w rankingu. Z kolei pojawiało się ryzyko obniżenia oceny w obszarze zagospodarowania odpadów wraz z wprowadzeniem nowej ustawy „śmieciowej” i perturbacji związanych z jej wprowadzaniem w życie.

3.6. TOMTOM EUROPEAN TRAFFIC INDEX

METODOLOGIA

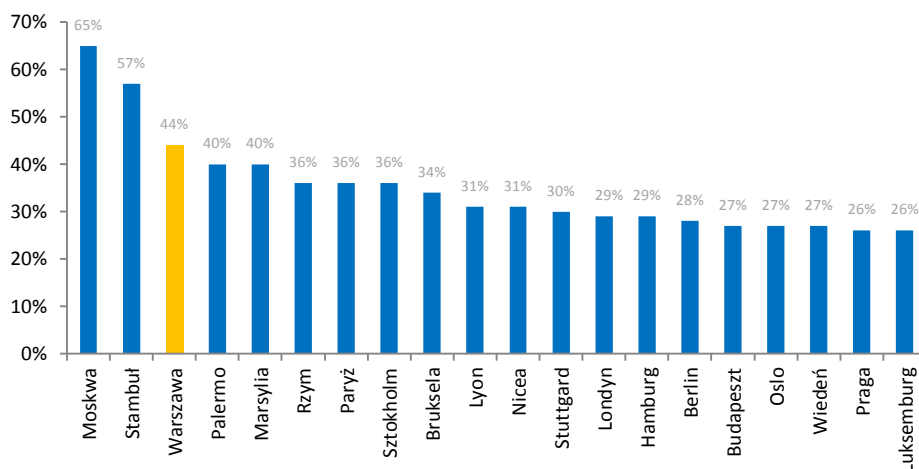
Ranking opiera się na badaniu poziomu kongestii (przeciążenia szlaków transportowych, pot. korków) w obszarach zurbanizowanych. Zastosowany w rankingu indeks kongestii określa procentowy wzrost czasu podróży podczas godzin szczytu (ang. *peak hours*) w stosunku do okresu płynnej jazdy (ang. *free flow*). Badanie z użyciem nadajników GPS zostało przeprowadzone w 160 miastach na wszystkich kontynentach (w Europie w 2012 r. objęło 59 miast), w różnych godzinach dnia oraz w różnych dniach tygodnia. W raportach opracowanych dla poszczególnych miast zostało uwzględnione również zróżnicowanie na drogi lokalne i szybkiego ruchu. Badania prowadzone są kwartalnie, od 2007 r., jednakże dostępne raporty obejmują jedynie lata 2012 i 2013.

Ranking dostępny jest na stronie: http://www.tomtom.com/pl_pl/trafficindex/

WARSZAWA W RANKINGU

W rankingu miast europejskich z 2013 r. Warszawa została sklasyfikowana jako 3 najbardziej zakorkowane miasto (indeks kongestii na poziomie 44%) (Wykres 38). Gorszy wynik odnotowały jedynie: Stambuł (57%) i Moskwa (65%). W porównaniu do 2012 r. Warszawa poprawiła swój wynik o jedną pozycję, jednak nie jest to efekt znaczącej zmiany w płynności podróży (w 2012 r. indeks kongestii wyniósł 45%), a włączenia do badań Moskwy, która jednoznacznie zajęła pozycję najbardziej zakorkowanego miasta Europy.

Wykres 38. Congestion Index (pierwsza dwudziestka najbardziej zakorkowanych miast)

Źródło: opracowanie własne na podstawie TomTom Traffic Index 2013.

PODSUMOWANIE

Długi czas spędzony w korkach wpływa nie tylko na negatywne postrzeganie warunków życia w miastach, ale także ma konsekwencje środowiskowe, zdrowotne, i gospodarcze. Według omawianego badania w Warszawie w przypadku codziennych dojazdów wynoszących 30 minut (dom-praca, dom-szkoła) w ciągu roku kumuluje się średnio 110 godzin spędzonych w korkach.

3.7. EUROPEAN CITIES MONITOR

METODOLOGIA

Ranking atrakcyjności inwestycyjnej 36 miast europejskich jest konstruowany na podstawie wywiadów z kadrą menadżerską z nieco ponad 500 największych przedsiębiorstw. Badanie prowadzone jest cyklicznie od 1990 r. przez firmę Cushman & Wakefield. Poza ogólną atrakcyjnością inwestycyjną ocenie podlegają również takie aspekty jak: dostęp do nowych rynków, dostępność wykwalifikowanych zasobów ludzkich, dostępność komunikacyjna, czy bardziej miękkie czynniki, jak klimat dla przedsiębiorczości oraz jakość życia. Ogólna atrakcyjność przedstawiana jest na skali od 0 do 1, gdzie 1 jest najlepszym wynikiem (w niektórych częściowych obszarach wykorzystano skalę 0-3).

Ranking dostępny jest na stronie: <http://www.europeancitiesmonitor.eu/> oraz <http://www.cushmanwakefield.com/>

WARSZAWA W RANKINGU

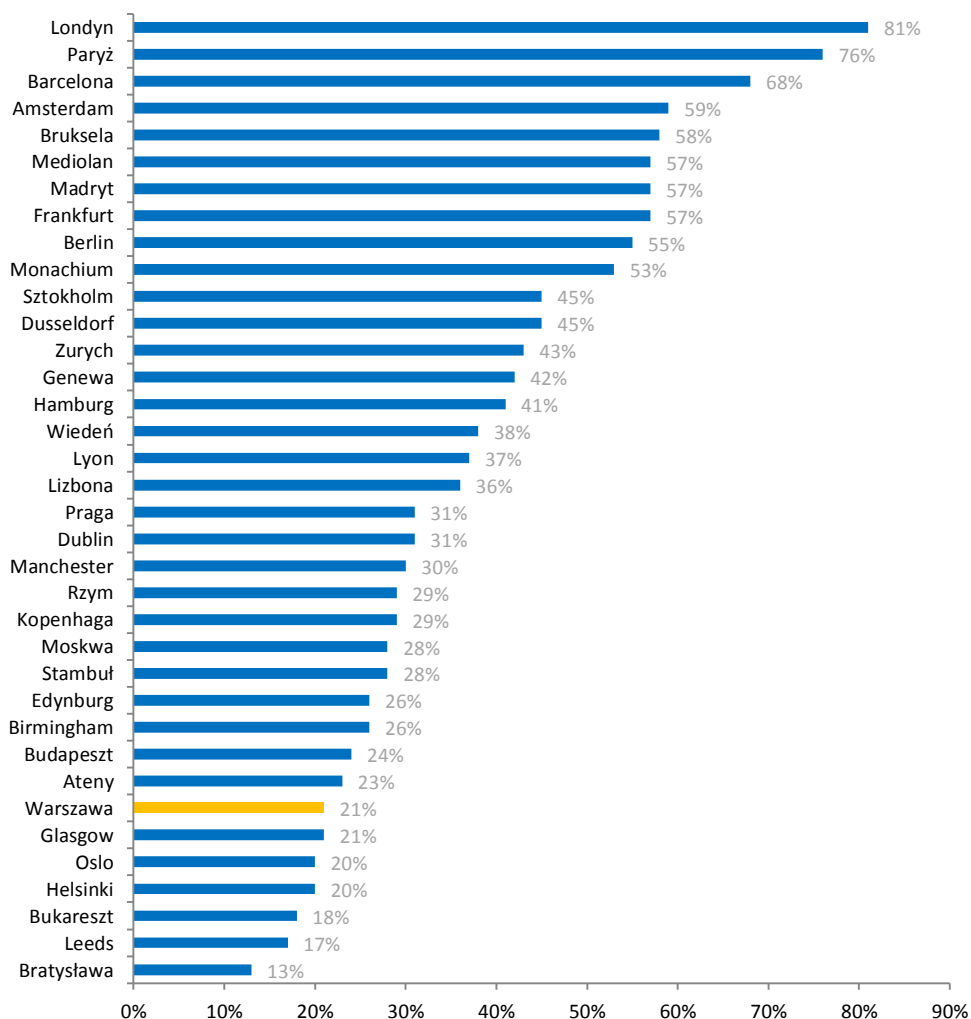
Znajomość Warszawy przez kadrę menadżerską największych firm europejskich uczestniczących w badaniu jest stosunkowo niska. Zaledwie 21% respondentów zadeklarowało znajomość Warszawy jako miejsca do prowadzenia biznesu (Wykres 39)². Najbardziej rozpoznawalnymi miastami są Londyn (81% respondentów) i Paryż (76% respondentów). W latach 1990-2011 znajomość Warszawy wśród przedstawicieli największych przedsiębiorstw wzrosła o 6 pkt proc. a w 2003 i 2007 r. osiągnęła najwyższy rezultat – 29% (Wykres 40). W całym objętym badaniem okresie rozpoznawalność Warszawy jako miejsca do prowadzenia Biznesu utrzymywała się na poziomie porównywalnym do Budapesztu (choć zazwyczaj nieco niższym), natomiast była wyraźnie niższa w porównaniu z rozpoznawalnością Pragi.

---

² Należy w tym miejscu zaznaczyć, że tylko te osoby, które zadeklarowały znajomość danego miasta, odpowiadały na kolejne szczegółowe pytania. Oznacza to, że w poszczególnych latach na temat Warszawy wypowiedziało się od 15 do 29 procent badanych, co przekłada się na próbę od 75 do 150 osób. Stosunkowo mała liczba respondentów jest oczywistym ograniczeniem tego rankingu. Wobec tego należy zachować szczególną ostrożność w interpretacji jego wyników, zwłaszcza analizując zmiany wartości poszczególnych składowych rankingu w czasie (ich wahania mogą być do pewnego stopnia pochodną np. zmiany puli respondentów).

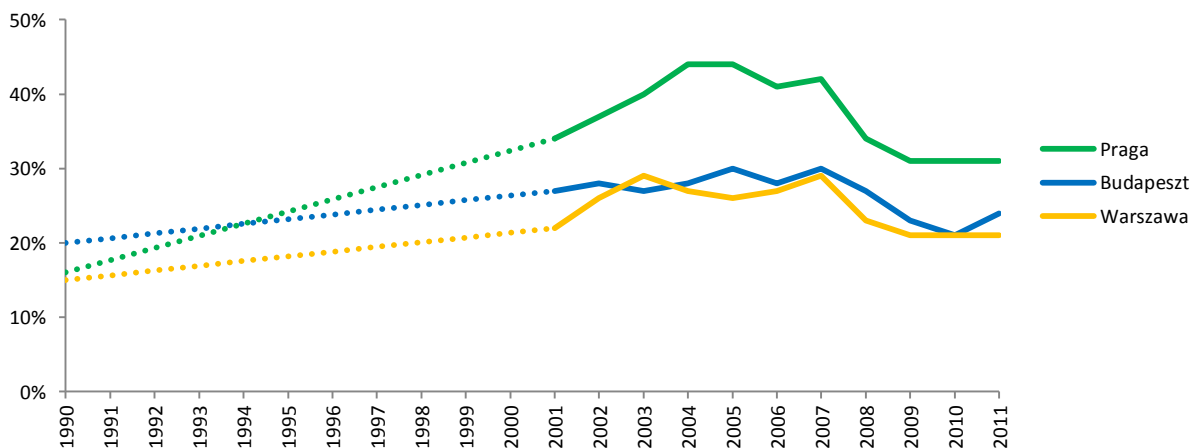

Wykres 39. Odsetek menadżerów uczestniczących w badaniu ECM i deklarujących znajomość poszczególnych miast jako miejsc do prowadzenia działalności gospodarczej (2011)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych European Cities Monitor.

Wykres 40. Odsetek menadżerów uczestniczących w badaniu ECM i deklarujących znajomość poszczególnych miast jako miejsc do prowadzenia działalności gospodarczej (1990-2011)*

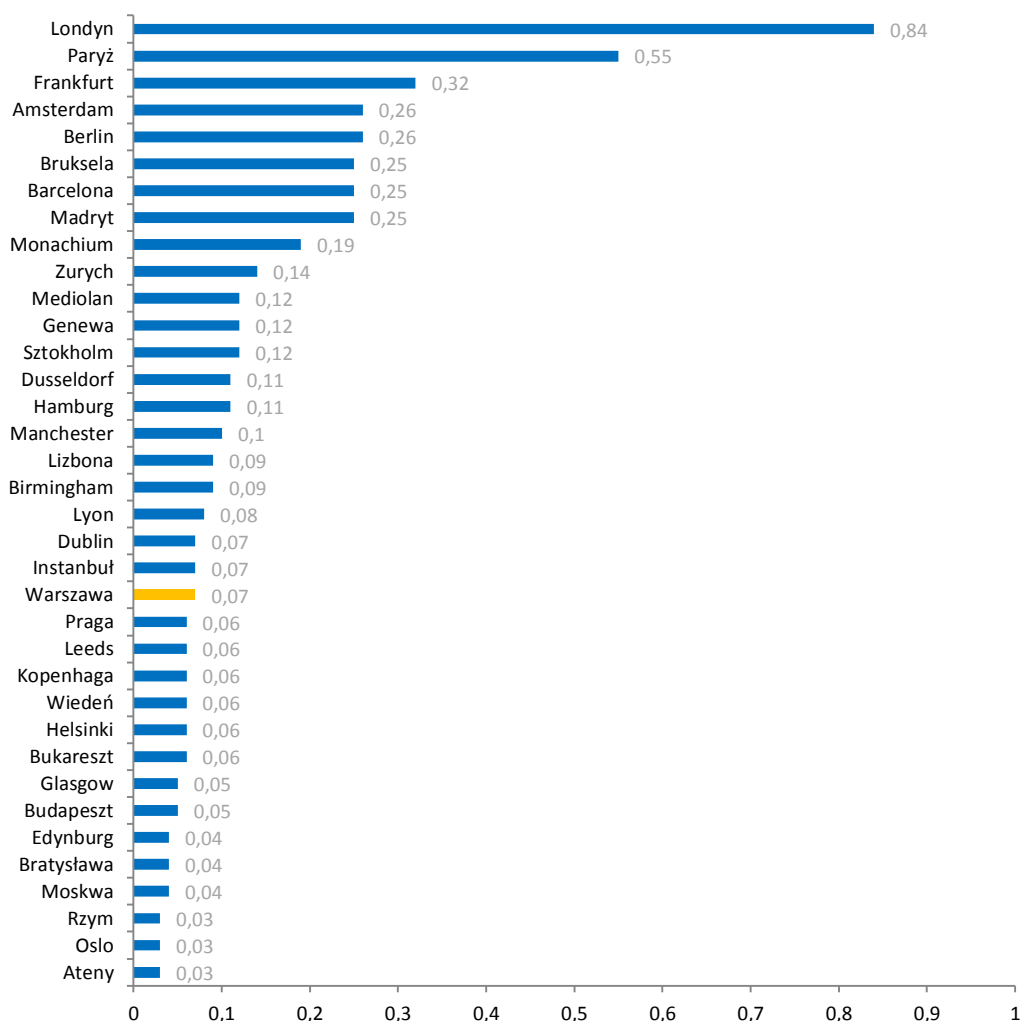
* Brak dokładnych danych dla lat 1991-2000. Przerwanymi liniami oznaczono ekstrapolację między znanymi punktami danych z lat 1990 i 2001.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych European Cities Monitor.

W ogólnym zestawieniu najlepszych miast do prowadzenia biznesu – niezmiennie od 1990 r. – liderami są Londyn, Paryż i Frankfurt. Pozostałe miasta objęte badaniem wyraźnie odstają od tej czołówki. Warszawa zajmuje w tym rankingu miejsce 21 (dane za 2011 r.), co stanowi przesunięcie w górę o cztery pozycje w stosunku do 1990 r. Należy również podkreślić, że jest to najwyżej usytuowane miasto z regionu Europy Środkowo-Wschodniej (Wykres 41). Nieznacznie niżej plasuje się Praga.

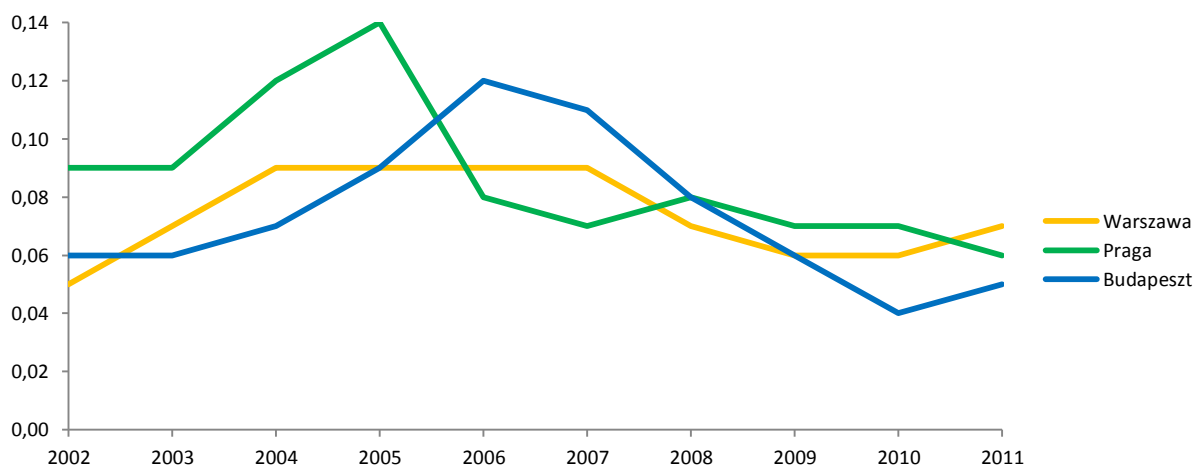
Dynamika zmian w trzech porównywanych miastach charakteryzuje się dużą zmiennością. Zasadniczo przez większość okresu, w którym prowadzone były badania Warszawa osiągała gorsze wyniki od Pragi i Budapesztu, ale jednocześnie cechowała się większą stabilnością ocen (od 0,05 do 0,09), co przy ogólnie gorszych ocenach zbieranych przez Pragę i Budapeszt w ostatnich latach, zaowocowało w 2011 r. wyjściem Warszawy na prowadzenie wśród tej trójki miast (Wykres 42).

Wykres 41. Najlepsze miasta do prowadzenia biznesu (2011)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych European Cities Monitor.

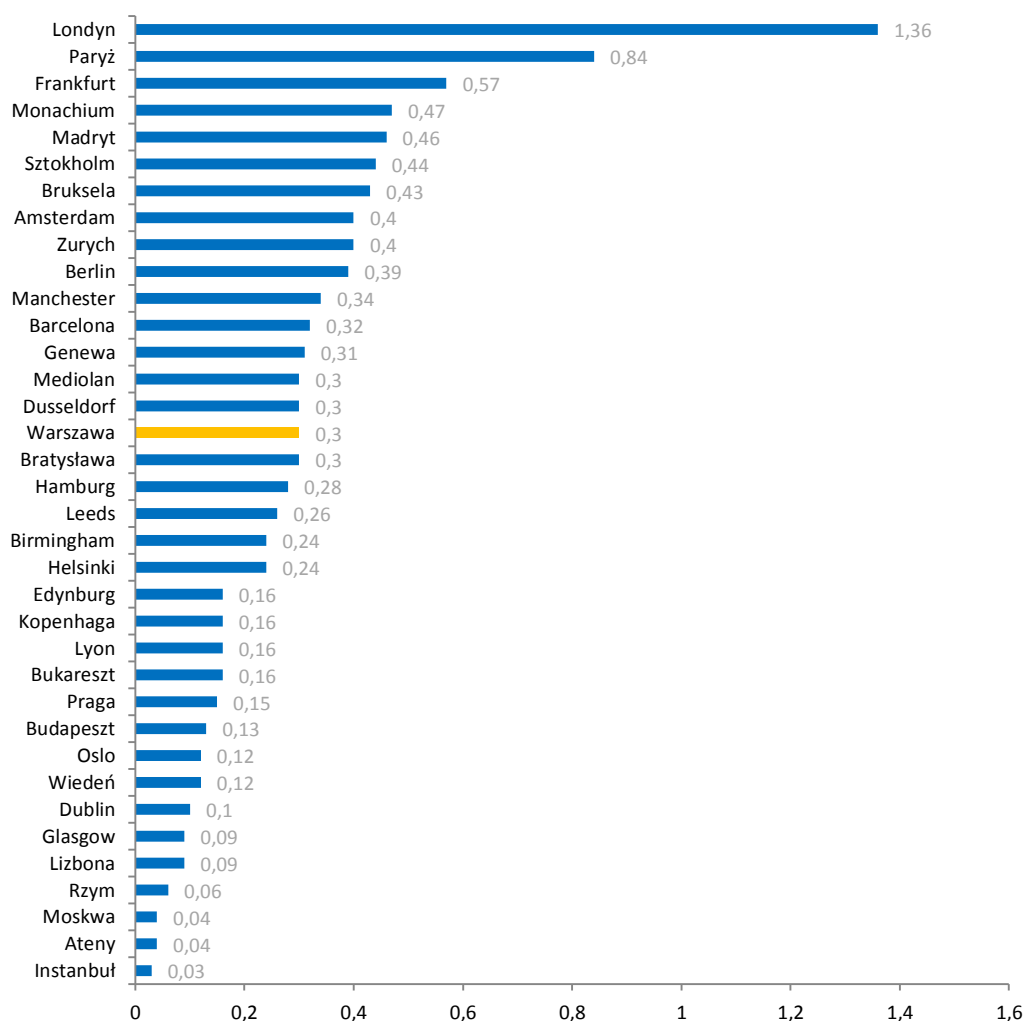
Wykres 42. Wartość wskaźnika „najlepsze miasta do prowadzenia biznesu” dla wybranych miast

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych European Cities Monitor.

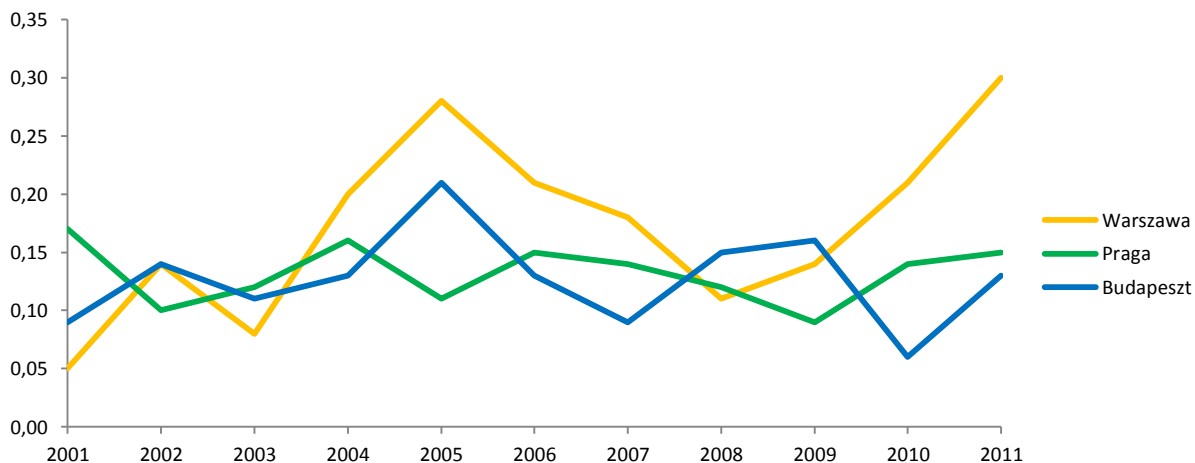
Pozycja Warszawy w poszczególnych aspektach atrakcyjności inwestycyjnej wygląda bardzo różnie. Stosunkowo wysoka pozycja (14 miejsce) a także duża dynamika wzrostu obserwowana jest w kategorii dostępności wykwalifikowanej kadry. W tym przypadku jest to najwyższe usytuowane miasto z Europy Środkowo-Wschodniej, stające się liderem tego regionu, o czym świadczy również stosunkowo dobra pozycja względem Pragi i Budapesztu (Wykres 43, Wykres 44).

Wykres 43. Najlepsze miasta pod względem dostępności wykwalifikowanych kadr (2011)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych European Cities Monitor.

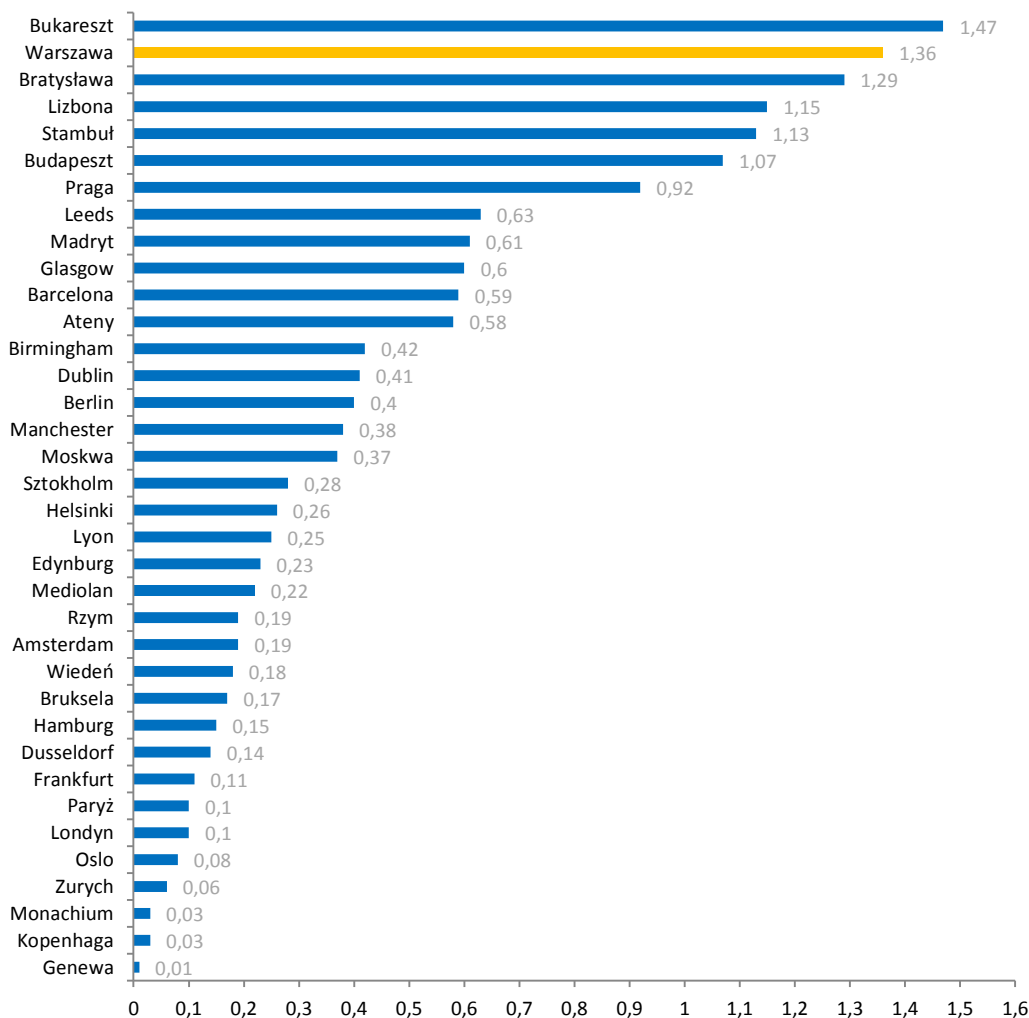
Wykres 44. Wartość wskaźnika „najlepsze miasta pod względem dostępności wykwalifikowanych kadr” dla wybranych miast

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych European Cities Monitor.

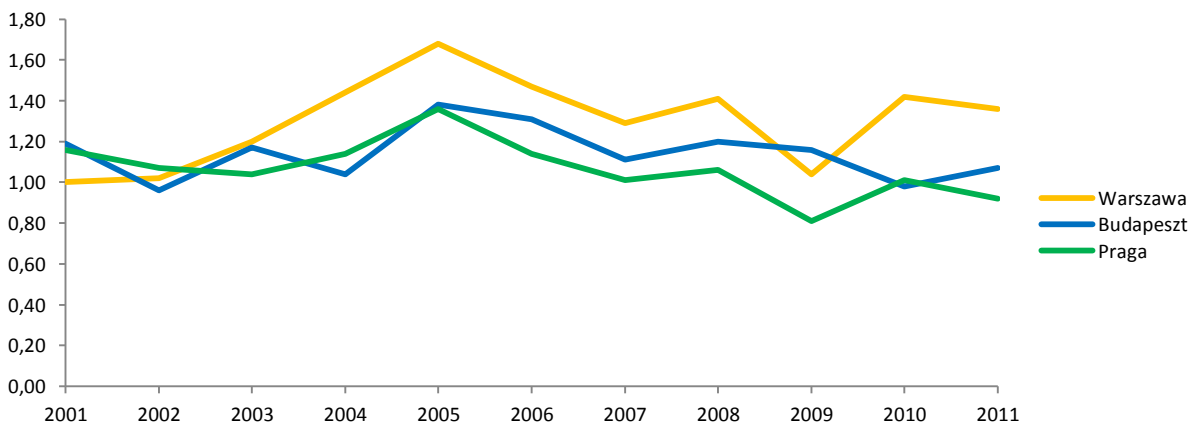
W subrankingu kosztów pracy Warszawa zajmuje 2 miejsce, tuż za Bukaresztem (Wykres 45). Koszty pracy w stolicy Polski postrzegane są jako niższe w porównaniu z Pragą i Budapesztem – taka różnica utrzymuje się na podobnym poziomie od 2004 r. (Wykres 46).

Wykres 45. Najlepsze miasta pod względem kosztów pracy (2011)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych European Cities Monitor.

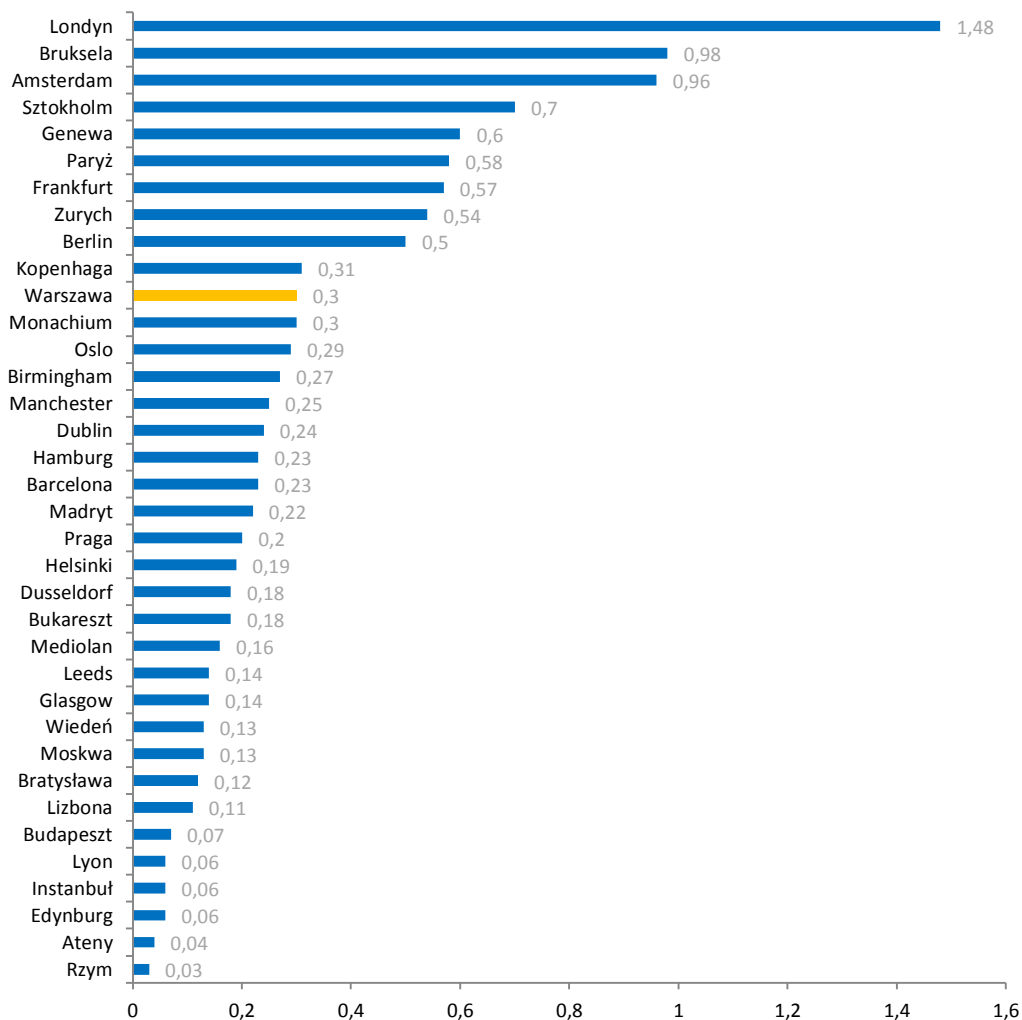
Wykres 46. Wartość wskaźnika „Najlepsze miasta pod względem kosztów pracy” dla wybranych miast

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych European Cities Monitor.

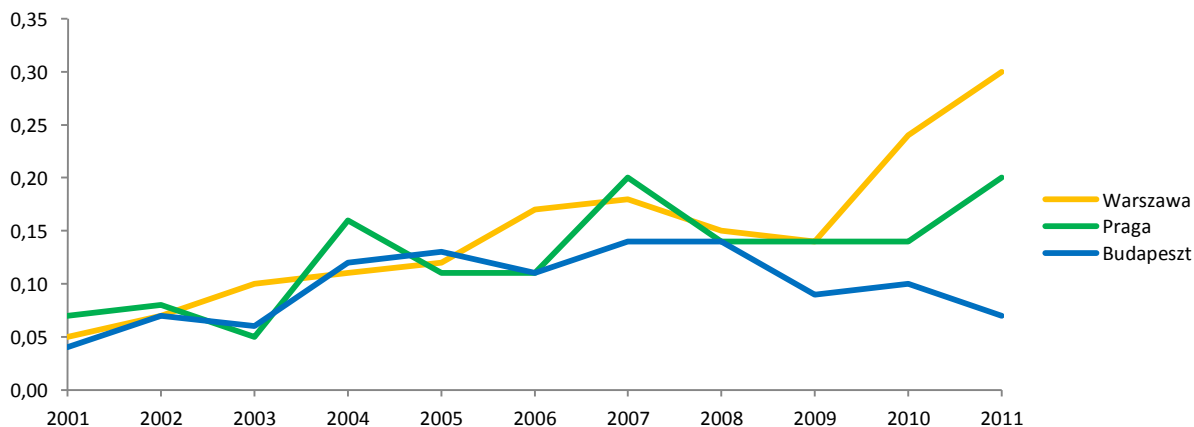
Dla inwestorów zagranicznych bardzo ważną rolę odgrywają, poza kwalifikacjami zawodowymi, również kwalifikacje językowe. Warszawa w tym subrankingu zajmuje 11 pozycję, wyprzedzając jednocześnie wiele miast Europy Zachodniej (Wykres 47). Obserwowany jest przy tym trend wzrostowy a dynamika zmian jest większa niż w Pradze i Budapeszcie (Wykres 48).

Wykres 47. Najlepsze miasta pod względem używanych języków (2011)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych European Cities Monitor.

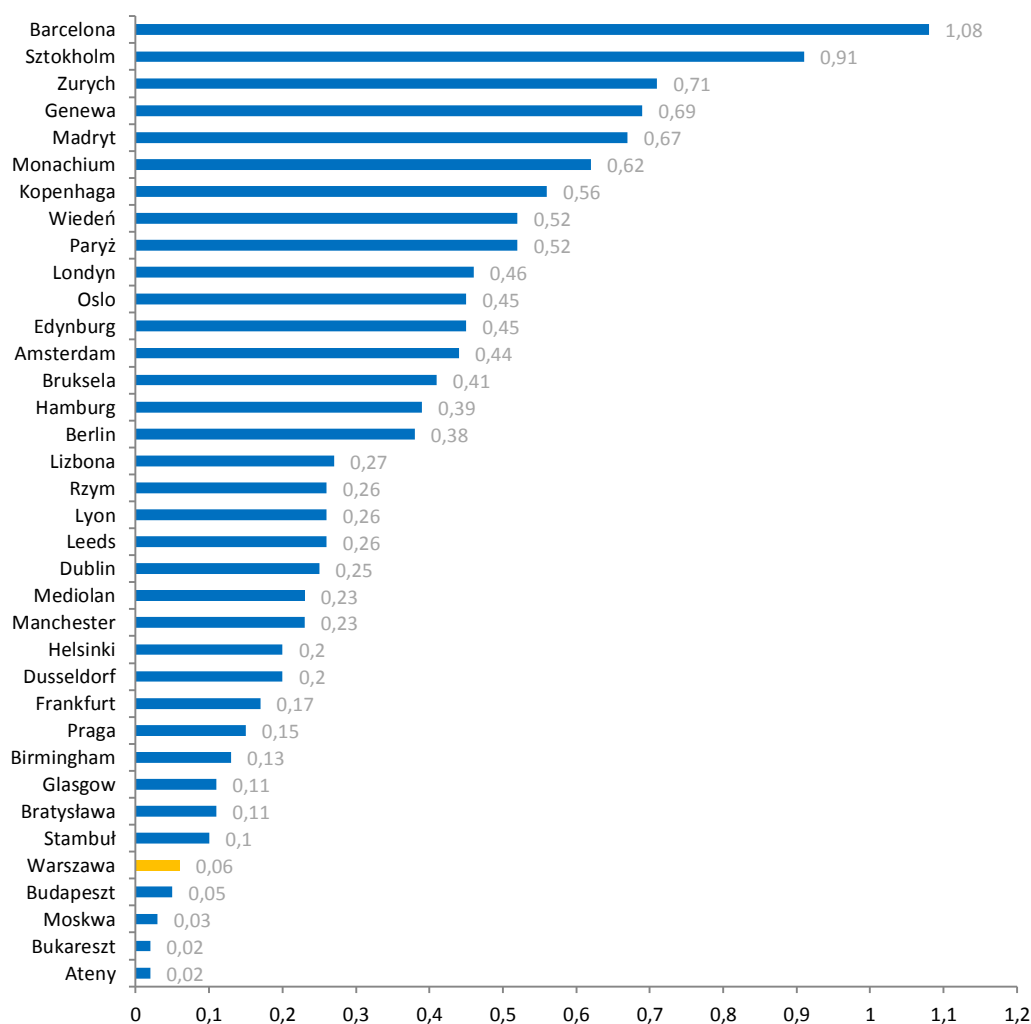
Wykres 48. Wartość wskaźnika "Najlepsze miasta pod względem używanych języków" dla wybranych miast

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych European Cities Monitor.

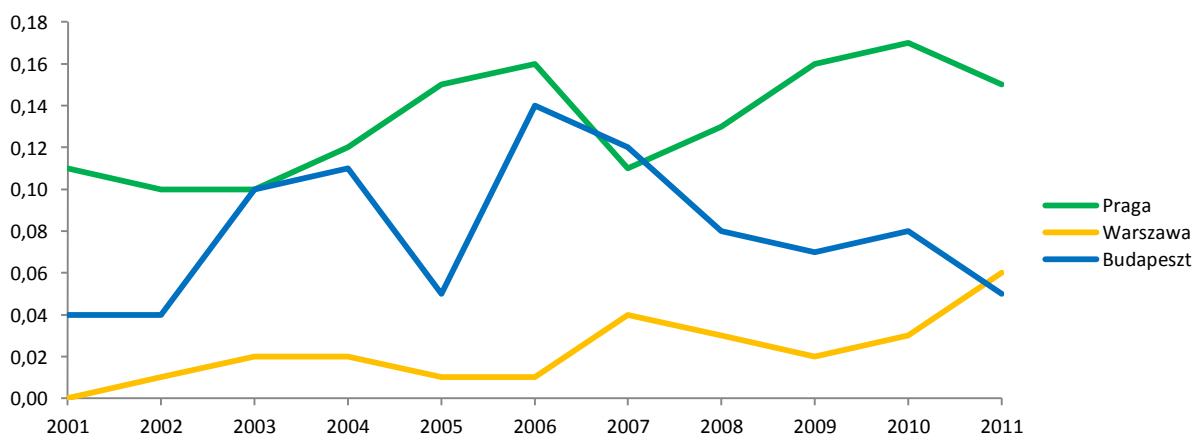
Słabiej oceniana jest Warszawa pod względem jakości życia pracowników (32 miejsce), wyprzedzając jedynie Ateny, Bukareszt, Moskwę i Budapeszt (Wykres 49). Jej ocena względem Pragi i Budapesztu jest niska, ale systematycznie się poprawia (Wykres 50).

Wykres 49. Najlepsze miasta pod względem jakości życia pracowników (2011)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych European Cities Monitor.

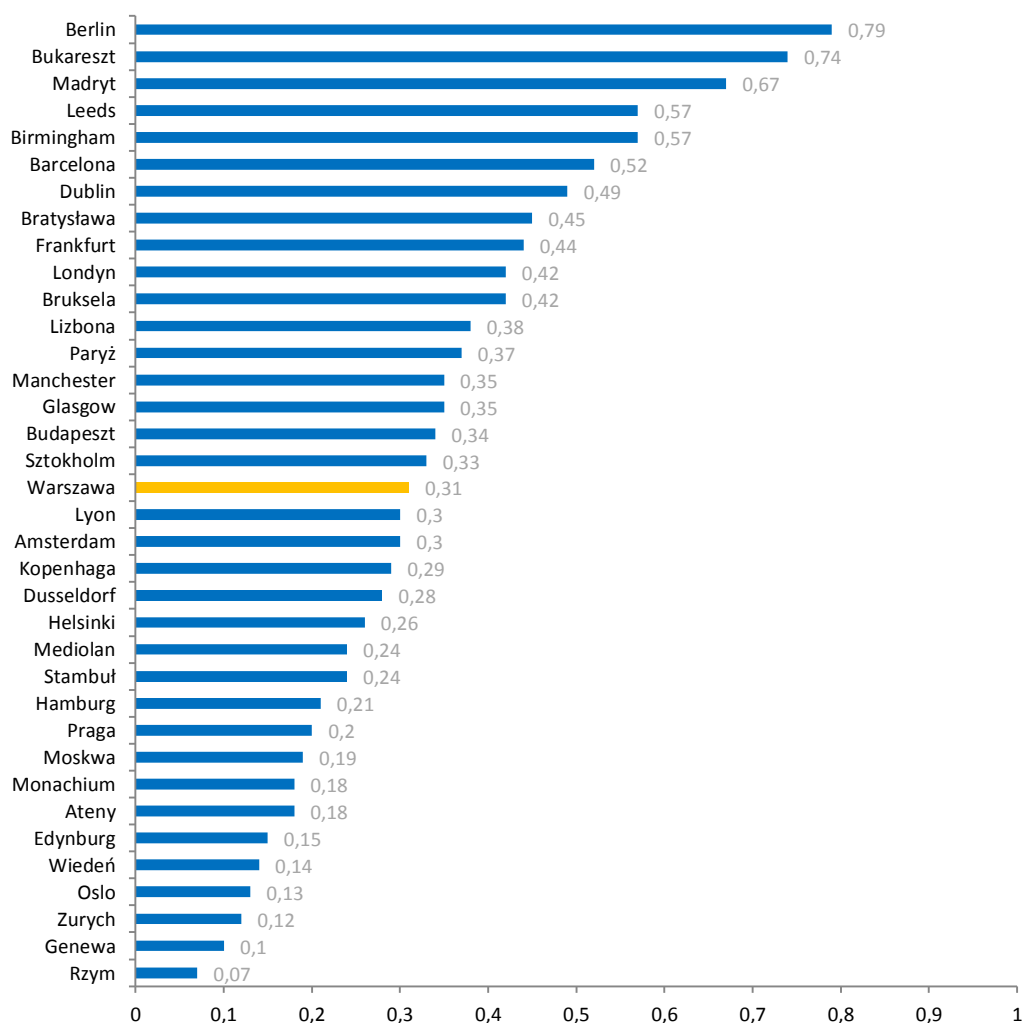
Wykres 50. Wartość wskaźnika „Najlepsze miasta pod względem jakości życia pracowników” dla wybranych miast

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych European Cities Monitor.

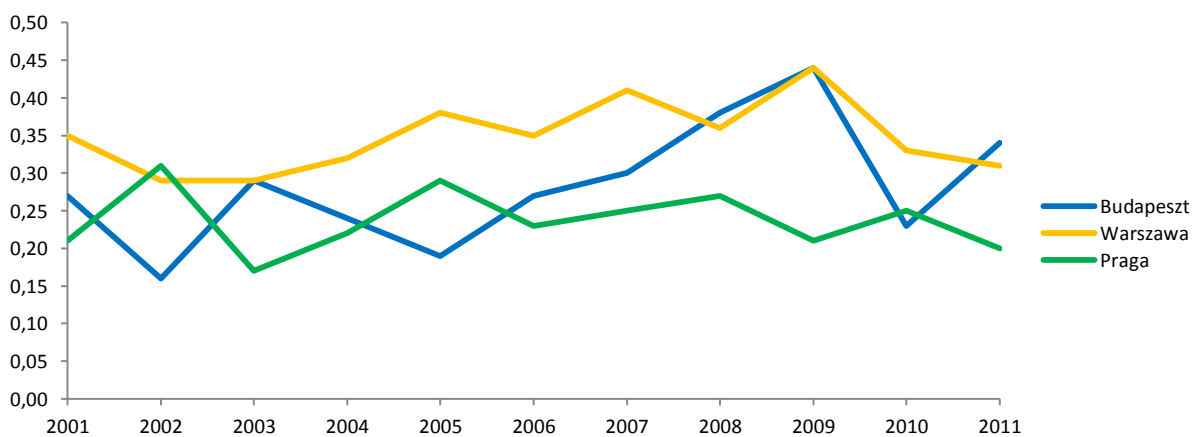
Dostępność powierzchni biurowej w Warszawie na tle innych miast europejskich oceniana jest średnio (18 miejsce), ale na tle Pragi i Budapesztu już znacznie lepiej (Wykres 51, Wykres 52).

Wykres 51. Najlepsze miasta pod względem dostępności przestrzeni biurowej (2011)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych European Cities Monitor.

Wykres 52. Wartość wskaźnika „Najlepsze miasta pod względem dostępności przestrzeni biurowej” dla wybranych miast

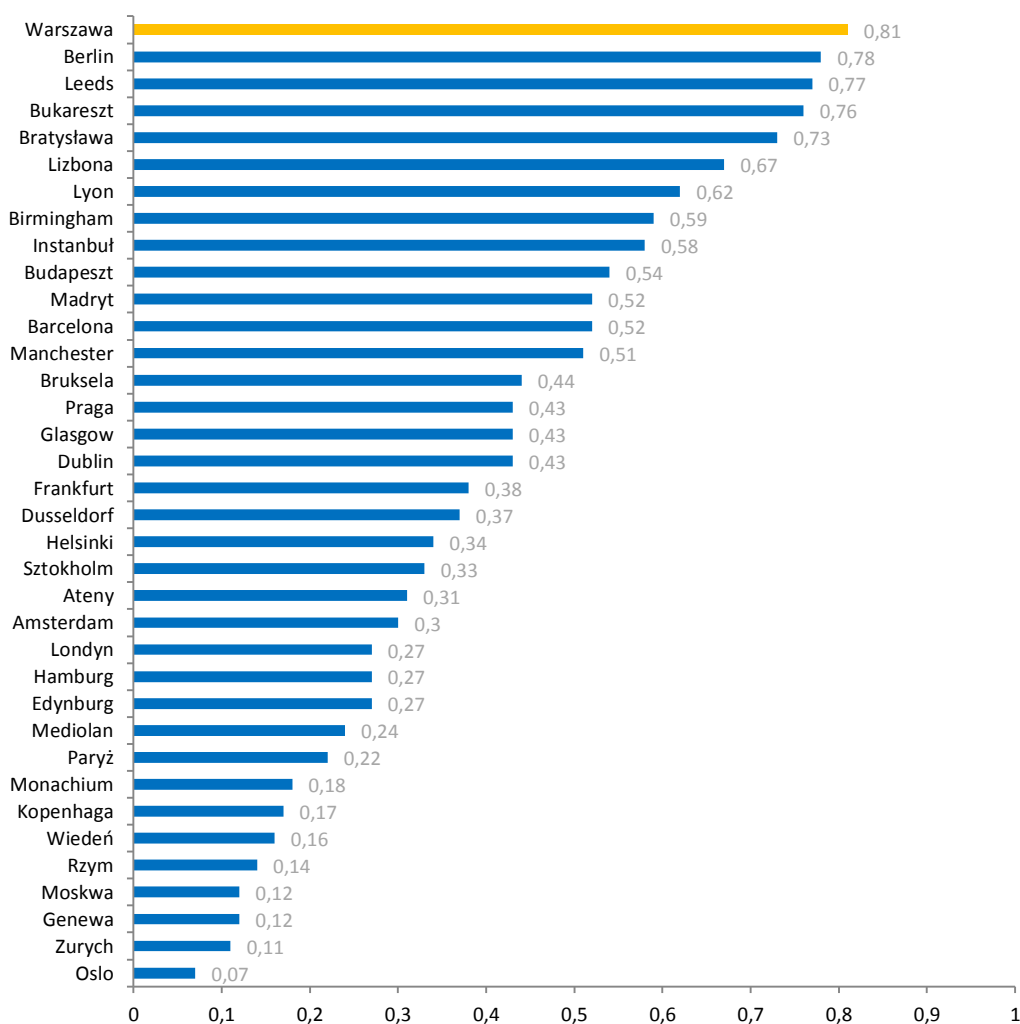

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych European Cities Monitor.

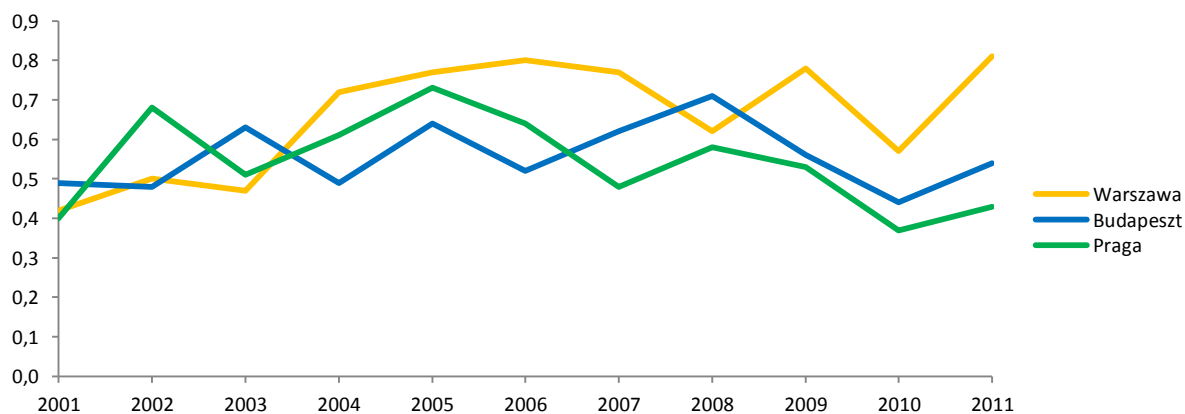
Warszawa jest również niekwestionowanym liderem pod względem relacji kosztów powierzchni biurowej do jej standardu (Wykres 53). Widoczna jest również przewaga konkurencyjna stolicy Polski wobec Pragi i Budapesztu, utrzymywana niemalże przez cały okres 2004-2011 (Wykres 54).

Wykres 53. Najlepsze miasta pod względem stosunku kosztów i jakości powierzchni biurowej (2011)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych European Cities Monitor.

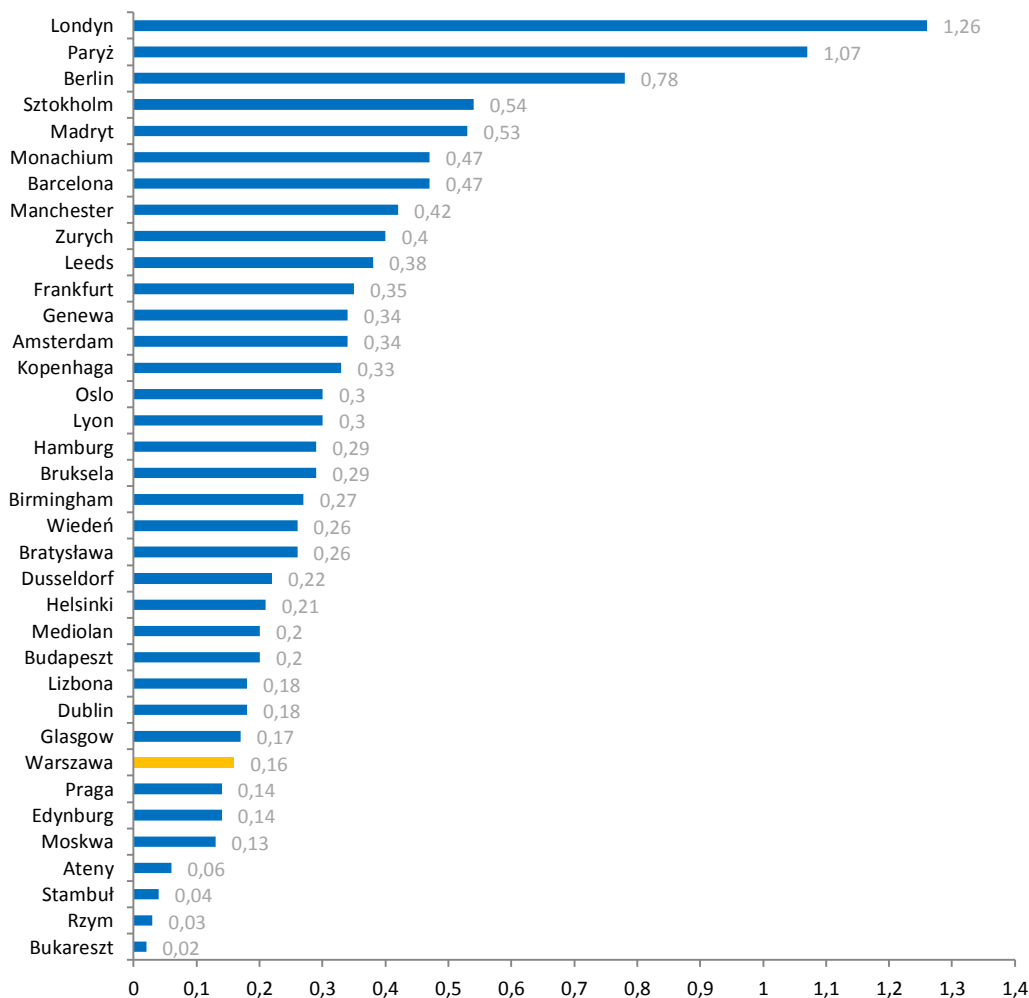
Wykres 54. Wartość wskaźnika „Najlepsze miasta pod względem stosunku kosztów i jakości powierzchni biurowej” dla wybranych miast

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych European Cities Monitor.

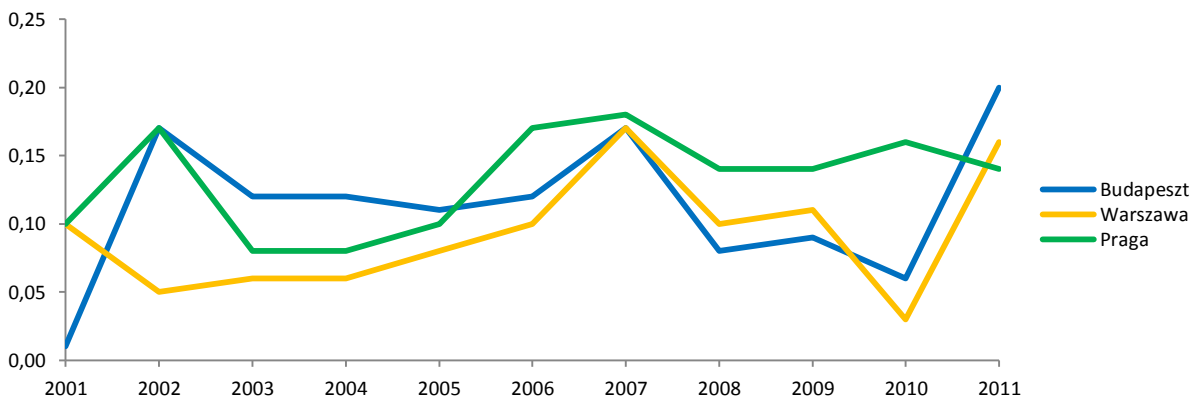
Warszawa jest nisko oceniana pod względem łatwości przemieszczania się po mieście. W zestawieniu 36 miast pod względem stanu komunikacji wewnętrznej zajmuje 29 miejsce (Wykres 55). Pozycja Warszawy wobec dwóch miast porównawczych (Budapeszt, Praga) jest zbliżona, przy czym wartość wskaźnika charakteryzuje się dużą zmiennością w analizowanym okresie (Wykres 56).

Wykres 55. Najlepsze miasta pod względem łatwości przemieszczania się po mieście (2011)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych European Cities Monitor.

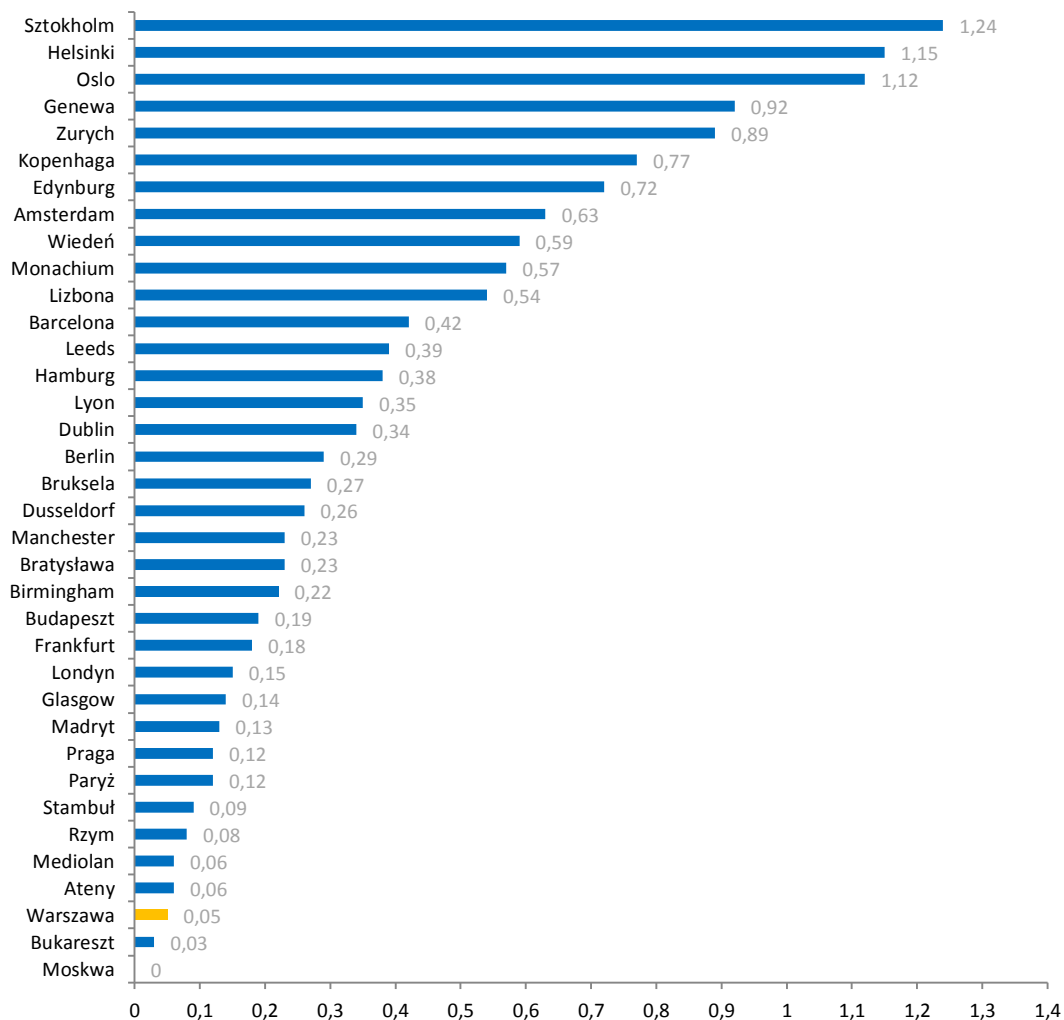
Wykres 56. Wartość wskaźnika „Najlepsze miasta pod względem łatwości przemieszczania się po mieście” dla wybranych miast

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych European Cities Monitor.

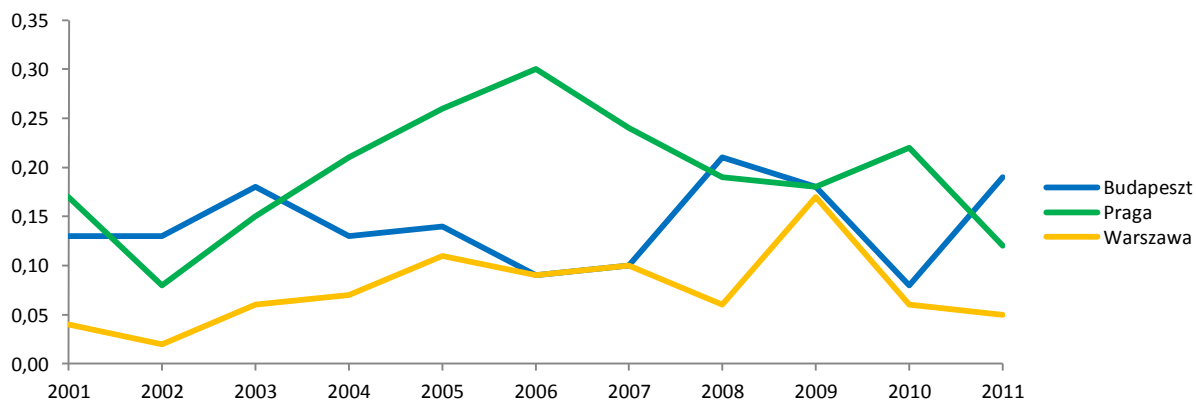
Jeszcze słabiej oceniana jest Warszawa pod względem poziomu zanieczyszczenia środowiska (34 miejsce, wyprzedza jedynie Moskwę i Bukareszt) (Wykres 57). W okresie 2001-2011 nie odnotowano znaczącej poprawy wartości tego wskaźnika (Wykres 58).

Wykres 57. Najlepsze miasta pod względem niskiego poziomu zanieczyszczenia środowiska (2011)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych European Cities Monitor.

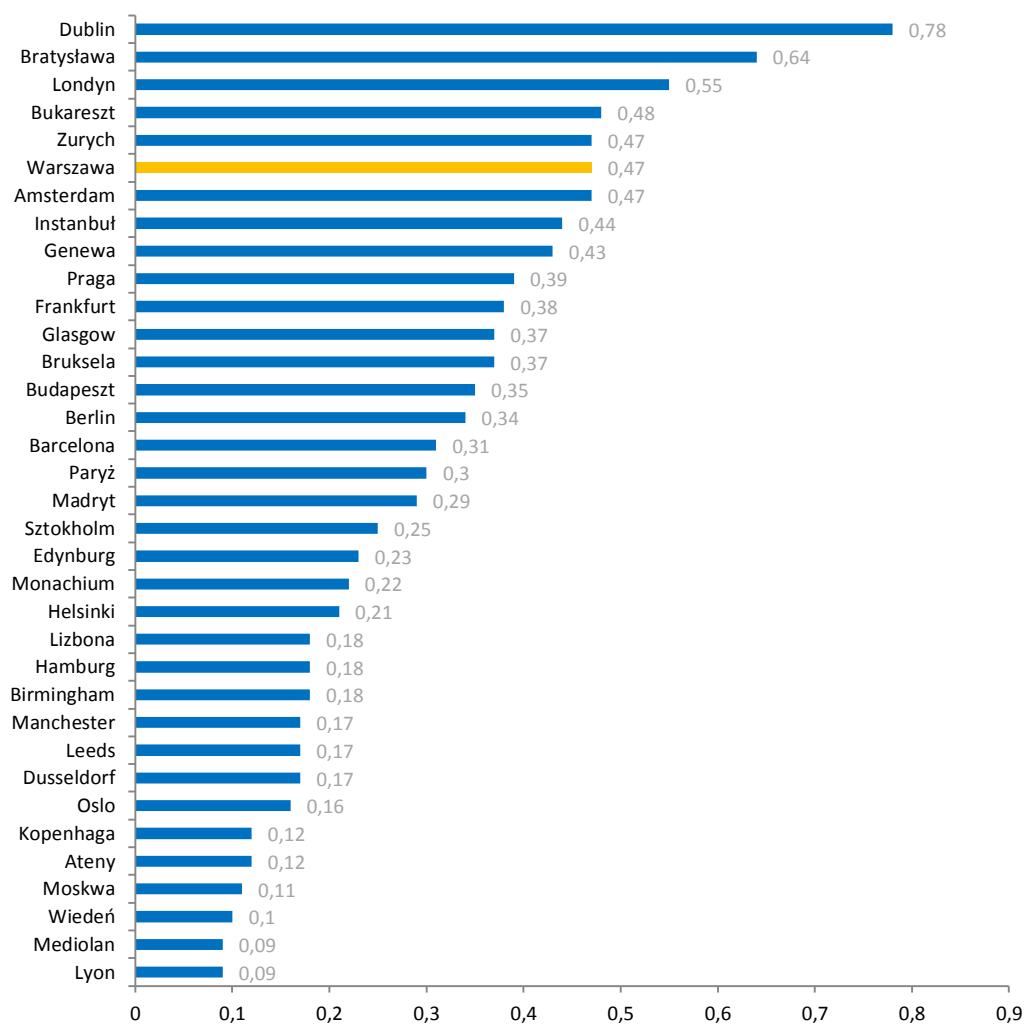
Wykres 58. Wartość wskaźnika „najlepsze miasta pod względem niskiego poziomu zanieczyszczenia środowiska” dla wybranych miast

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych European Cities Monitor.

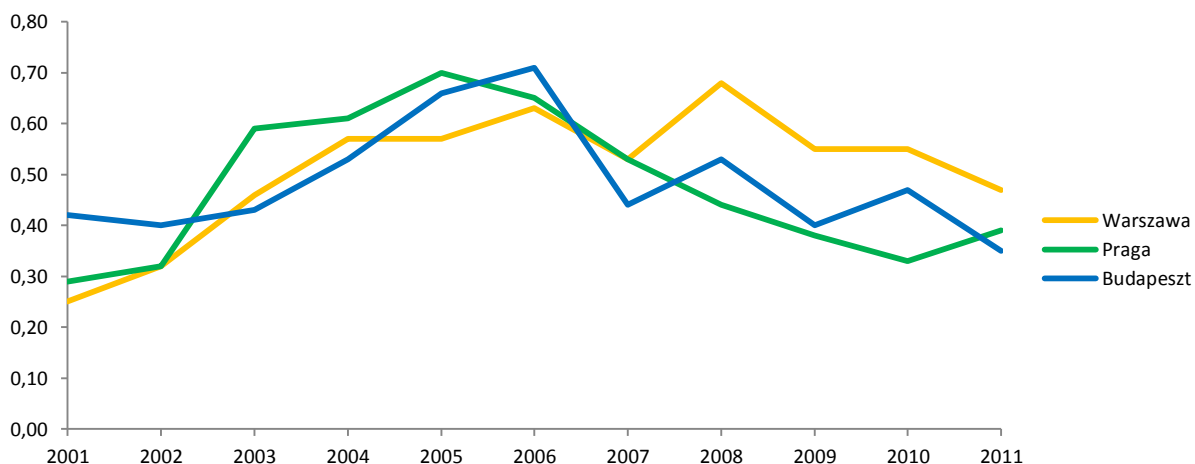
Inwestorzy zarówno krajowi, jak i zagraniczni bardzo często poza twardymi czynnikami lokalizacji biorą pod uwagę również czynniki miękkie. Jednym z nich jest szeroko pojęty klimat dla biznesu. Warszawa w tej kategorii zajmuje 5 miejsce (*ex aequo* z Amsterdamem i Zurychem) (Wykres 59). Widoczna jest również pozytywna dynamika zmian, dzięki której Warszawa w 2008 r. wyszła na pozycję lidera wśród miast Europy Środkowo-Wschodniej, wyprzedzając Pragę i Budapeszt (Wykres 60).

Wykres 59. Najlepsze miasta pod względem klimatu dla biznesu tworzonego przez administrację publiczną (2011)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych European Cities Monitor.

Wykres 60. Wartość wskaźnika „najlepsze miasta pod względem klimatu dla biznesu tworzonego przez administrację publiczną” dla wybranych miast

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych European Cities Monitor.

PODSUMOWANIE

Atrakcyjność inwestycyjna Warszawy wśród 36 miast europejskich niewątpliwie zwiększa się. Wpływ na to ma zarówno poprawa twardych mierzalnych czynników, jak dostępność powierzchni biurowych czy dostępność stosunkowo taniej, ale wysoko wykwalifikowanej i kompetentnej kadry, ale też tworzenie sprzyjających warunków do prowadzenia biznesu. Warszawa z roku na rok potwierdza swoją stabilną pozycję w ogólnym rankingu, jak również dynamicznie „wspina się” w poszczególnych subrankingach, zwiększając również dystans do innych miast regionu Europy Środkowo-Wschodniej, chociaż nadal w wielu aspektach ustępuje Pradze i Budapesztowi.

3.8. GLOBAL FINANCIAL CENTRES INDEX

METODOLOGIA

Ranking światowych centrów finansowych (Global Financial Centres Index) tworzony jest przez Z/Yen Group. Publikowany jest od 2007 roku, z częstotliwością raz na 6 miesięcy (do tej pory ukazało się 14 edycji). Pozycjonowanie miast dokonywane jest na podstawie modelu stworzonego z użyciem dwóch typów danych: wskaźników obiektywnych oraz opinii przedsiębiorców i organizacji. Badanie sondażowe prowadzone jest w sposób ciągły za pomocą kwestionariusza *on-line* (w latach 2011-2013 w ankiecie wzięło udział ponad 2700 przedstawicieli instytucji finansowych). Ocena dokonywana jest w 5 obszarach konkurencyjności: środowisko biznesowe, rozwój sektora finansowego, infrastruktura, kapitał ludzki oraz czynniki reputacji. Do ich wyznaczenia stosuje się 14 wskaźników konkurencyjności: dostępność wykwalifikowanych pracowników, otoczenie prawne biznesu, dostęp do międzynarodowych rynków finansowych, dostępność infrastruktury biznesowej, dostęp do klienta, sprawiedliwość i uczciwość otoczenia biznesu, możliwość komunikacji i współpracy z rządem, system podatkowy dla korporacji, koszty operacyjne, dostęp do podwykonawców i usług, jakość życia, uwarunkowania kulturowe i językowe, jakość i dostępność nieruchomości, a także system podatkowy dla osób fizycznych. Rankiem objętych jest 80 miast postrzeganych jako światowe centra finansowe.

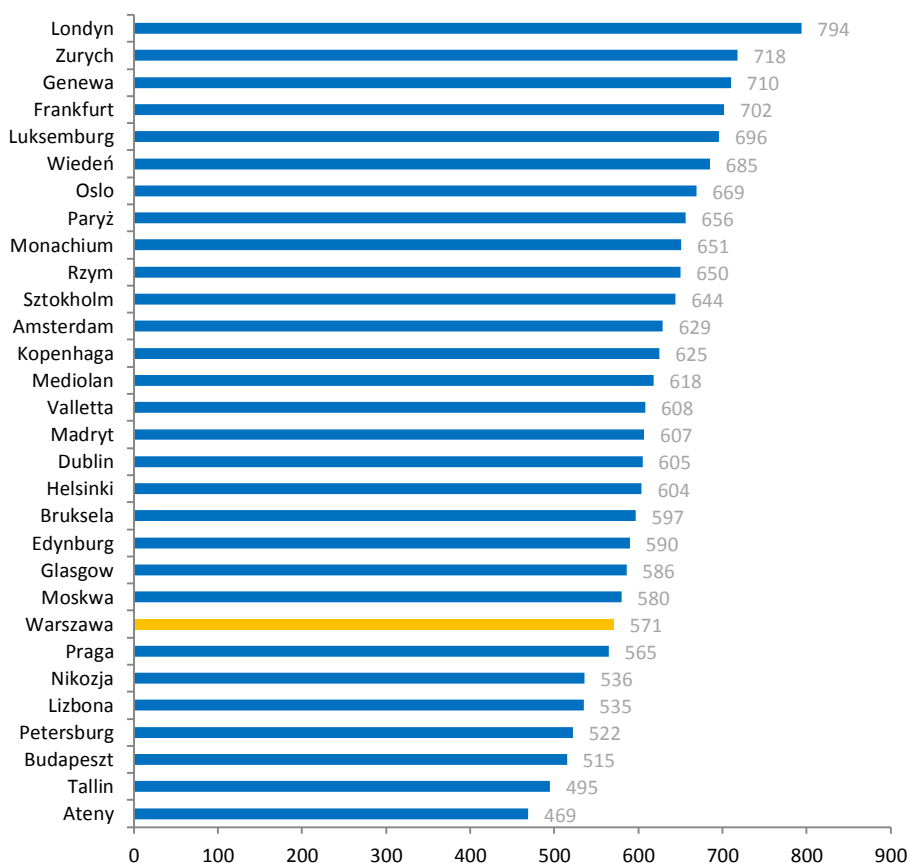
Ranking dostępny jest na stronie:

http://www.zyen.com/index.php?option=com_content&view=article&id=23&Itemid=29

WARSZAWA W RANKINGU

We wszystkich edycjach badania pierwsze miejsca w rankingu niezmiennie zajmowały: Londyn, Nowy Jork, Hong Kong i Singapur. Pozycja Warszawy ulegała dużym wahaniom (wpływ na to miało również rozszerzenie grupy badawczej), począwszy od 2007 r., w którym stolica Polski zajmowała 40 miejsce wśród 46 miast aż po miejsce 71 w 2013 r. (na 80 miast, zob. Wykres 61). O ile pozycja Warszawy w zestawieniu ogólnoświatowym spadła, to bezwzględnie jej ocena wzrosła, z poziomu 460 punktów w 2007 r. do 571 punktów w 2013 r.

Wykres 61. Wartość Global Financial Centres Index

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Global Financial Centres Index 14.

PODSUMOWANIE

Warszawa na tle globalnych centrów finansowych wypada bardzo słabo, ale dynamicznie rozwijające się instytucje finansowe w stolicy Polski sprawiają, że jej ocena dokonywana za pomocą obiektywnych wskaźników opartych na danych statystycznych, ale także opiniach znawców branży stale rośnie. Co więcej w regionie Europy Środkowo-Wschodniej Warszawa umacnia się na pozycji lidera. Szczególną rolę w tym zakresie pełni oczywiście Giełda Papierów Wartościowych w Warszawie.

3.9. HOT SPOTS 2025. BENCHMARKING THE FUTURE COMPETITIVENESS OF CITIES

METODOLOGIA

Ranking konkurencyjności miast opracowywany przez Economist Intelligence Unit w ramach programu „Hot spots” publikowany jest raz do roku, począwszy od roku 2012 (do tej pory ukazały się dwie edycje). Badaniem objętych zostało 120 miast z całego świata. Ranking opiera się na wartości syntetycznego wskaźnika konkurencyjności, którego składowymi są: siła gospodarki, kapitał ludzki, efektywność instytucji państwowych, dojrzałość finansowa, wizerunek na świecie, kapitał fizyczny, jakość środowiska i zagrożenia naturalne oraz rozwinięte usługi kulturalne i społeczne. Konkurencyjność miast określana jest dla roku bazowego oraz roku 2025.

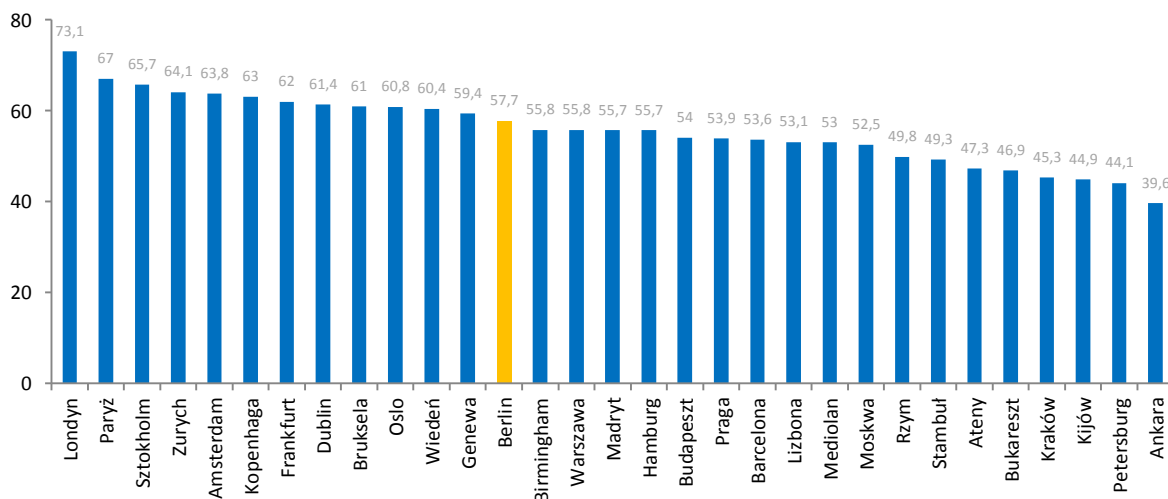
Ranking dostępny jest na stronie:

<http://www.economistinsights.com/sites/default/files/downloads/Hot%20Spots.pdf>

WARSZAWA W RANKINGU

W rankingu konkurencyjności miast globalnych na podium znajdują się: Nowy Jork, Londyn i Singapur (we wszystkich wartość indeksu przekracza 70/100). Warszawa w tym zestawieniu zajmuje, *ex aequo* z Birmingham i Incheon, 43 miejsce (wartość indeksu wynosi 55,8/100). W stosunku do roku poprzedniego stolica Polski awansowała o 6 pozycji, poprawiając wynik o 4,5 pkt proc. Również w rankingu miast europejskich pozycja Warszawy poprawia się. W 2012 r. zajmowała 21 miejsce wśród 30 miast europejskich, podczas gdy w 2013 r. miejsce 15. Jest to jednocześnie jeden z najwyższych wzrostów (wyższe odnotowały jedynie: Kijów, Sztokholm i Petersburg). Wyprzedzając Budapeszt i Pragę Warszawa zyskała pozycję lidera w grupie miast Europy Środkowo-Wschodniej (Wykres 62).

Wykres 62. Wartość 2025 City Competitiveness Index (2013)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Hot Spots 2025 Benchmarking the future competitiveness of cities 2013.

PODSUMOWANIE

Pozycja Warszawy w rankingu konkurencyjności miast całego świata jest stosunkowo niska (piąta dziesiątka zestawienia), ale w Europie jest już znacząca. Co prawda od lidera – Londynu dzieli ją 14 miejsc i prawie 20 pkt proc., ale w stosunku do wielu miast Europy Zachodniej różnice te są niewielkie. Warszawa jest też najbardziej konkurencyjnym miastem w Europie Środkowo-Wschodniej, chociaż ma też silnych konkurentów, przede wszystkim w postaci Budapesztu i Pragi.

3.10. THE GLOBE SHOPPER CITY INDEX – EUROPE

METODOLOGIA

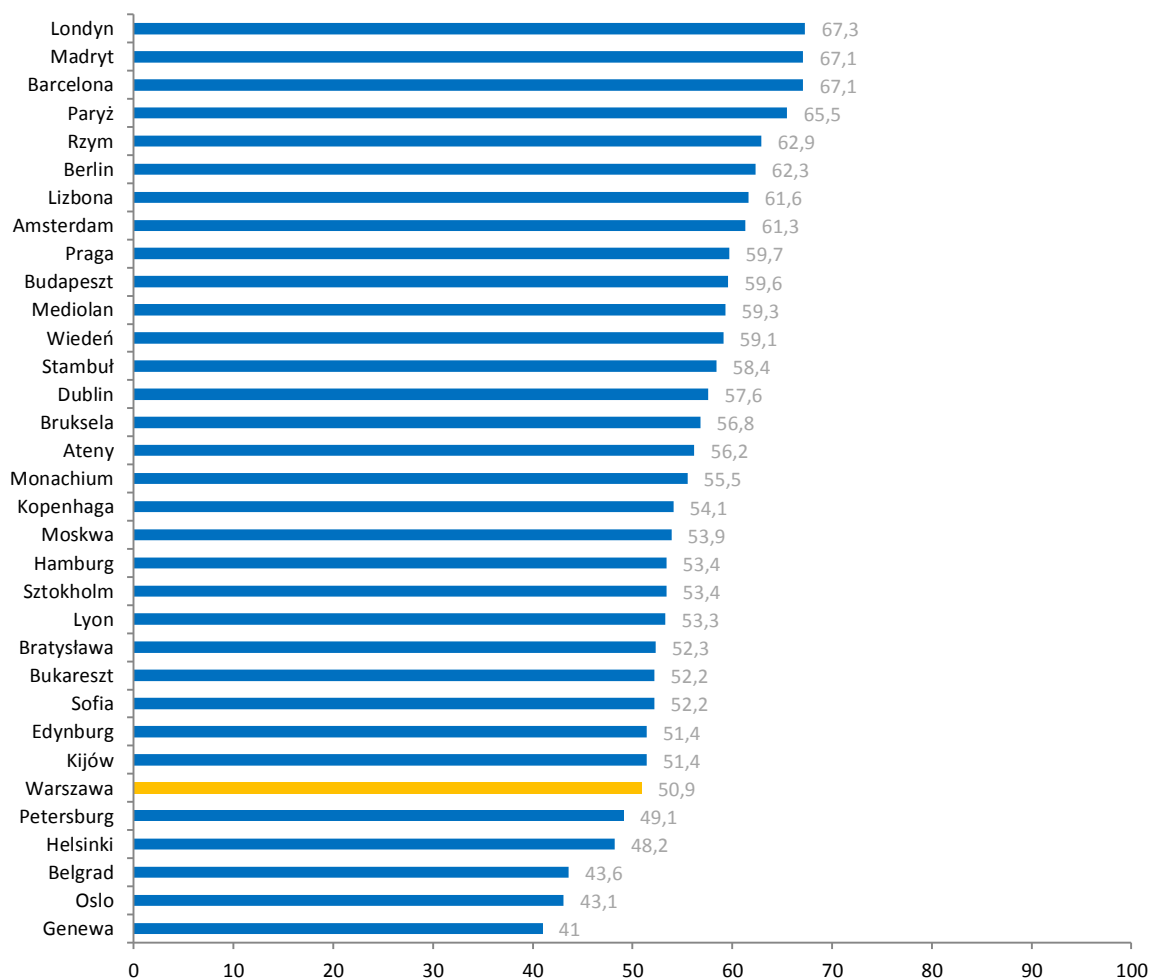
Ranking atrakcyjności miast pod względem turystyki zakupowej „The Globe Shopper City Index” został opracowany przez Economist Intelligence Unit. Badaniem zostały objęte 33 miasta europejskie, które oceniano na podstawie zestawu kryteriów przypisanych do 5 ogólnych kategorii: dostępność sklepów, przystępność cenowa, wygoda, obsługa hotelarska i transportowa oraz kultura i klimat. Dane źródłowe pochodzą ze statystyki publicznej, wydziałów urzędów miejskich, lotnisk, a także placówek handlowych.

Ranking dostępny jest na stronie: <http://www.globeshopperindex.com/>

WARSZAWA W RANKINGU

Najlepszymi warunkami dla turystyki zakupowej charakteryzują się miasta Europy Zachodniej. W ścisłej czołówce znalazły się: Londyn, Madryt i Barcelona (wartość wskaźnika syntetycznego wynosi tam powyżej 67/100 punktów). Miasta Europy Środkowej i Wschodniej zajmują dalsze pozycje. Warszawa w tym rankingu zajmuje 28 miejsce, z wynikiem 50,9. Co prawda różnice punktowe do miast z pierwszej dwudziestki nie są duże, ale trzeba podkreślić znacznie słabszą pozycję Warszawy także w stosunku do stolic innych państw Europy Środkowo-Wschodniej (Warszawa wyprzedza jedynie Belgrad) (Wykres 63). Znacznie lepiej pod względem oferty zakupowej oceniane są Praga i Budapeszt (oba miasta znajdują się w pierwszej dziesiątce rankingu). W poszczególnych subrankingach pozycja Warszawy jest zróżnicowana, jednak jedynie w przypadku przystępności cenowej uzyskuje pozycję w pierwszej dwudziestce (16 miejsce i wartość wskaźnika na poziomie 67 punktów na 100 możliwych). Najgorszej stolicą Polski oceniana jest w kategorii hotele i transport (30 miejsce i wartość wskaźnika równa 38/100).

Wykres 63. Wartość The Globe Shopper City Index (2011)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z raportu The Globe Shopper City Index – Europe.

PODSUMOWANIE

Turystyka zakupowa jest bardzo zróżnicowana, ponieważ obejmuje zarówno zakupy dóbr luksusowych, np. podczas targów mody w Mediolanie czy Paryżu, jak i towarów powszechnych, które można kupić po niższej cenie. Ponadto bardzo trudno jest rozdzielić turystów odwiedzających miasta w celach zakupowych od tych, którzy w odwiedzanych miejscach robią zakupy „przy okazji”. Ze względu na tak dużą różnorodność celów odwiedzających turystów atrakcyjność zakupowa miast może być postrzegana bardzo różnie. W badaniu Economist Intelligence Unit wprowadzono 5 typów zakupowiczów: eksplorator (ang. Explorer), poszukiwacz marek (ang. Brand Spotter), łowca najnowszych trendów (ang. Cool Hunter), tropiciel zniżek (ang. Deal Tracker) i perfekcyjny planista (ang. Perfect Planner). Warszawa na tle innych miast europejskich posiada mało zróżnicowaną ofertę zakupową. Obecnie w większym stopniu może konkurować niższymi cenami produktów niż kompleksową ofertą skierowaną do tego rodzaju turystów. Dlatego tym samym została sklasyfikowana jako miejsce najbardziej odpowiednie dla „tropicieli zniżek”.

3.11. EUROPEAN CITIES AND REGIONS OF THE FUTURE

METODOLOGIA

Ranking europejskich miast i regionów przyszłości został sporządzony przez fDi Intelligence na podstawie danych zebranych przez fDi Benchmark dla 253 miast i 110 regionów. Dane zostały zagregowane do 6 kategorii: potencjał gospodarczy, kapitał ludzki, efektywność kosztowa, jakość życia, infrastruktura i klimat dla biznesu. Dodatkowo panel ekspertów ocenił marketingową strategię przyciągania inwestycji zagranicznych. Każda z kategorii punktowana była w skali 1-10 a następnie ważona wg przypisanych wag. Tak skonstruowanym badaniem objętych zostało 60 regionów i 73 miasta. Rankingi publikowane są raz na dwa lata. Do końca 2013 roku wykonano 3 edycje rankingów: 2008/2009, 2010/2011 i 2012/2013. Kolejne badanie planowane jest na lata 2013/2014.

Ranking dostępny jest na stronie: <http://www.fdiintelligence.com/Rankings/European-Cities-and-Regions-of-the-Future-2012-13>

WARSZAWA W RANKINGU

Warszawa w rankingu 25 przyszłościowych miast europejskich plasuje się na 21 miejscu (edycja 2012/2013) (Tabela 1). Jej pozycja na tle Europy stale się poprawia, począwszy od rankingu z 2008/2009 roku, w którym zajęła 28 miejsce i 2010/2011, w którym awansowała do pierwszej dwudziestki piątki, zajmując miejsce 22. Jest również jednym z liderów regionu Europy Środkowo-Wschodniej. W edycji 2012/2013 Warszawa zajęła 3 miejsce wśród 10 miast Europy Środkowo-Wschodniej (za Moskwą i Pragą). Stolica Polski szczególnie wysoko oceniana jest pod względem klimatu dla biznesu oraz odpowiedniej strategii przyciągania bezpośrednich inwestycji zagranicznych (BIZ). W subrankingu 10 największych miast europejskich najbardziej przyjaznych dla biznesu zajęła 4 miejsce, a pod względem strategii przyciągania BIZ – miejsce 8 (edycja 2012/2013).

Należy jednak zauważyć, że pozycja miast w rankingu European Cities and Regions of the Future charakteryzuje się wysoką zmiennością, zaś brak dostępnych szczegółowych danych, a także pozycji wszystkich miast objętych badaniem utrudnia formułowanie jednoznacznych wniosków.

Tabela 1. Pozycja w rankingu European Cities and Regions of the Future 2012/2013

Pozycja w rankingu (2012/2013)	Miasto
1	Londyn
2	Paryż
3	Wiedeń
4	Moskwa
5	Reading
6	Monachium
7	Cambridge
8	Dublin
9	Berlin
10	Sztokholm
11	Edynburg
12	Kopenhaga
13	Hamburg
14	Glasgow
15	Amsterdam
16	Bristol
17	Oslo
18	Zurych
19	Bruksela
20	Praga
21	Warszawa
22	Barcelona
23	Antwerpia
24	Liverpool
25	Dundee

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych fDi Intelligence.

3.12. EUROPE METROPOLITAN AREA INVESTMENT PROSPECTS

METODOLOGIA

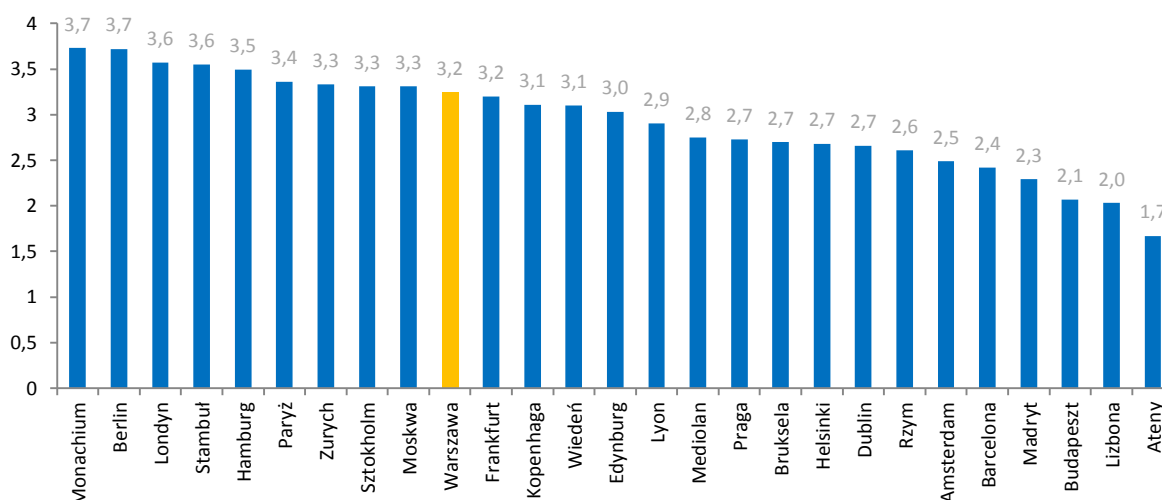
Ranking europejskich rynków nieruchomości (Emerging Trends in Real Estate Europe) przygotowywany jest corocznie, od 2003 roku, przez firmę doradczą PwC oraz Urban Land Institute. Sytuuje on miasta pod względem pozycji inwestycyjnej i rozwojowej w obszarze nieruchomości. Ocena dokonywana jest w dwóch kategoriach: perspektywy inwestycyjne miasta oraz oczekiwania co do kwoty inwestycji, czynszów i wartości kapitału. Ranking opiera się na opiniach około 500 czołowych przedstawicieli branży (inwestorów, deweloperów, instytucji finansowych oraz zarządców nieruchomości).

Ranking dostępny jest na stronie: <http://www.pwc.com/gx/en/asset-management/emerging-trends-real-estate/index.jhtml>

WARSZAWA W RANKINGU

Warszawa w rankingu rynku nieruchomości zajmuje 10 miejsce wśród 27 miast europejskich (wartość indeksu w 2013 r. wynosiła 3,24 w skali 1-5) (Wykres 64). Wartość wskaźnika dla warszawy, podobnie jak dla większości miast Europy, pogorszyła się, co jest konsekwencją ogólnoświatowego spowolnienia gospodarczego. Niemniej jednak rynek nieruchomości w Polsce, w tym w Warszawie, jest obecnie jednym z bardziej aktywnych w całej Europie Środkowo-Wschodniej. Zdaniem ekspertów, wynika to przede wszystkim z dużego zaufania inwestorów do polskiej gospodarki, która należy do jednej z szybciej rozwijających się w całej Unii Europejskiej.

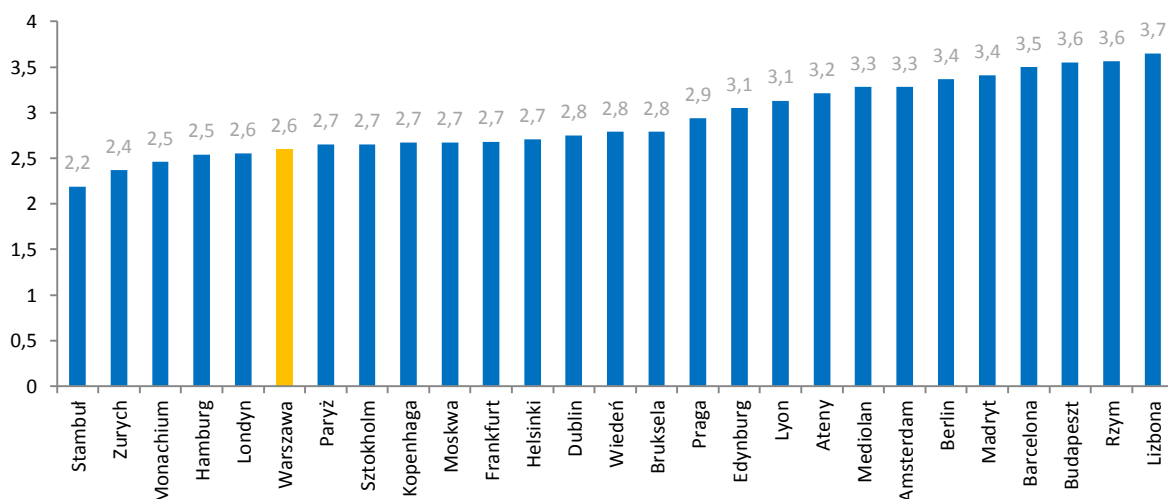
Wykres 64. Ocena obecnego rynku nieruchomości (2013)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PwC i Urban Land Institute.

Z kolei w zestawieniu miast pod względem oczekiwań dotyczących wielkości inwestycji na rynku nieruchomości Warszawa zajmuje 6 miejsce wśród 27 miast europejskich (wskaźnik indeksu w 2013 r. wynosił 2,60 w skali 1-5, gdzie 1 oznaczał wzrost, 5 – spadek). Za najbardziej dynamicznie rozwijający się rynek nieruchomości uważany jest Stambuł, ale wysoko oceniane są też miasta Europy Zachodniej: Zurych, Monachium, Hamburg i Londyn (Wykres 65). Bardzo niskie nakłady na inwestycje w tej branży występują w miastach Europy Południowej, szczególnie w państwach, które w znacznym stopniu dotknął ostatni kryzys gospodarczy (m.in. Lizbona oraz Rzym).

Wykres 65. Prognoza wielkości kapitału zainwestowanego na rynku nieruchomości (2013)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PwC i Urban Land Institute.

PODSUMOWANIE

Rynek nieruchomości jest bardzo wrażliwy na wszelkie zmiany w koniunkturze gospodarczej. Badania przeprowadzone przez PwC i Urban Land Institute pokazują, że miasta, w których kryzys gospodarczy dał się odczuć nieco bardziej charakteryzuje spadek nakładów i inwestycji w nieruchomości. Warszawa na tym tle wypada bardzo dobrze, plasując się w czołówce miast europejskich, nie tylko Europy Środkowo-Wschodniej, z powodzeniem bowiem konkuruje również z miastami Europy Zachodniej.

3.13. EUROPEAN REGIONAL ECONOMIC GROWTH INDEX E-REGI

METODOLOGIA

Ranking E-REGI (European Regional Economic Growth Index E-REGI) porządkuje największe miasta europejskie pod względem ich potencjału wzrostu gospodarczego. Publikowany jest od 1999 roku corocznie przez firmę doradczą La Salle Investment Management. Rankiem objętych jest około 100 największych miast (stolice oraz metropolie powyżej 500 tys. mieszkańców). Celem tego rankingu jest wskazanie miast o największym potencjale wzrostu gospodarczego, które powinny charakteryzować się dużym popytem na rynku nieruchomości w następnych 5 latach. Model zastosowany do badania opiera się na 15 wskaźnikach podzielonych na 3 grupy, którym przypisane zostały różne wagi: (1) wskaźniki wzrostu ekonomicznego (waga 60%), w tym poziom regionalnego PKB, zatrudnienie w sektorze usług oraz nakłady na badania i rozwój; (2) wskaźniki zamożności (20%), w tym PKB *per capita*; (3) wskaźniki atrakcyjności otoczenia biznesowego w szczególności dla zagranicznych inwestorów (20%), w tym m.in. elastyczność rynku pracy, ulgi w systemie podatkowym a także inne regulacje. Do modelu wykorzystywane są najbardziej aktualne dane oraz prognozy na okres 5 letni.

Ranking dostępny jest na stronie: <http://www.lasalle.com/Research/Pages/LaSallepublications.aspx>

WARSZAWA W RANKINGU

Warszawa w 2013 r. zajęła 46 miejsce na 100 miast europejskich. Odnotowała tym samym bardzo duży spadek w stosunku do roku poprzedniego (21 miejsce), a jeszcze większy do roku sprzed kryzysu gospodarczego (10 miejsce w 2008 r.). Należy przy tym zauważyć, że wahania pozycji w rankingu zarówno Warszawy, jak i innych dużych miast europejskich są bardzo duże. Autorzy rankingu tłumaczą te spadki zmianą prognozy udziału w PKB oraz poziomu zatrudnienia.

3.14. CITY PROSPERITY INDEX

METODOLOGIA

Badanie dobrobytu w miastach zostało przeprowadzone w ramach Programu Narodów Zjednoczonych ds. Osiedli Ludzkich (UN-HABITAT) i opublikowane jako „State Of The World’s Cities 2012/2013”. Prosperity of Cities. W ramach badania został skonstruowany ranking dobrobytu miast, który ocenia miasto w 5 kategoriach: (1) produktywności (zatrudnienie, handel, inflacja, oszczędności, wydatki/zarobki gospodarstw domowych), (2) jakości życia (edukacja, opieka zdrowia, przestrzeń publiczna); (3) stanu infrastruktury (infrastruktura techniczna, warunki mieszkaniowe); (4) jakości środowiska przyrodniczego (jakość powietrza, emisja dwutlenku węgla, zanieczyszczenia) oraz (5) równości. Wskaźnik syntetyczny przyjmuje wartość od 0 do 1, gdzie 0 oznacza brak dobrobytu, a 1 – największy dobrobyt. Badaniem objęto 69 miast z całego świata.

Ranking dostępny jest na stronie:

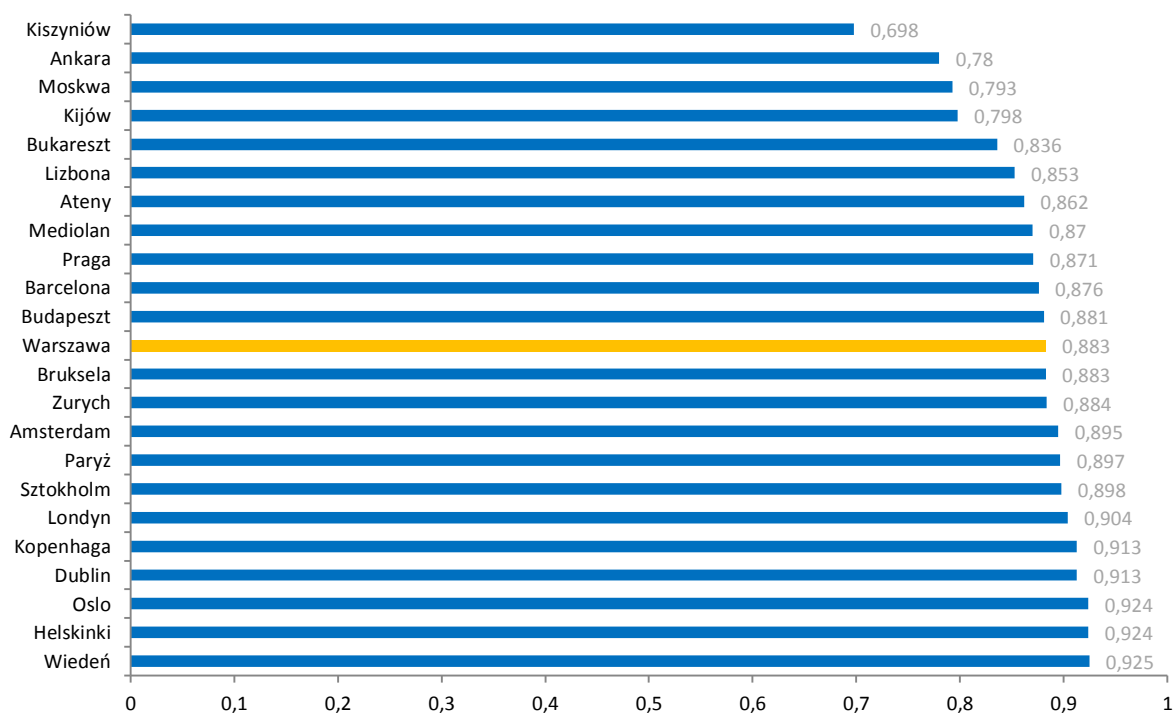
<http://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/745habitat.pdf>

WARSZAWA W RANKINGU

Warszawa w ogólnym rankingu dobrobytu plasuje się na 19 miejscu wśród 69 analizowanych miast z całego świata (wartość wskaźnika wynosi 0,883). Jednocześnie zajmuje pierwsze miejsce wśród miast z Europy Środkowo-Wschodniej (zob. Wykres 66). Ranking w dużym stopniu odzwierciedla zróżnicowanie świata na kraje i miasta wysoko rozwinięte (pierwsza dwudziestka rankingu), rozwijające się oraz biedne (ostatnie miejsca w rankingu zajmują miasta afrykańskie). Wartość wskaźnika waha się przy tym od 0,925 dla Wiednia do 0,313 dla Monrovii (stolica Liberii). W poszczególnych subindeksach widoczne są podobne tendencje. Warszawa najlepiej oceniana jest w kategoriach: „jakość środowiska przyrodniczego” oraz „infrastruktura” (w obu przypadkach wartość indeksu wynosi powyżej 0,990), z kolei najslabiej w kategorii „równość” (0,817).

Wykres 66. Wartość City Prosperity Index (miasta europejskie)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UN-HABITAT.

PODSUMOWANIE

Warszawa pod względem wskaźnika dobrobytu plasuje się w gronie miast wysoko rozwiniętych. Jest liderem dla regionu Europy Środkowo-Wschodniej, chociaż różnice względem innych głównych miast regionu w wartościach wskaźników częściowych oraz syntetycznego nie są duże. Badanie przeprowadzone dla miast całego świata pokazuje zróżnicowanie globu pod względem produktywności gospodarki, zamożności i szeroko pojętej jakości życia.

4. WNIOSKI

Przeprowadzony przegląd wybranych międzynarodowych rankingów, w których uwzględniana jest Warszawa, pozwala na sformułowanie kilku ogólniejszych spostrzeżeń odnośnie możliwości ich wykorzystania do szeroko pojętego zarządzania miastem. Niżej przedstawiono najważniejsze kierunki – i uwarunkowania – wykorzystania tych rankingów.

MIĘDZYNARODOWA PERSPEKTYWA PORÓWNAWCZA

Rankingi międzynarodowe umożliwiają ocenę sytuacji miasta w perspektywie porównawczej, w szerszym kontekście, na tle innych miast. Ujęcie porównawcze pozwala na monitoring relatywnej pozycji analizowanego obiektu względem grupy porównawczej, a także zmian tej pozycji w czasie. Oznacza to, że analiza wyników rankingów powinna uwzględniać przede wszystkim porównania z obiektami będącymi dobrymi punktami odniesienia. W przypadku Warszawy taką szeroką grupę porównawczą mogą stanowić przede wszystkim stolice krajów europejskim, natomiast dobrą węższą grupą będą stolice państw Europy Środkowej i Wschodniej, a przede wszystkim Budapeszt i Praga (z powodu porównywalnej skali oraz ogólnych uwarunkowań makroekonomicznych, kulturowych i społecznych). Widać tutaj także ogólny sens korzystania z rankingów międzynarodowych. Warszawa – ze względu na wielkość, jak i pełnione funkcje – w wielu aspektach jest trudno porównywalna z innymi dużymi polskimi miastami. Często jest wyraźnym liderem rankingów krajowych, natomiast porównanie np. ze stolicami krajów europejskich umieszcza ją zazwyczaj poza czołówką. Przy czym należy podkreślić, że ujęcie międzynarodowe wydaje się nawet ważniejsze, ponieważ postępująca globalizacja powoduje, że coraz bardziej liczy się miejsce miasta w globalnej sieci metropolitalnej, a nie jego kontekst krajowy, czy regionalny.

RANKINGI I MARKETING TERYTORIALNY

Rankingi mogą być nie tylko cennym źródłem informacji o miastach, istotna jest też ich funkcja wizerunkowa. Urok rankingów – wynikający z ich sportowej retoryki (pierwsze miejsce, drugie miejsce, wygrany, przegrany, itd.) – i intuicyjna łatwość ich interpretacji (często myląca, pozorna) sprawiają, że rankingi są często przywoływane i dyskutowane w mediach przez co w pewnej mierze kształtują opinie o miastach. Tę funkcję można wykorzystać do marketingu terytorialnego, np. chwając się rankingami, w których miasto zajmuje wysoką pozycję lub notuje wysoką dynamikę pozytywnych zmian.

BENCHMARKING I IDENTYFIKACJA DOBRZYCH PRAKTYK

Samo określenie pozycji miasta względem innych miast jest ciekawe, jednak dopiero podejście benchmarkingowe umożliwia wyciąganie bardziej praktycznych wniosków i wskazówek z rankingów. Benchmarking polega na porównywaniu określonych aspektów (elementów) między porównywalnymi obiektami. Celem takiego porównania jest identyfikacja obszarów, które wymagają doskonalenia, oraz wskazanie potencjalnych sposobów poprawy, dobrych praktyk, których należy szukać przede wszystkim w jednostkach osiągających lepsze pozycje rankingowe, notujących lepsze wskaźniki w danym obszarze. W tym kontekście trzeba zwrócić uwagę na dwa zagadnienia. Po pierwsze, międzynarodowe rankingi miast różnią się użytecznością do benchmarkingu. Niektóre z nich publikowane są jedynie w formie listy rankingowej, tj. wiemy jakie pozycje na skali porządkowej zajmują poszczególne miasta, ale nie wiemy jakie są różnice wartości wskaźnika (wskaźników) będącego podstawą rankingu. Skala porządkowa pokazuje rzeczywistość jako bardzo zróżnicowaną, nawet jeżeli realnie istniejące zróżnicowanie jest niewielkie (ponadto skala porządkowa stosowana w rankingach prowokuje myślenie w kategoriach paradygmatu konkurencyjności, tj. może być tylko jedno miasto na pierwszym miejscu, nawet jeżeli realna różnica między miastem z drugiej pozycji jest *de facto* nieistotna). Wynika z tego, że szczególnie użyteczne dla monitoringu stanu miasta są rankingi, które podają wartość indeksu, a jeszcze lepiej jeżeli znane są indeksy częściowe lub wartości poszczególnych zmiennych. Po drugie, największą wartość monitoringową mają rankingi realizowane cyklicznie przy wykorzystaniu takiej samej metodologii – takie rankingi umożliwiają

obserwację trendów, co jest szczególnie cenne ponieważ stwarza możliwość ewaluacji podejmowanych działań (tj. sprawdzenia czy ewentualne działania w danym obszarze przekładają się na wartości wskaźników i pozycję w rankingu).

TRIANGULACJA PUNKTÓW WIDZENIA

Wielość rankingów, sposobów ich konstruowania oraz źródeł, na których są oparte, stwarza możliwość porównania stanu miasta lub poszczególnych obszarów jego funkcjonowania z uwzględnieniem różnych perspektyw. Takie działanie jest nie tylko zasadne z punktu widzenia metodologii nauk społecznych i postulatu triangulacji, ale także daje możliwość lepszego zrozumienia analizowanych zjawisk. Najlepszym tego objaśnieniem będzie przykład. W tym opracowaniu wiele uwagi poświęcono dwóm rankingom: Quality of Life in Cities oraz European Cities Monitor. Pierwszy oparty jest na opiniach mieszkańców porównywanych miast. Drugi na opiniach kadry zarządzającej kilkuset największych firm działających w Europie. Te dwa bardzo różne punkty widzenia – dodatkowo wzmocnione różnymi podejściami metodologicznymi – dają w wielu analizowanych obszarach zupełnie odmienne wyniki. Nie oznacza to, że któreś z podejść jest błędne (lub oba są błędne). Ta pozorna sprzeczność pokazuje relatywność opinii i ostatecznie złożoność analizowanych zjawisk (w tym przypadku atrakcyjności dla mieszkańców i atrakcyjności dla inwestorów). Na tej podstawie można wysnuć bardzo praktyczną wskazówkę: warto zestawiać wyniki różnych rankingów nie tylko w celu potwierdzenia wyników, ale także w celu lepszego zrozumienia złożoności zjawisk. Co więcej wydaje się, że w analizie danego obszaru funkcjonowania miasta (np. transport publiczny, opieka społeczna, kultura, innowacyjność, itd.) optymalnym rozwiązaniem jest nie tylko uwzględnienie różnych rankingów międzynarodowych, ale także rankingów krajowych, twardych danych z zasobów statystyki publicznej (GUS, EUROSTAT, w tym Urban Audit, itd.), czy wreszcie wyników analiz jakościowych. Dopiero takie szerokie ujęcie zapewni wiarygodność analiz porównawczych.